

การพัฒนาความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟื้นฝ่าอุปสรรค
ตามหลักขันติและโสรัจจะ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
โรงเรียนวัดสุคันธาราม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

**DEVELOPING ADVERSITY QUOTIENT BASED ON KHANTI AND
SORACCA OF SECONDARY STUDENTS IN WATSUKANTARAM
SCHOOL AT PRANAKRONSIAYUTTHAYA PROVINCE**

นางสาวพิมพ์พรไพ ไกรสะอาด

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๖๑

การพัฒนาความสามารถในการเผชิญปัญหา และฟันฝ่าอุปสรรค
ตามหลักขันธ์ และโสรัจจะ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
โรงเรียนวัดสุคันธาราม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

นางสาวพิมพ์พรไพ ไกรสะอาด

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

พุทธศักราช ๒๕๖๑

(ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย)

**Developing Adversity Quotient Based on Khanti
and Soracca of Secondary Students in Watsukantaram
School at Pranakronsiayutthaya Province**

Miss Pimraponpai Kraisaart

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of
the Requirements for the Degree of
Master of Arts
(Educational Psychology and Guidance)

Graduate School
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
C.E.2018

(Copyright by Mahachulalongkornrajavidyalaya University)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัย
เรื่อง “การพัฒนาความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคตามหลักขันติและโสร้จจะของ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนวัดสุคันธาราม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” เป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษา ตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะ
แนว

(พระมหาสมบุรณ์ วุฑฒิกโร, ดร.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการตรวจสอบบัณฑิตวิทยาลัย

(รศ.ดร.ชาติชาย พิทักษ์ธนาคม)

ประธานกรรมการ

(ผศ.ดร.ชัยสิทธิ์ ทองบริสุทธิ์)

กรรมการ

(รศ.มณฑรา ธรรมบุศย์)

กรรมการ

(รศ.ดร.ลลิตา ฤกษ์สำราญ)

กรรมการ

(พระปลัดสรวิษฐ์ อภิปญโญ, ผศ. ดร.)

กรรมการ

คณะกรรมการควบคุมบัณฑิตวิทยาลัย

รศ.มณฑรา ธรรมบุศย์

ประธานกรรมการ

รศ.ดร.ลลิตา ฤกษ์สำราญ

กรรมการ

ชื่อผู้วิจัย

(นางสาวพิมพรไพ ไกรสะอาด)

- ชื่อวิทยานิพนธ์** : การพัฒนาความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคตามหลักขันติและโสรัจจะ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนวัดสุคันธาราม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
- ชื่อผู้วิจัย** : นางสาวพิมพ์ไพ ไกรสะอาด
- ปริญญา** : พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (จิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว)
- คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์**
- : รศ. มณฑรา ธรรมบุศย์, กศ.บ. (คณิตศาสตร์ – วิทยาศาสตร์), ค.ม. (จิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว)
  - : รศ.ดร.ลลิตา ฤกษ์สำราญ, กศ.บ. (คณิตศาสตร์ - ภาษาอังกฤษ), ค.ม. (การวิจัยทางการศึกษา), ค.ด.(จิตวิทยาการศึกษา)
- วันสำเร็จการศึกษา** : ๑๙ มีนาคม ๒๕๖๒

บทคัดย่อ

การศึกษานี้ เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง มีวัตถุประสงค์ ๑) เพื่อศึกษาระดับความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคก่อนการใช้กิจกรรมหลักขันติและโสรัจจะ ๒) เพื่อศึกษาการพัฒนาความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค ๓) เพื่อเปรียบเทียบระดับความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคก่อนและหลังการใช้หลักขันติและโสรัจจะ โดยจำแนกตามเพศสถานภาพทางครอบครัว อาชีพผู้ปกครอง ของนักเรียนโรงเรียนวัดสุคันธาราม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ โรงเรียนวัดสุคันธาราม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน ๓๐ คน วิธีการได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Random Sampling) เครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ แบบทดสอบวัดระดับความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค และกิจกรรมตามหลักขันติ โสรัจจะ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย ค่าร้อยละ, ค่าเฉลี่ย, ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน, ทดสอบค่าที และค่าเอฟ และ One - Way ANOVA.

ผลการวิจัย พบว่า

๑) ระดับความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค ก่อนการใช้กิจกรรมตามหลักขันติและโสรัจจะ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ โรงเรียนวัดสุคันธาราม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก

(ก)

๒) ระดับความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟื้นฟ้อุปสรรค หลังการใช้กิจกรรมตามหลักขันติและโสรัจจะ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ โรงเรียนวัดสุคันธาราม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด

๓) เปรียบเทียบระดับความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟื้นฟ้อุปสรรค ก่อนและหลังใช้กิจกรรมตามหลักขันติและโสรัจจะ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ โรงเรียนวัดสุคันธาราม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๕ จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

Thesis Title : Developing Adversity Quotient Based on Khanti and Soracca of Secondary Students in Watsukantaram School at Pranakronsiayutthaya Province

Researcher : Miss.Pimraponpai Kraisaard

Degree : Master of Arts (Educational Psychology and Guidance)

Thesis Supervisory Committee

: Assoc. Prof. Mantara Dhamabusaya, B.Ed. (Mathematics, Science), M.Ed (Educational Psychology)

: Assoc. Prof. Dr. Lalita Lerksamran, B.Ed. (Mathematics), M.Ed. (Educational Research Methodology), Ph.D. (Educational Psychology)

Date of Graduation : March 19, 2018

Abstract

This thesis entitled Developing Adversity Quotient Based on Khanti and Soracca of Secondary Students in Watsukantaram School at Pranakronsiayutthaya Province has three objectives: 1) to study the levels of Adversity Quotient (AQ) before the application of activity based on patience and modesty, 2) to study the development of Adversity Quotient (AQ), and 3) to compare the levels of Adversity Quotient (AQ) before and after the application of activity based on patience and modesty. This is an experimental research. Populations employed in the research were categorized in accordance with sex, family status, parents' profession of students, Watsukantaram Phra Nakhon Si Ayutthaya province. 30 students from first level of Secondary school, Watsukantaram Phra Nakhon Si Ayutthaya province were used. Purposive sampling was used and its research tools were of Adversity Quotient tests and activity based on patience and modesty. In this research, statistics used in analyzing data were of Frequency, Percentage, Average, Standard Deviation, T-Test and F Value including One-Way ANOVA.

The research findings were found that:

1) The levels of Adversity Quotient (AQ) before the application of activity based on the principles of forbearance and modesty of students from the first level of Secondary school, Watsukantaram Phra Nakhon Si Ayutthaya province were at a must level in overall.

2) The levels of Adversity Quotient (AQ) after the application of activity based on the principles of forbearance and modesty of students from the first level of Secondary school, Watsukantaram Phra Nakhon Si Ayutthaya province were at utmost level.

3) In the comparison of the levels of Adversity Quotient (AQ) before and after the application of activity based on the principles of forbearance and modesty of students from the first level of Secondary school, Watsukantaram Phra Nakhon Si Ayutthaya province which was categorized in accordance with individual factors, the difference was not found which was a statistically significant difference at .05. Therefore, this research was accorded with the given hypothesis.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้ สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับความอนุเคราะห์จาก รองศาสตราจารย์ มัณฑรา ธรรมบุศย์ ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.ลลิตา ฤกษ์สำราญ กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาเสียสละเวลาอันมีค่าแก้ไข และตรวจสอบความถูกต้อง ตลอดทั้งให้คำแนะนำช่วยเหลือในการทำวิทยานิพนธ์มาโดยตลอด ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่ง จึงขอขอบพระคุณอาจารย์ทั้ง ๒ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัยสิทธิ์ ทองบริสุทธิ์ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้คำแนะนำ และแก้ไข ทำให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณณศักดิ์ เปาริก ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดสุคันธาราม ตำบลปอตาโล่ อำเภอน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่ได้เมตตาประสานงานในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย อย่างดียิ่ง รวมทั้งผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือทั้ง ๕ รูป/คน จากคณะครุศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ และสำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ ตรวจสอบ และแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยจนเสร็จสมบูรณ์

สุดท้ายนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดาและผู้มีพระคุณที่เป็นผู้ให้โอกาสทางการศึกษาแก่ผู้วิจัย รวมทั้งเป็นกำลังใจและให้การสนับสนุนด้วยดีเสมอมา ขอกราบขอบพระคุณครู - อาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ต่าง ๆ มา ณ ที่นี้

พิมรพรไพ ไกรสะอาด

๑๙ มีนาคม ๒๕๖๒

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	(ก)
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	(ข)
กิตติกรรมประกาศ	(ง)
สารบัญ	(จ)
สารบัญตาราง	(ช)
สารบัญภาพ	(ญ)
คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ	(ฎ)
บทที่ ๑ บทนำ	
๑.๑ ความเป็นมา และความสำคัญของปัญหา	๑
๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๔
๑.๓ ปัญหาที่ต้องการทราบ	๔
๑.๔ ขอบเขตการวิจัย	๔
๑.๕ สมมติฐานการวิจัย	๕
๑.๖ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย	๖
๑.๗ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	๗
บทที่ ๒ แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๘
๒.๑ แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับความสามารถในการเผชิญปัญหา และฟื้นฟูอุปสรรค	๘
๒.๒ แนวคิด ทฤษฎีทางจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาความสามารถในการ เผชิญปัญหา และฟื้นฟูอุปสรรค	๒๑
๒.๓ แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับหลักขั้นต้น และโครงสร้าง	๔๑
๒.๔ บริบทของโรงเรียนวัดสุคันธาราม	๕๐
๒.๕ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๕๖
๒.๖ กรอบแนวคิดในการวิจัย	๕๗
บทที่ ๓ วิธีดำเนินการวิจัย	๕๘
๓.๑ รูปแบบการวิจัย	๕๘
๓.๒ ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง	๕๘
๓.๓ เครื่องมือในการวิจัย	๕๙
๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล	๖๑
๓.๕ การหาคุณภาพเครื่องมือ	๖๓
๓.๖ การเก็บรวบรวมข้อมูล และการจัดทำข้อมูล	๖๔
๓.๗ การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	๖๕

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง	หน้า
บทที่ ๔ ผลการวิจัย	๖๗
๔.๑ แสดงจำนวน และค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล	๖๘
๔.๒ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation, S.D.) ของระดับและการพัฒนาความสามารถในการเผชิญปัญหา และฟันฝ่าอุปสรรคของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ โรงเรียนวัดสุคันธาราม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ก่อน และหลังการใช้กิจกรรมตามหลักขั้นดี และโสรัจจะ	๖๙
๔.๓ ผลการเปรียบเทียบการพัฒนาความสามารถในการเผชิญปัญหา และฟันฝ่าอุปสรรค ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ โรงเรียนวัดสุคันธาราม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ก่อน และหลังการใช้กิจกรรมตามหลักขั้นดี และโสรัจจะ	๘๓
๔.๔ องค์กรความรู้จากการวิจัย	๙๐
บทที่ ๕ สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	๙๑
๕.๑ สรุปผลการวิจัย	๙๒
๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย	๙๔
๕.๓ ข้อเสนอแนะ	๙๖
บรรณานุกรม	๙๗
ภาคผนวก	
ก หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย	๑๐๑
ข ผลการประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)	๑๐๖
ค หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรง (Try-out)	๑๑๐
ง ผลการหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Alpha)	๑๑๓
จ หนังสือขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถามเพื่อการวิจัย	๑๑๖
ฉ แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	๑๑๘
ช กิจกรรมตามหลักขั้นดี และโสรัจจะ	๑๒๒
ประวัติผู้วิจัย	๑๓๑

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
๔.๑ แสดงจำนวน และค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล	๖๘
๔.๒ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความสามารถในการเผชิญปัญหา และพื้นที่อุปสรรคโดยภาพรวม ก่อนการใช้กิจกรรมตามหลักขั้นดี และสร็จจะ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ โรงเรียนวัดสุคันธาราม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๖๙
๔.๓ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความสามารถในการเผชิญปัญหา และพื้นที่อุปสรรค ด้านที่ ๑ การควบคุม ก่อนการใช้กิจกรรมตามหลักขั้นดี และสร็จจะ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ โรงเรียนวัดสุคันธาราม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๗๐
๔.๔ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความสามารถในการเผชิญปัญหา และพื้นที่อุปสรรค ด้านที่ ๒ สาเหตุ และความรับผิดชอบ ก่อนการใช้กิจกรรมตามหลักขั้นดี และสร็จจะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ โรงเรียนวัดสุคันธาราม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๗๑
๔.๕ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความสามารถในการเผชิญปัญหา และพื้นที่อุปสรรค ด้านที่ ๓ ผลกระทบของปัญหาก่อนการใช้กิจกรรมตามหลักขั้นดี และสร็จจะ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ โรงเรียนวัดสุคันธาราม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๗๒
๔.๖ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความสามารถในการเผชิญปัญหา และพื้นที่อุปสรรค ด้านที่ ๔ ความยืดหยุ่นของปัญหา ก่อนการใช้กิจกรรมตามหลักขั้นดี สร็จจะ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ โรงเรียนวัดสุคันธาราม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๗๓
๔.๗ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความสามารถในการเผชิญปัญหา และพื้นที่อุปสรรคโดยภาพรวม หลังการใช้กิจกรรมตามหลักขั้นดี และสร็จจะ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ โรงเรียนวัดสุคันธาราม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๗๕
๔.๘ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความสามารถในการเผชิญปัญหา และพื้นที่อุปสรรค ด้านที่ ๑ การควบคุม หลังการใช้กิจกรรมตามหลักขั้นดี และสร็จจะ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ โรงเรียนวัดสุคันธาราม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๗๖
๔.๙ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความสามารถในการเผชิญปัญหา และพื้นที่อุปสรรค ด้านที่ ๒ ด้านสาเหตุ และความรับผิดชอบ หลังการใช้กิจกรรมตาม หลักขั้นดีและสร็จจะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ โรงเรียนวัดสุคันธาราม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๗๗

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
<p>๔.๑๐ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความสามารถในการเผชิญปัญหา และพินผ้าอุปสรรค ด้านที่ ๓ ผลกระทบของปัญหา หลังการใช้กิจกรรมตามหลักขั้นดี และไสร้จจะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ โรงเรียนวัดสุคันธาราม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา</p>	๗๘
<p>๔.๑๑ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความสามารถในการเผชิญปัญหา และพินผ้าอุปสรรค ด้านที่ ๔ ความยืดหยุ่นของปัญหา หลังการใช้กิจกรรมตามหลักขั้นดี และไสร้จจะ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ โรงเรียนวัดสุคันธาราม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา</p>	๗๙
<p>๔.๑๒ เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับความสามารถในการเผชิญปัญหา และพินผ้าอุปสรรค โดยภาพรวม ก่อน และหลังการใช้กิจกรรมตามหลักขั้นดี และไสร้จจะ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ โรงเรียนวัดสุคันธาราม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา</p>	๘๐
<p>๔.๑๓ เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของระดับความสามารถในการเผชิญปัญหา และพินผ้าอุปสรรค ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ โรงเรียนวัดสุคันธาราม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านที่ ๑ การควบคุมก่อน และหลังการใช้กิจกรรมตามหลักขั้นดี และไสร้จจะ</p>	๘๑
<p>๔.๑๔ เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของระดับความสามารถในการเผชิญปัญหา และพินผ้าอุปสรรค ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ โรงเรียนวัดสุคันธาราม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านที่ ๒ สาเหตุและความรับผิดชอบ ก่อนและหลังการใช้กิจกรรมตามหลักขั้นดี และไสร้จจะ</p>	๘๑
<p>๔.๑๕ เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของระดับความสามารถในการเผชิญปัญหา และพินผ้าอุปสรรค ด้านที่ ๓ ผลกระทบของปัญหา ก่อนและหลังการใช้กิจกรรมตามหลักขั้นดี และไสร้จจะ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ โรงเรียนวัดสุคันธาราม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา</p>	๘๒
<p>๔.๑๖ เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของระดับความสามารถในการเผชิญปัญหา และพินผ้าอุปสรรค ด้านที่ ๔ ความยืดหยุ่นของปัญหา ก่อนและหลังการใช้กิจกรรมตามหลักขั้นดี และไสร้จจะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ โรงเรียนวัดสุคันธาราม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา</p>	๘๒
<p>๔.๑๗ การเปรียบเทียบ กลุ่มตัวอย่างก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรม โดยการทดสอบ ด้วยสถิติทดสอบที (t-test) จำแนกตาม เพศ</p>	๘๓
<p>๔.๑๘ การเปรียบเทียบระดับความสามารถในการเผชิญปัญหา และพินผ้าอุปสรรค ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ก่อนเข้าร่วมกิจกรรมโดยการทดสอบด้วยสถิติ การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way Anova) จำแนกตาม สถานภาพครอบครัว</p>	๘๕

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
<p>๔.๑๙ การเปรียบเทียบระดับความสามารถในการเผชิญปัญหา และฟื้นฟูอุปสรรค ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ หลังเข้าร่วมกิจกรรมโดยการทดสอบด้วยสถิติ การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way Anova) จำแนกตามสถานภาพ ครอบครัว</p>	๘๖
<p>๔.๒๐ การเปรียบเทียบระดับการพัฒนาความสามารถในการเผชิญปัญหา และฟื้นฟูอุปสรรค ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ก่อนเข้าร่วมกิจกรรมตามหลักขั้นต้น และ สร็จจะ โดยการทดสอบด้วยสถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way</p>	๘๗
<p>๔.๒๑ การเปรียบเทียบระดับการพัฒนาความสามารถในการเผชิญปัญหา และฟื้นฟูอุปสรรค ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ หลังเข้าร่วมกิจกรรมตามหลักขั้นต้น และสร็จจะ โดยการทดสอบด้วยสถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way Anova) จำแนกตามอาชีพผู้ปกครอง</p>	๘๘
<p>๔.๒๒ ผลสรุปโดยรวมการเปรียบเทียบการการพัฒนาความสามารถในการเผชิญปัญหา และฟื้นฟูอุปสรรค ก่อนและหลังการใช้กิจกรรมตามหลักขั้นต้น และสร็จจะ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ โรงเรียนวัดสุคันธาราม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยจำแนกปัจจัยบุคคล ตามสมมุติฐาน ที่ ๑ - ๓</p>	๘๙

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
๒.๑ กรอบแนวคิดของความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟื้นฟ้อุปสรรค (AQ)	๒๒
๒.๒ ต้นไม้แห่งความสำเร็จ	๒๔
๒.๓ แสดงเปรียบเทียบระหว่างลักษณะของบุคคล/องค์กร ทั้ง ๒ กลุ่มกับทฤษฎีความต้องการเป็นลำดับขั้น	๒๗
๒.๔ กรอบแนวคิดในการวิจัย	๕๖
๔.๑ สรุปองค์ความรู้จากการวิจัย	๘๙

คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ

๑. คำย่อชื่อคัมภีร์พระไตรปิฎก

อักษรย่อในวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ใช้อ้างอิงจากพระไตรปิฎกภาษาบาลี ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และพระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๓๙ เป็นหลัก โดยใช้ระบบย่อคำ ดังต่อไปนี้

พระสุตตันตปิฎก

ที.ปา.	(ไทย)	=	สุตตันตปิฎก ทีฆนิกาย ปาฎิกวรรค	(ภาษาไทย)
ม.ม.	(ไทย)	=	สุตตันตปิฎก มัชฌิมปิณฑาสก์	(ภาษาไทย)
อง.เอกก.	(ไทย)	=	สุตตันตปิฎก อังคุตตรนิกาย เอกนิบาต	(ภาษาไทย)
อง.ติก.	(ไทย)	=	สุตตันตปิฎก อังคุตตรนิกาย ติกนิบาต	(ภาษาไทย)
อง.ปญจก.	(ไทย)	=	สุตตันตปิฎก อังคุตตรนิกาย จตุกกนิบาต	(ภาษาไทย)
อง.สตุตก.	(ไทย)	=	สุตตันตปิฎก อังคุตตรนิกาย จตุกกนิบาต	(ภาษาไทย)

พระอภิธรรมปิฎก

อภิ.สง.อ. (ไทย)

อรรถกถา

ม.ม.อ.

๒. การระบุเลขหมายพระไตรปิฎก

ในงานวิจัยฉบับนี้ ใช้พระไตรปิฎกภาษาบาลี ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ๒๕๐๐ และพระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๓๙ เป็นการอ้างอิงพระไตรปิฎกฉบับภาษาไทยจะระบุ เล่ม / ชื่อ / หน้า เช่น ม.ม. (ไทย) ๑๓/๖๐๙/๕๕๔. หมายความว่า สุตตันตปิฎก ทีฆนิกาย มหาวรรค เล่มที่ ๑๓ ชื่อที่ ๖๐๙ หน้า ๕๕๔ เป็นต้น

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญ

ในโลกสังคมปัจจุบันการแข่งขันเพื่อความอยู่รอดมีสูงมาก ทุกคนต้องชิงไหว ชิงพริบ ความรู้รอบตัวอย่างเดียวอาจจะไม่เพียงพอ สำหรับการอยู่รอดในสังคมปัจจุบัน เพราะฉะนั้น การฝึกฝน เด็ก และเยาวชน ควรจะต้องส่งเสริมให้ถูกทาง เพื่อให้เขาสามารถยืนหยัดอยู่ได้ เมื่อไม่มีพ่อแม่คอยช่วยเหลือ หรือเมื่อประสบปัญหาต่าง ๆ AQ เป็นการวัดความสามารถในการจัดการกับปัญหาและวิกฤติ ใครที่มี AQ ดีจะสามารถเปลี่ยนวิกฤติเป็นโอกาส ใครที่ไม่สามารถควบคุม AQ ได้จะเป็น ผู้พ่ายแพ้ AQ เป็นกลไกของสมอง เกิดจากการได้ฝึกฝนการแก้ปัญหาต่างๆ การทำอะไรด้วยตนเอง การละเล่น ทั้งประสบการณ์ที่ได้ผ่านมาในชีวิต ตั้งแต่เมื่อเยาว์วัย เช่น การฝึกฝน การมีปฏิสัมพันธ์กับสังคม การฝึกทำกิจกรรมต่างๆ สัมผัสกับชีวิตจริง ให้เด็กช่วยตัวเอง หัดทำงานตามวัย ให้เด็กเผชิญกับอุปสรรคบ้าง เมื่อเข้าสู่วัยรุ่น เริ่มให้รู้จักช่วยงานพ่อแม่ ภารกิจของพ่อแม่ หรือแม้แต่การรับจ้างทำงานในช่วงวัยรุ่น ฝึกหาประสบการณ์ตามที่ต่างๆช่วงหยุดปิดเทอม หลักการสร้าง AQ ต้องมองปัญหาเป็นโอกาส ประกอบด้วย Control ควบคุมเหตุการณ์ สถานการณ์ได้ Ownership ความเป็นเจ้าของ ปัญหาอยู่ที่ตัวเรา REACH คิดว่าทุกประเภท มีทางแก้ไข ไม่ใช่จบสิ้นแล้วทุกอย่าง Endurance มีความทนทาน อดทน ต่อปัญหาต่างๆ มองโลกในแง่ดีไม่ย่อท้อ การเพิ่ม AQ คือ ต้องมีสติ ตลอดเวลา ใช้สติปัญญาในการแก้ไข คิดว่าทุกอย่างมีทางออก มองโลกในแง่ดี เปลี่ยนวิกฤติเป็นโอกาส คำว่า “อุปสรรค” ไม่มีใครในโลกนี้เกิดมาแล้วไม่พบเจอกับอุปสรรค เราจึงต้องแก้ไข และฟันฝ่าไปให้ได้ อุปสรรคที่ขัดขวางคนรุ่นใหม่ไม่ให้ไปถึงดวงดาว คือ ไม่รู้ว่าตนเองต้องการอะไร ฝันไว้ไกล แต่ไปไม่ถึง ไม่มีการวางแผนชีวิตอย่างมีเป้าหมาย ไม่ได้ลำดับความสำคัญของสิ่งที่ต้องทำในชีวิต ขาดความอดทนและไม่เอาชนะต่ออุปสรรคที่ต้องเผชิญ ไม่แสวงหาโอกาส ไม่ปรับตัวตามความเปลี่ยนแปลงของโลก คิดว่าตัวเองใหญ่ ตัวเองแน่ ยังไงก็ประสบความสำเร็จ ชัยชนะ ฉลาด อดทน แต่สุดท้ายก็ไม่ประสบความสำเร็จ ความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรค (Adversity Quotient: AQ) เป็นแนวคิดที่ถูกพัฒนาขึ้นโดย พอล จี สตอลท์ซ (Paul G. Stoltz) ซึ่งเขียนหนังสือชื่อ “Adversity Quotient: Turning Obstacles into Opportunities” ได้กล่าวว่า ความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรค หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการ ตอบสนองต่อเหตุการณ์ในยามที่ต้องเผชิญกับความทุกข์ยาก หรือความลำบาก คนที่มีความสามารถในการเผชิญและ ฟันฝ่าอุปสรรคสูง จะมีจิตใจที่เข้มแข็ง ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคใด ๆ แม้จะพ่ายแพ้ หรือล้มเหลว

ก็สามารถต่อสู้เอาชนะ ความล้มเหลวได้ ส่วนผู้ที่มีความสามารถในการเผชิญ และฟันฝ่าอุปสรรคต่ำ เวลาเผชิญกับความผิดหวัง หรือความทุกข์ ยากที่จะยอมแพ้ บางคนอาจทิ้งงานไปกลางคัน หรือบางคนอาจถึงกับท้อแท้ต่อชีวิต^๒

AQ มาจาก Adversity Quotient แปลว่า ความสามารถในการที่จะอดทนและแก้ไข เอาชนะอุปสรรคไปได้ AQ นั้นสำคัญมาก เพราะชีวิตคนเรานั้นจะต้องเจออุปสรรค ความฉลาดไม่พอ บางคนฉลาดมากแต่เหมือนแก้วเปราะ กระทบอะไรนิดเดียวก็แตก บางคนไม่ถึงกับฉลาดมากแต่ว่าอึด เรียกว่าแก้วมีรอยร้าวแต่ไม่แตกกลับใช้งานได้สุดท้ายก็ประสบความสำเร็จ AQ เป็นประโยชน์ต่อหน่วยงาน ต่อชีวิต คือ สามารถเดินหน้ารับภารกิจจนกระทั่งสำเร็จได้ แนวคิดเรื่อง AQ หลาย ๆ ประเทศก็นำไปใช้ เช่น สิงคโปร์ รัฐบาลหาวิธีพัฒนาเด็กสิงคโปร์ให้มี AQ สูงๆ เพราะเชื่อว่า AQ เป็น เครื่องพัฒนาคุณภาพของมนุษย์และพัฒนาชาติได้สำเร็จ^๓

สตอลท์ซ (Stoltz) กล่าวว่า ชีวิตเหมือนการไต่ขึ้นเขาที่บางครั้งก็เป็นไปอย่างช้า ๆ บางครั้งก็เป็นไปอย่างยากลำบาก และบางครั้งก็เป็นไปอย่างซ้ๆสลับกับอย่างก้าวที่ยากลำบาก ฉะนั้น ปัญหาหรืออุปสรรคจึงเป็นส่วนหนึ่งของชีวิต ผู้ที่จะสามารถก้าวผ่านอุปสรรค และประสบความสำเร็จ ได้คือผู้ที่มี AQ สูง บุคคลที่มี AQ สูง คือผู้ที่มีความกล้า และพร้อมเผชิญปัญหาอย่างไม่หวาดหวั่น มุ่งมั่นกระทำเพื่อไปให้ถึงยังจุดหมายของตน พร้อมทั้งจะปีนขึ้นสูงตลอดชีวิต โดยไม่คำนึงถึงพื้นฐาน ชีวิต ข้อได้เปรียบ ข้อเสียเปรียบ ความโชคร้าย หรือความโชคดีในทางตรงข้ามผู้ที่มี AQ ต่ำ เป็น พวกที่ละทิ้งความฝันของตน และเลือกเส้นทางที่คิดว่าราบรื่น ง่ายตายแต่ กลับไม่เป็นไปดังคิด นอกจากนี้ ผู้ที่มี AQ ต่ำยังมักหมกมุ่นกับสิ่งที่ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์กับตนเอง เช่น ติดสุรา ติดยาเสพติด หรือติด โทรศัพท์ AQ หรือที่เรียกในภาษาไทยว่า ความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค เริ่มเป็นที่แพร่หลายในประเทศไทยโดยมีผู้นำมาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการองค์กรและพัฒนา นักเรียนความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการตอบสนองต่อปัญหา หรืออุปสรรคด้วยเจตคติทางบวก มีสติ มีความรับผิดชอบและหาแนวทางแก้ไขปัญหาคด้วยความอดทน จนสามารถฟันฝ่าและเอาชนะปัญหาได้^๔

ขันติ หมายถึง ความอดทน เป็นธรรมสำหรับข่มอารมณ์ หรือจิตใจที่จะทนได้ต่อความ ยากลำบาก ความเจ็บปวด ความโมโหโทโส ความเครียดแค้น ด้วยการมีจิตใจเข้มแข็ง หนักแน่นในสิ่ง ที่เข้ามากระทบกระทั่งทั้งทางกาย วาจา และใจ อันเป็นสิ่งที่ไม่พึงปรารถนา ประกอบด้วย ๔ ลักษณะ

^๒ มัณฑรา ธรรมบุศย์, AQ กับความสำเร็จของชีวิต, วารสารวิชาการ, ปีที่ ๔ (ฉบับที่ ๙), ๒๕๔๔, เลข หน้า ๑๔.

^๓ พระมหาดร.สมชาย ฐานวุฑโฒ, ทำอย่างไรจึงจะเข้าใกล้ความสำเร็จได้ด้วยอุปสรรค, บทความธรรมะ Dhamma Articles > ข้อคิดรอบตัว, ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๕, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <https://dmc.tv/a13728> [๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒].

^๔ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, การศึกษาของค์ความรู้เกี่ยวกับคุณลักษณะของคนไทยที่พึงประสงค์: ความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรค, (กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาไทย, ๒๕๕๒), หน้า ก.

ได้แก่ ๑) อุดทนต่อความยากลำบาก หมายถึง การมีความอดทนต่อความยากลำบากในการประกอบอาชีพ หรือทำกิจใด ๆ ด้วยจิตที่ตั้งมั่น และเข้มแข็งที่จะทำงานนั้นให้ลุล่วงสำเร็จตามที่ได้วางแผนไว้ ถึงแม้งานนั้นจะมีอุปสรรค และเกิดความเหนื่อยล้ามากเพียงใด ก็ไม่มีความรู้สึกท้อแท้ หรือแสดงออกด้วยการหมดกำลังใจ ๒) อุดทนต่อทุกขเวทนาทางกาย หมายถึง การมีความอดทนต่อความเจ็บป่วยทางกายจากการได้รับอุบัติเหตุ การเจ็บป่วยจากโรค และการรักษา ด้วยกิริยาไม่กระสับกระส่าย ไม่ร้องโอดครวญ ไม่ร้องไห้ ๓) อุดทนต่อความเจ็บใจ หมายถึง การมีความอดทนต่อสิ่งที่เข้ามากระทบกระทั่งในจิตใจทั้งที่เกิดจากคำพูดของผู้อื่น หรือสิ่งร้ายแรงที่ตนเองเผชิญมา ๔) อุดทนต่ออำนาจกิเลสมาร ๓ ประการ หมายถึง การมีความอดทนต่อสิ่งที่เข้ามายั่ววนให้เกิดกิเลสใน ๓ ประการ คือ สิ่งยั่ววนให้เกิดความโลภ สิ่งยั่ววนให้เกิดความโกรธ สิ่งยั่ววนให้เกิดความหลงใหล

โสรัจจะ เป็นตัวข่มพฤติกรรมที่กระตุ้นมาจากจิตใจให้สงบ ทำให้ดูเป็นปกติเหมือนไม่มีอะไรเกิดขึ้น แต่ขณะเดียวกันภายในจิตใจก็ยังขุ่นเคืองอยู่

ขันติ และโสรัจจะ ในพระพุทธศาสนาถือเป็นธรรมที่ทำให้งาม ความงามของคนนั้น อาจแบ่งได้ ๒ ลักษณะ คือ ๑) งามนอก ได้แก่ ร่างกาย และอารมณ์ ๒) งามใน ได้แก่ งามใจ คนเราส่วนมากมักจะบำรุงความงามภายนอก แต่ละเลยความงามภายใน ทั้งนี้ เนื่องจากความงามภายนอกนั้นบำรุงได้ง่าย และมนุษย์ก็มีความโน้มเอียงที่จะทำอยู่แล้ว จะเห็นได้ว่า ขันติ และโสรัจจะ เป็นธรรมที่เป็นเหตุอ้างอิง อาศัยกันและกัน คนชอบความสงบเสงี่ยมจึงอดกลั้นเหตุอันไม่พึงปรารถนา คนถือขันติก็จะหาทางปลอบใจตนเองไม่ให้ฮึดอัดได้^๕

จากข้อมูลดังกล่าวไปในเบื้องต้น ผู้วิจัยได้เล็งเห็นความสำคัญของความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค จึงมีความสนใจพัฒนาความสามารถในการเผชิญปัญหา และฟันฝ่าอุปสรรคให้กับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ด้วยการจัดกิจกรรมตามหลักขันติ และโสรัจจะ เนื่องจากนักเรียนในวัยนี้อยู่ในช่วงวัยรุ่นตอนต้น เป็นวัยที่มีความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทั้งในด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม รวมทั้งต้องเผชิญกับแรงกดดันหลายอย่างจากสังคม วัยรุ่นบางคนไม่สามารถอดทนต่อความยากลำบาก จึงเลือกวิธีการตอบโต้ ปัญหา หรืออุปสรรคแบบที่ไม่ก่อให้เกิดผลดีกับตนเองนั้น หลักขันติ และโสรัจจะเป็นหลักธรรมในการพัฒนาความสามารถในการเผชิญปัญหา และฟันฝ่าอุปสรรค เป็นแนวทางหนึ่งที่จะช่วยพัฒนานักเรียนให้มีความอดทน พร้อมทั้งต่อสู้กับอุปสรรค หรือความยากลำบากด้วยการคิดบวก และจิตใจที่เข้มแข็ง มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ รวมทั้งมองอุปสรรค หรือวิกฤติเป็นโอกาส พร้อมทั้งจะพัฒนาตนไปตลอดชีวิต

^๕ พระมหานกต ฐมาภตฺติ (สีทอง), “ความสัมพันธ์ระหว่างคุณธรรมด้านสังคหัตถ์ ๔ และขันติ-โสรัจจะกับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรบุคคลากร: ศึกษากรณีบุคคลากรสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักปลัดกระทรวงสาธารณสุข”, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <http://thaihealthlife.com> [๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒].

๑.๒ วัตถุประสงค์

๑.๒.๑ เพื่อศึกษาระดับความสามารถในการเผชิญปัญหา และฟื้นฟูอุปสรรคก่อนการใช้กิจกรรมตามหลักขั้นดี และโสรัจจะ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ โรงเรียนวัดสุคันธาราม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๑.๒.๒ เพื่อศึกษาการพัฒนาความสามารถในการเผชิญปัญหา และฟื้นฟูอุปสรรคหลังใช้กิจกรรมตามหลักขั้นดี และโสรัจจะ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ โรงเรียนวัดสุคันธาราม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๑.๒.๓ เพื่อเปรียบเทียบระดับความสามารถในการเผชิญปัญหา และฟื้นฟูอุปสรรคก่อนและหลังการใช้กิจกรรมตามหลักขั้นดี และโสรัจจะ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ โรงเรียนวัดสุคันธาราม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๑.๓ ปัญหาที่ต้องการทราบ

๑.๓.๑ ระดับความสามารถในการเผชิญปัญหา และฟื้นฟูอุปสรรคก่อน และหลังการใช้กิจกรรมตามหลักขั้นดีและโสรัจจะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ โรงเรียนวัดสุคันธาราม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๑.๓.๒ ระดับความสามารถในการเผชิญปัญหา และฟื้นฟูอุปสรรคก่อน และหลังการใช้กิจกรรมตามหลักขั้นดีและโสรัจจะโดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ โรงเรียนวัดสุคันธาราม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๑.๔ ขอบเขตการวิจัย

๑.๔.๑ ขอบเขตด้านเนื้อหา

ขอบเขตในการศึกษาวิจัยครั้งนี้มุ่งพัฒนาความสามารถในการเผชิญปัญหา และฟื้นฟูอุปสรรคตามหลักขั้นดี และโสรัจจะ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนวัดสุคันธาราม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เนื้อหาประกอบด้วย แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟื้นฟูอุปสรรค แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับหลักขั้นดี และโสรัจจะ แนวคิด และทฤษฎีทางจิตวิทยาเกี่ยวกับการพัฒนาความสามารถในการเผชิญปัญหา และฟื้นฟูอุปสรรค งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๑.๔.๒ ขอบเขตด้านตัวแปร

๑.๔.๒.๑ ตัวแปรต้น (Independent Variables) คือ ชั้นดี และโลรัจจะ, สถานภาพส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ สถานภาพครอบครัว อาชีพผู้ปกครอง

๑.๔.๒.๒ ตัวแปรตาม (Dependent Variables) คือ ความสามารถในการเผชิญปัญหา และฟันฝ่าอุปสรรค ประกอบด้วย ๔ ด้าน ได้แก่ ๑) การควบคุม (Control) ๒) สาเหตุ และความรับผิดชอบ (Origin and Ownership) ๓) ผลกระทบของของปัญหา (Reach) ๔) ความยืดหยุ่นของปัญหา (Endurance)

๑.๔.๓ ขอบเขตด้านประชากรและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

๑.๔.๓.๑ ประชากร (Population) ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ของโรงเรียนวัดสุคันธาราม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน ๗๑ คน

๑.๔.๓.๒ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ของโรงเรียนวัดสุคันธาราม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน ๓๐ คน โดยวิธีการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Random Sampling)

๑.๔.๔ ขอบเขตด้านพื้นที่

พื้นที่ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ โรงเรียนวัดสุคันธาราม ตำบลบ่อตาโล่ อำเภอน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๑.๔.๕ ขอบเขตด้านระยะเวลา

ดำเนินการวิจัยตั้งแต่เดือนตุลาคม พ.ศ.๒๕๖๐ ถึงเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ.๒๕๖๑ รวมเป็นระยะเวลา ๔ เดือน

๑.๕ สมมุติฐานการวิจัย

๑.๕.๑ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนวัดสุคันธาราม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา หลังการพัฒนาความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค (AQ) โดยใช้หลักชั้นดีโลรัจจะ มีระดับสูงกว่าก่อนการพัฒนาความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค (AQ) โดยใช้หลักชั้นดีโลรัจจะ

๑.๕.๒ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนวัดสุคันธาราม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่มีเพศต่างกัน หลังการพัฒนาความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค (AQ) โดยใช้หลักชั้นดีโลรัจจะ มีระดับความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค (AQ) ไม่แตกต่างกัน

๑.๕.๓ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนวัดสุคันธาราม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่มีสถานภาพครอบครัวต่างกัน หลังการการพัฒนาความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค (AQ) โดยใช้หลักขั้นดีโสรัจจะ มีระดับความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค (AQ) ไม่แตกต่างกัน

๑.๕.๔ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนวัดสุคันธาราม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่มีอาชีพของผู้ปกครองต่างกัน หลังการการพัฒนาความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค (AQ) โดยใช้หลักขั้นดีโสรัจจะ มีระดับความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค (AQ) ไม่แตกต่างกัน

๑.๖ นิยามคำศัพท์

๑.๖.๑ ความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค (Adversity Quotient: AQ) หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการจัดการอุปสรรคที่เกิดขึ้นด้วยวิธีการที่มีประโยชน์และสร้างสรรค์ โดยมีองค์ประกอบ ๔ ด้าน ได้แก่

๑.๖.๑.๑ การควบคุม (Control) หมายถึง ระดับความรับรู้ถึงความสามารถในการควบคุมตนเองในการตอบสนองต่ออุปสรรค

๑.๖.๑.๒ สาเหตุและความรับผิดชอบ (Origin and Ownership) หมายถึง ระดับความสามารถในการวิเคราะห์หาสาเหตุของอุปสรรค ถ้าพบว่าตนเองมีส่วนเกี่ยวข้องก็พร้อมที่จะกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อรับผิดชอบต่ออุปสรรค หรือปัญหานั้น

๑.๖.๑.๓ ผลกระทบของปัญหา (Reach) หมายถึง ระดับความสามารถในการกำจัดขอบเขตของปัญหาด้วยการทำความเข้าใจอุปสรรคตามความเป็นจริง และหยุดความคิดในด้านลบ

๑.๖.๑.๔ ความยืดหยุ่นของปัญหา (Endurance) หมายถึง ระดับความสามารถในการทนทานต่อความยืดหยุ่นของปัญหา หรืออุปสรรคที่เกิดขึ้น โดยการรับรู้ว่าคุณอุปสรรคนั้นเกิดขึ้นเพียงชั่วคราว และสามารถแก้ไขได้

๑.๖.๒ ขั้นดี คือ ความอดทน ที่เป็นนามธรรมที่เกิดขึ้นในจิต คือ สภาวะที่จิตเกิดกระบวนการคิดไตร่ตรอง หรือการหักห้ามจิต ไม่ให้คิดต่อเพื่อทำให้ร่างกายตอบสนองต่อสิ่งเร้า

๑.๖.๓ โสรจจะ คือ ขั้นต่อมาหลังจากที่เกิดความอดทนได้ ด้วยการควบคุมอารมณ์ไม่ให้ร่างกายแสดงออกตอบโต้ต่อสิ่งเร้าภายนอก และภายในที่มากกระทบทั้งจิตใจ และร่างกาย

๑.๗ ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

๑.๗.๑ ได้ทราบระดับความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่๑ โรงเรียนวัดสุคันธาราม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๑.๗.๒ ได้ทราบการพัฒนาในระดับความสามารถในการเผชิญปัญหา และฟันฝ่าอุปสรรค ตามหลักขั้นดีและโสรัจจะ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่๑ โรงเรียนวัดสุคันธาราม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๑.๗.๓ ได้ทราบระดับความสามารถในการเผชิญปัญหา และฟันฝ่าอุปสรรคก่อนและหลัง การใช้หลักขั้นดีและโสรัจจะโดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่๑ โรงเรียนวัดสุคันธาราม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๑.๗.๔ สามารถนำหลักธรรมขั้นดี และโสรัจจะไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาความสามารถ ในการเผชิญปัญหา และฟันฝ่าอุปสรรคในคราวต่อไป

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง “การพัฒนาความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคตามหลักขันติและโสรจจะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนวัดสุคันธาราม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการโดยมีลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

- ๓.๑ รูปแบบการวิจัย
- ๓.๒ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- ๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- ๓.๔ การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- ๓.๕ การหาคุณภาพเครื่องมือ
- ๓.๖ การเก็บรวบรวมข้อมูลและการจัดทำข้อมูล
- ๓.๗ การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

๓.๑ รูปแบบการวิจัย

เป็นการวิจัยแบบกึ่งทดลอง (Quasi Experimental Research) โดยใช้รูปแบบการทดลองก่อนและหลังการทดลอง เพื่อศึกษาผลของการจัดกิจกรรมตามหลักขันติและโสรจจะ เพื่อพัฒนาความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค โดยมีการวัดตัวแปรตามก่อนและหลังการทดลองเพื่อมีการเปรียบเทียบระดับการพัฒนากลุ่มตัวอย่างก่อนและหลัง

๓.๒ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

๓.๑.๑ ประชากร

ประชากรที่ใช้ศึกษาในครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๐ จำนวน ๓ ห้องเรียน รวมทั้งสิ้น ๗๑ คน

๓.๑.๒ กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ จำนวนทั้งหมด ๓๐ คน โดยวิธีการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Random Sampling)

๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น ๒ ชนิด คือ เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง และเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

๓.๓.๑ เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง คือ กิจกรรมตามหลักขั้นดี และโสรัจจะ ในการพัฒนาความสามารถในการเผชิญปัญหา และฟันฝ่าอุปสรรคที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยมีลำดับขั้นตอนการสร้างดังนี้

๑) ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับการพัฒนาความสามารถในการเผชิญปัญหา และฟันฝ่าอุปสรรคจากงานเอกสาร ตำรา แนวคิดและทฤษฎีทางจิตวิทยา และวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดแนวคิดและจุดมุ่งหมายของกิจกรรมให้มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย

๒) นำความรู้ที่ได้จากการศึกษามาพัฒนาผู้เรียน จำนวน ๖ ครั้ง แต่แต่ละครั้งใช้เวลา ๙๐ นาที โดยมีรายละเอียดของกิจกรรมแต่ละครั้งประกอบด้วย

- (๑) ชื่อกิจกรรม
- (๒) วัตถุประสงค์
- (๓) แนวคิด
- (๔) สื่อและอุปกรณ์
- (๕) วิธีดำเนินกิจกรรม

๓) เสนอกิจกรรมที่สร้างขึ้นต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก เพื่อแก้ไขปรับปรุง แล้วจึงนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ ๕ ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหาความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์ แนวคิด ขั้นตอนการจัดกิจกรรม สื่อประกอบกิจกรรม การประเมินผล ระยะเวลาที่จัดกิจกรรม และเนื้อหาที่สอน มีความเหมาะสมกับระดับชั้นของนักเรียนหรือไม่

๔) ผู้วิจัยทดลองใช้ (Try out) หลักขั้นดี โสรัจจะในการพัฒนาผู้เรียน เพื่อศึกษาความเป็นไปได้ของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในด้านของเนื้อหา เวลา ความเหมาะสม ปัญหาและอุปสรรคกับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนวิเชียร (กลีนสุคนธ์อุปถัมภ์) ตำบลลำไทร อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดนครราชสีมา จำนวน ๓๐ คน ที่ไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

๕) ปรับปรุงแก้ไขกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยการแก้ไขใบความรู้ในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่ ๒ ให้มีการยกตัวอย่างชัดเจนมากยิ่งขึ้น เพื่อให้ให้นักเรียนสามารถเข้าใจได้ชัดเจน หลังจากนั้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความสมบูรณ์ของเครื่องมือก่อนนำไปใช้จริง

๓.๓.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย ๓ ชุด ดังนี้

๑) แบบวัดความสามารถในการเผชิญปัญหา และฟันฝ่าอุปสรรค ผู้วิจัยได้ศึกษา และดัดแปลงจากแบบวัดความสามารถในการเผชิญปัญหา และฟันฝ่าอุปสรรค แบบวัดความสามารถในการเผชิญปัญหา และฟันฝ่าอุปสรรค (The Adversity Response Profile (ARP) Quick Test) ของ

สตอลท์ซ (Stoltz) โดยศึกษาแบบวัดฉบับดังกล่าวทั้งจากต้นฉบับภาษาอังกฤษสร้างขึ้นโดย สตอลท์ซ (Stoltz) ร่วมกับฉบับแปลเป็นภาษาไทย ที่แปลและเรียบเรียงโดย ผ.ศ. อีระศักดิ์ กำบรรณารักษ์^๑ ผู้วิจัยได้ปรับและสร้างข้อคำถามใหม่ โดยยึดตามแนวคิดของ สตอลท์ซ (Stoltz) เพื่อให้มีความเหมาะสมกับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มากยิ่งขึ้น โดยนำแบบวัดที่ได้รับการตรวจแก้ไขไปให้ผู้เชี่ยวชาญชุดเดิม พิจารณาตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

จากนั้นนำแบบวัดที่ปรับปรุงแก้ไข เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก จากได้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการหาคุณภาพของแบบวัดโดยทดลองใช้กับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนวังน้อยวิทยาคม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน ๓๐^๒ คน เพื่อพิจารณาความคล่องตัวในการดำเนินการตรวจสอบ เช่น การใช้เวลาในการทดสอบ ความเข้าใจด้านภาในข้อคำถามแต่ละข้อ และหาค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดด้วยวิธีโดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficients) ของคอนบราค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นความเที่ยงตรงทั้งฉบับเท่ากับ ๐.๘๘ พิจารณาในแต่ละองค์ประกอบดังนี้ ด้านการควบคุม มีค่าความเที่ยงตรง ๐.๗๕ ด้านสาเหตุและความรับผิดชอบ มีค่าความเที่ยงตรง ๐.๗๒ ด้านผลกระทบของปัญหา มีค่าความเที่ยง ๐.๗๗ และด้านความยืดหยุ่นของปัญหา มีค่าความเที่ยงตรง ๐.๗๘

แบบวัดความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคเป็นมาตรวัดที่มีลักษณะมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) จำนวน ๒๐ ข้อ แบ่งออกเป็น ๔ ด้าน ดังนี้

(๑) ด้านการควบคุม	ได้แก่ ข้อที่ ๑-๕
(๒) ด้านสาเหตุและความรับผิดชอบ	ได้แก่ ข้อที่ ๖-๑๐
(๓) ด้านผลกระทบของปัญหา	ได้แก่ ข้อที่ ๑๑-๑๕
(๔) ด้านความยืดหยุ่นของปัญหา	ได้แก่ ข้อที่ ๑๖-๒๐

วิธีตรวจให้คะแนน

ในการคำนวณคะแนนความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค ผู้วิจัยได้นำแนวคิดของ สตอลท์ซ (Stoltz) มาเป็นเกณฑ์ในการตรวจให้คะแนน จึงนำเฉพาะข้อคำถามที่แสดงถึงการตอบสนองต่อความยากลำบากมาคำนวณคะแนนเท่านั้น ซึ่งมีทั้งหมด ๒๐ ข้อคำถาม แยกตามองค์ประกอบรายด้าน ดังนี้

(๑) วัดด้านการควบคุม	ได้แก่ ข้อที่ ๑-๕
(๒) วัดด้านสาเหตุและความรับผิดชอบ	ได้แก่ ข้อที่ ๖-๑๐
(๓) วัดด้านผลกระทบของปัญหา	ได้แก่ ข้อที่ ๑๑-๑๕
(๔) วัดด้านความยืดหยุ่นของปัญหา	ได้แก่ ข้อที่ ๑๖-๒๐

คะแนนเต็มของแบบวัดทั้งฉบับรวมเท่ากับ ๑๐๐ คะแนน ในแต่ละด้านเท่ากับ ๒๐ คะแนนและในแต่ละข้อเท่ากับ ๕ คะแนน โดยมีหลักเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

^๑ อีระศักดิ์ กำบรรณารักษ์, อังโน สิริวรรณ วงศ์พงศ์เกษม, "ผลของโปรแกรมพัฒนาผู้เรียนที่มีต่อความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรคของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ ๑ โรงเรียนเซนต์ดอมินิก กรุงเทพมหานคร", วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการศึกษาและแนะแนว, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๕๔), หน้า ๔๖.

ข้อคำถามทางบวก

ถ้าเลือกตอบ มากที่สุด ๕	คะแนน
มาก ๔	คะแนน
ปานกลาง ๓	คะแนน
น้อย ๒	คะแนน
น้อยที่สุด ๑	คะแนน

ข้อคำถามทางบวกได้แก่ ข้อคำถามที่ ๑, ๒, ๓, ๔, ๕, ๖, ๗, ๑๔, ๑๕, ๒๓, ๒๕, ๒๖, ๓๑, ๓๒, ๓๓, ๓๔, ๓๕, และ ๓๖

ข้อคำถามทางลบ

ถ้าเลือกตอบ มากที่สุด ๑	คะแนน
มาก ๒	คะแนน
ปานกลาง ๓	คะแนน
น้อย ๔	คะแนน
น้อยที่สุด ๕	คะแนน

ข้อคำถามทางลบ ได้แก่ ข้อคำถามที่ ๑๑, ๑๒, ๑๓, ๑๖, ๑๗, ๒๑, ๒๒, ๒๔, ๒๗ และ ๓๗

แบบประเมินพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรม

เกณฑ์การให้คะแนนแบบประเมินพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมต่อการพัฒนาความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค เป็นรายข้อ โดยมีช่วงคะแนนตั้งแต่ ๑-๓ คะแนน ซึ่งให้คะแนนรายข้อ โดยมีรายละเอียดของคะแนนแต่ละมาตรวัดดังนี้

- ๓ หมายถึง ระดับพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมในระดับ “ดี”
- ๒ หมายถึง ระดับพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมในระดับ “พอใช้”
- ๑ หมายถึง ระดับพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมในระดับ “ปรับปรุง”

๓.๔ การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย**๓.๔.๑ การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีขั้นตอนดังนี้**

๑) พิจารณาข้อที่ต้องการและสำรวจข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคของนักเรียนโรงเรียนวัดสุคันธาราม ตำบลบ่อตาโล่ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๒) ศึกษาทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคจากเอกสารและตำราต่าง ๆ ทั้งในและต่างประเทศ

๓) ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค

๔) กำหนดขอบเขตการวิจัยครั้งนี้ มุ่งที่จะศึกษาการพัฒนาความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคของนักเรียนโรงเรียนวัดสุคันธาราม ตำบลปอตาโล อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๕) นำแนวคิด ทฤษฎี และข้อมูลต่าง ๆ มาสร้างแบบสอบถาม เพื่อใช้ในการศึกษาความสามารถในการเผชิญปัญหา และฟันฝ่าอุปสรรค ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ ๑ โรงเรียนวัดสุคันธาราม ตำบลปอตาโล อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๐

๓.๔.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง คือ กิจกรรมตามหลักขั้นดี และโสรัจจะ ในการพัฒนาความสามารถในการเผชิญปัญหา และฟันฝ่าอุปสรรคที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยมีลำดับขั้นตอนการ สร้าง ดังนี้

๑) ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับการพัฒนาความสามารถในการเผชิญปัญหา และฟันฝ่าอุปสรรคจากงานเอกสาร ตำรา แนวคิดและทฤษฎีทางจิตวิทยา และวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดแนวคิด และจุดมุ่งหมายของกิจกรรมให้มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย

๒) นำความรู้ที่ได้จากการศึกษามาพัฒนาผู้เรียน จำนวน ๖ ครั้ง แต่แต่ละครั้งใช้เวลา ๙๐ นาที โดยมีรายละเอียดของกิจกรรมแต่ละครั้งประกอบด้วย ๑) ชื่อกิจกรรม ๒) วัตถุประสงค์ ๓) แนวคิด ๔) สื่อและอุปกรณ์ ๕) วิธีดำเนินกิจกรรม ซึ่งมีกิจกรรมแต่ละครั้ง ดังนี้

กิจกรรมครั้งที่ ๑ “รู้อะไรไม่รู้ รู้จักกัน”

กิจกรรมครั้งที่ ๒ ระดมความคิด

กิจกรรมครั้งที่ ๓ “ชีวิตลิขิตเอง”

กิจกรรมครั้งที่ ๔ “อบอุ่น สงบ ร่มเย็น เป็นประโยชน์”

กิจกรรมครั้งที่ ๕ “หยุดสักนิด คิดก่อนทำ”

กิจกรรมครั้งที่ ๖ “หนึ่งหัวใจ”

๓) เสนอกิจกรรมที่สร้างขึ้นต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อแก้ไข ปรับปรุง แล้วจึงนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ ๕ ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหาความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์ แนวคิด ขั้นตอนการจัดกิจกรรม สื่อประกอบกิจกรรม การประเมินผล ระยะเวลาที่จัดกิจกรรม และเนื้อหาที่สอน มีความเหมาะสมกับระดับชั้นของนักเรียนหรือไม่

๔) ผู้วิจัยทดลองใช้ (Try out) กิจกรรมตามหลักขั้นดี และโสรัจจะ เพื่อศึกษาความเป็นไปได้ของการพัฒนาผู้เรียนในด้านของเนื้อหา เวลา ความเหมาะสม ปัญหาและอุปสรรคกับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนวิเชียร (กลิ่นสุคนธ์อุปถัมภ์) ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน ๓๐ คน ที่ไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

๕) ปรับปรุงแก้ไขกิจกรรมตามหลักขั้นดี และโสรัจจะ เพื่อให้ นักเรียนสามารถเข้าใจได้ชัดเจน หลังจากนั้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความสมบูรณ์ของเครื่องมือ ก่อนนำไปใช้จริง

๓.๕ การหาคุณภาพเครื่องมือ

การหาคุณภาพแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้แบ่งเป็น การหาความเที่ยงตรง การทดสอบค่าอำนาจจำแนก และความเชื่อมั่น

๓.๕.๑ การหาความเที่ยงตรง (Content validity) ของแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

๑) เสนอที่สร้างขึ้นต่อประธานกรรมการงานวิทยานิพนธ์ตรวจแก้ความถูกต้องเชิงเนื้อหา

๒) นำเสนอแบบสอบถามที่ผ่านการแก้ไขและปรับปรุงแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณา

ตรวจสอบความเที่ยงตรงและความถูกต้องเชิงเนื้อหา โดยผู้เชี่ยวชาญ ๕ ท่าน

เป็นผู้ตรวจความตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถามโดยใช้สูตร IOC ดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC คือ ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์

$\sum R$ คือ ผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

N คือ จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

นำแบบทดสอบที่ผ่านการตรวจแก้ไขจากผู้เชี่ยวชาญมาพิจารณาหาความสอดคล้องของแบบสอบถามที่นิยมไว้ ในแต่ละตอนคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) จากนั้นนำเสนอต่อประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์เพื่อพิจารณาแก้ไขปรับปรุงเป็นครั้งสุดท้ายก่อนนำไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนโรงเรียนวิเชียร (กลีนส์คอนธูปถัมภ์) จำนวน ๓๐ คนเพื่อหาคุณภาพเครื่องมือ

๓.๕.๒ การหาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination power) และค่าความเชื่อมั่น (Reliability)

การหาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination power) และค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

๑) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างโดยทดลองที่โรงเรียนวิเชียร (กลีนส์คอนธูปถัมภ์) ตำบลลำไทร อำเภอน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน ๒๘ คน แล้วนำแบบสอบถามมาหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ โดยใช้ค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สันวิเคราะห์ข้อมูลโดยโปรแกรมทางคอมพิวเตอร์ ผลการวิเคราะห์ พบว่า แบบสอบถามตอนที่ ๒ นำไปหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับต่อไป

๒) นำแบบสอบถามที่มีค่าอำนาจรายข้อ มาหาค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ (Reliability) โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficients) ของคอนบราค (Cronbach) ผลการหาค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับของแบบสอบถามความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคของนักเรียนโรงเรียนวัดสุคันธาราม ตำบลบ่อตาโล่ อำเภอน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยาได้ความเชื่อมั่นมากกว่า .๗๕ หรือตั้งแต่ .๗๕ ขึ้นไป

๓) นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์ไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างต่อไป

๓.๖ การเก็บรวบรวมข้อมูลและการจัดทำข้อมูล

๓.๖.๑. การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการศึกษาค้นคว้า

ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

๑) ผู้วิจัยนำหนังสือจากหัวหน้าภาคจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนวัดสุคันธาราม ตำบลบ่อตาโล่ อำเภอลำดวน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อขออนุมัติในการดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล ขอความร่วมมือเก็บข้อมูล ขออนุญาตในการใช้สถานที่ในการดำเนินการทดลอง

๒) นำแบบวัดความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟื้นฝ่าอุปสรรค ไปทดสอบกับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๐ โรงเรียนวัดสุคันธาราม ตำบลบ่อตาโล่ อำเภอลำดวน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน ๓๐ คน

๓) แจงให้นักเรียนทราบเกี่ยวกับการเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีต่อความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟื้นฝ่าอุปสรรค

๔) ดำเนินการทดลอง ผู้วิจัยดำเนินการให้กลุ่มทดลองเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีต่อความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟื้นฝ่าอุปสรรคสัปดาห์ละ ๑ ครั้ง ครั้งละ ๔๐ นาที รวม ๖ ครั้ง

๓.๖.๒ การจัดทำข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองตามลำดับขั้นตอนดังนี้

๑) ผู้วิจัยนัดหมายกลุ่มตัวอย่างทั้ง ๒๘ คน ทำแบบวัดชุดเดียวกับก่อนการทดลอง และเก็บรวบรวมคะแนนไว้เป็นคะแนนหลังการทดลอง (Post-test)

๒) ตรวจสอบความสมบูรณ์ถูกต้อง ของแบบสอบถามที่ได้รับคืน โดยผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามคืน จำนวน ๒๘ ชุด มีความสมบูรณ์จำนวน ๒๘ ชุด คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐

๓) ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล ตรวจสอบให้คะแนน และวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบระหว่างก่อนและหลังการทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม และสรุปความคิดเห็นที่ได้จากแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีต่อความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟื้นฝ่าอุปสรรค

๔) หาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของคะแนนจากแบบวัดความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟื้นฝ่าอุปสรรคของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมก่อนและหลังการทดลอง

๕) เปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟื้นฝ่าอุปสรรค ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมก่อนและหลังการทดลองโดยใช้สถิติทดสอบที (t-test independent)

๖) เปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟื้นฝ่าอุปสรรค ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมก่อนและหลังการทดลองโดยใช้สถิติทดสอบที (t-test dependent)

๗) นำแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนกลุ่มทดลองที่มีต่อกิจกรรมการพัฒนาผู้เรียนที่มีต่อความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟื้นฝ่าอุปสรรค โดยการวิเคราะห์ข้อมูลค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

๘) การแปลความหมายคะแนนการศึกษาความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนวัดสุคันธาราม ตำบลบ่อตาโล่ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยาผู้วิจัยใช้เกณฑ์การแปลความหมาย ตามแนวคิดบาชาร์ และแบมเบอร์เกอร์ (Bacharach & Bamberger)

ค่าเฉลี่ย. ๑- .หมายถึง การตัดสินใจศึกษาต่อสูง

ค่าเฉลี่ย. ๑- .หมายถึง การตัดสินใจศึกษาต่อค่อนข้างสูง

ค่าเฉลี่ย. - .หมายถึง การตัดสินใจศึกษาต่อปานกลาง

ค่าเฉลี่ย. - .หมายถึง การตัดสินใจศึกษาต่อน้อย

๓.๗ การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

๓.๗.๑ การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปคอมพิวเตอร์ SPSS FOR WINDOWS วิเคราะห์โดยมีขั้นตอนดังนี้

๑) ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถามได้แก่ เพศ ระดับชั้น สถานภาพครอบครัว อาชีพบิดา อาชีพมารดา ซึ่งผู้วิจัยจะนำมาแจกแจงความถี่ (Frequency) และคำนวณเป็นร้อยละ (Percentage)

๒) ข้อมูลเกี่ยวกับความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนวัดสุคันธาราม ตำบลบ่อตาโล่ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยาแล้วนำข้อมูลมาหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยการแปลค่าเฉลี่ย หรือระดับความสำคัญของปัจจัยทั้ง ๔ ด้าน โดยใช้เกณฑ์เพื่อใช้ในการแปลความหมายของค่าเฉลี่ย ดังนี้

๔.๕๐ - ๕.๐๐ หมายความว่า ความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคระดับมากที่สุด

๓.๕๐ - ๔.๔๙ หมายความว่า ความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคระดับมาก

๒.๕๐ - ๓.๔๙ หมายความว่า ความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคระดับปานกลาง

๑.๕๐ - ๒.๔๙ หมายความว่า ความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคระดับน้อย

๑.๐๐ - ๑.๔๙ หมายความว่า ความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค

๓.๗.๒ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลนั้น ผู้วิจัยหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตามโดยใช้การประมวลผลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ เสนอข้อมูล ดังนี้

๑) สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) เพื่อหาค่าสถิติร้อยละ (Percentage) ใช้สำหรับอธิบายลักษณะข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง หาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้อธิบายถึง

๒) สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics, Pearson Correlation, Factorial ANOVA, Factor Analysis, Binomial Test

๓) การวิเคราะห์การใช้สถิติพื้นฐาน สถิติ คือ คะแนนเฉลี่ย (Arithmetic mean: $\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation: SD)

๔) การวิเคราะห์เปรียบเทียบการพัฒนาความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนวัดสุคันธาราม ตำบลบ่อตาโล่ อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ปีการศึกษา ๒๕๖๐ จำแนกตามเพศ ใช้สถิติการทดสอบค่าเฉลี่ยด้วยค่าวิกฤตที่ (t-test) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .๐๕

๕) การวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับการพัฒนาความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนวัดสุคันธาราม ตำบลบ่อตาโล่ อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๐ จำแนกตามระดับชั้นการศึกษา ใช้สถิติการทดสอบค่าเฉลี่ย One-way ANOVA ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ ๐.๐๕

บทที่ ๔

การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนาความสามารถในการเผชิญปัญหา และฟันฝ่าอุปสรรคตามหลักขันติ และโสรัจจะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนวัดสุคันธาราม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความสามารถในการเผชิญปัญหา และฟันฝ่าอุปสรรคก่อนการใช้กิจกรรมตามหลักขันติ และโสรัจจะ เพื่อศึกษาการพัฒนาความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค หลังใช้กิจกรรมตามหลักขันติ และโสรัจจะ และเพื่อเปรียบเทียบระดับความสามารถในการเผชิญปัญหา และฟันฝ่าอุปสรรคก่อน และหลังการใช้กิจกรรมตามหลักขันติ และโสรัจจะโดยจำแนกจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ โรงเรียนวัดสุคันธาราม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน ๓๐ คน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอต่อไปนี้

๔.๑ ข้อมูลลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

๔.๒ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation, S.D.) ของระดับ และการพัฒนาความสามารถในการเผชิญปัญหา และฟันฝ่าอุปสรรคก่อน และหลังการใช้กิจกรรมตามหลักขันติ และโสรัจจะ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ โรงเรียนวัดสุคันธาราม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๔.๓ ผลการเปรียบเทียบการพัฒนาความสามารถในการเผชิญปัญหา และฟันฝ่าอุปสรรคก่อน และหลังการใช้กิจกรรมตามหลักขันติ และโสรัจจะ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ โรงเรียนวัดสุคันธาราม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๔.๔ สรุปองค์ความรู้จากการวิจัย

๔.๑ ข้อมูลลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

การวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของตัวแปรตามสถิติพรรณนา (Descriptive statistic) ได้แก่ จำนวน และร้อยละ ดังตารางที่ ๔.๑

ตารางที่ ๔.๑ แสดงจำนวน และค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล

(n=๓๐)

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	๑๘	๖๐
หญิง	๑๒	๔๐
รวม	๓๐	๑๐๐
สถานภาพครอบครัว		
อยู่ร่วมกัน	๑๙	๖๓.๓๓
แยกกันอยู่	๓	๑๐.๐๐
หย่าร้าง	๔	๑๓.๓๓
พ่อเสียชีวิต	๒	๖.๖๗
แม่เสียชีวิต	๑	๓.๓๓
พ่อ และแม่เสียชีวิต	๑	๓.๓๓
รวม	๓๐	๑๐๐
อาชีพผู้ปกครอง		
รับจ้าง	๒๗	๙๐
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	๐	๐
เกษตรกร/ประมง	๐	๐
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัวรับจ้าง	๓	๑๐
รวม	๓๐	๑๐๐

จากตารางที่ ๔.๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ โรงเรียนวัดสุคันธาราม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ทั้งหมด ๓๐ คน จำแนกตามเพศส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน ๑๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๐ และเพศหญิง จำนวน ๑๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๐

จำแนกตามสถานภาพครอบครัวส่วนใหญ่ คือ อยู่ร่วมกัน จำนวน ๑๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๓.๓๓ รองลงมา คือ หย่าร้าง จำนวน ๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๐ แยกกันอยู่ จำนวน ๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๐๐ พ่อเสียชีวิตจำนวน ๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๖.๖๗ แม่เสียชีวิต ๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๓.๓๓ และพ่อ และแม่เสียชีวิต ๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๓.๓๓ ตามลำดับ

จำแนกตามอาชีพผู้ปกครองส่วนใหญ่ คือ อาชีพรับจ้างจำนวน ๒๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๙๐ และรองลงมา คือ ผู้ปกครองมีอาชีพค้าขาย จำนวน ๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๐ ตามลำดับ

๔.๒ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation, S.D.) ของระดับ และการพัฒนาความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคก่อน และหลังการใช้กิจกรรมตามหลักขั้นติ และโสรัจจะ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ โรงเรียนวัดสุคันธาราม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

วัตถุประสงค์ที่ ๑: เพื่อศึกษาระดับความสามารถในการเผชิญปัญหา และฟันฝ่าอุปสรรค ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ โรงเรียนวัดสุคันธาราม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ก่อนการใช้ กิจกรรมตามหลักขั้นติ และโสรัจจะ ดังตารางที่ ๔.๒ - ตารางที่ ๔.๑๑

ตารางที่ ๔.๒ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความสามารถในการเผชิญปัญหา และ ฟันฝ่าอุปสรรคโดยภาพรวม ก่อนการใช้กิจกรรมตามหลักขั้นติและโสรัจจะ ของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ โรงเรียนวัดสุคันธาราม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

(n=๓๐)

ความสามารถในการเผชิญปัญหา และฟันฝ่าอุปสรรค ตามหลักขั้นติและโสรัจจะ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ ๑ โรงเรียนวัดสุคันธาราม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	ระดับการปฏิบัติ		ระดับ
	$\bar{x}$	S.D.	
ด้านที่ ๑ การควบคุม	๓.๔๐	๐.๓๒๘	ปานกลาง
ด้านที่ ๒ สาเหตุ และความรับผิดชอบ	๓.๕๓	๐.๒๓๗	มาก
ด้านที่ ๓ ผลกระทบของของปัญหา	๓.๔๔	๐.๑๕๒	ปานกลาง
ด้านที่ ๔ ความยืดหยุ่นของปัญหา	๓.๗๓	๐.๓๓๘	มาก
รวม	๓.๕๓	๐.๒๓๑	มาก

จากตารางที่ ๔.๒ พบว่าระดับความสามารถในการเผชิญปัญหา และฟันฝ่าอุปสรรค ตามหลักขั้นติ และโสรัจจะโดยภาพรวม ก่อนการใช้กิจกรรมตามหลักขั้นติ และโสรัจจะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ โรงเรียนวัดสุคันธาราม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = ๓.๕๓$, S.D. = ๐.๒๓๑)

เมื่อพิจารณารายละเอียดเป็นรายด้าน พบว่า นักเรียนระดับความสามารถในการเผชิญ ปัญหา และฟันฝ่าอุปสรรคมากที่สุด ได้แก่ ด้านที่ ๔ ความยืดหยุ่นของปัญหา ($\bar{x} = ๓.๗๓$, S.D. = ๐.๓๓๘) รองลงมา ได้แก่ ด้านที่ ๒ สาเหตุ และความรับผิดชอบ ($\bar{x} = ๓.๕๓$, S.D. = ๐.๒๓๗) ด้านที่ ๓ ผลกระทบของปัญหา ($\bar{x} = ๓.๔๔$, S.D. = ๐.๑๕๒) น้อยที่สุด ได้แก่ ด้านที่ ๑ การควบคุม ($\bar{x} = ๓.๔๐$, S.D. = ๐.๓๒๘) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๓ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความสามารถในการเผชิญปัญหา และ ฟันฝ่าอุปสรรค ด้านที่ ๑ การควบคุม ก่อนการใช้กิจกรรมตามหลักขั้นดี และโสรัจจะ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ โรงเรียนวัดสุคันธาราม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา (n=๓๐)

ข้อที่	ด้านการควบคุม	ระดับปฏิบัติการ		ระดับ
		ก่อนทดลอง		
		$\bar{x}$	S.D.	
๑	นักเรียนถูกเพื่อนล้อ นักเรียนไม่โต้ตอบ และพยายามพูดทำความเข้าใจ	๓.๕๗	๐.๕๖๘	มาก
๒	นักเรียนโดนเพื่อนตำหนิเรื่องงานกลุ่ม นักเรียนรับฟัง และชี้แจงข้อเท็จจริงให้เพื่อนทราบได้	๓.๓๐	๐.๔๖๖	ปานกลาง
๓	ถ้าครอบครัวของนักเรียนประสบปัญหา และไม่สามารถส่งเสียให้นักเรียนเรียนต่อไปได้ นักเรียนยอมรับได้ และพยายามหาทางออกด้วยแนวทางต่าง ๆ	๓.๒๗	๐.๕๒๑	ปานกลาง
๔	นักเรียนทะเลาะกับพ่อแม่อย่างรุนแรง นักเรียนคิดว่าเป็นสิ่งที่นักเรียนควบคุมสถานการณ์ได้	๓.๕๗	๐.๕๖๘	มาก
๕	ถ้านักเรียนนอนตื่นสาย ทำให้ไปขึ้นรถเพื่อไปเข้าค่ายไม่ทัน นักเรียนจะพยายามหาวิธีติดต่อให้รถจอดรอ เพื่อติดตามไปขึ้นรถ	๓.๓๐	๐.๔๖๖	ปานกลาง
รวม		๓.๔๐	๐.๓๒๘	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๓ พบว่า ระดับความสามารถในการเผชิญปัญหา และฟันฝ่าอุปสรรค ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ โรงเรียนวัดสุคันธาราม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านที่ ๑ การควบคุม โดยภาพรวม ก่อนการใช้กิจกรรมตามหลักขั้นดี และโสรัจจะ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = ๓.๔๐$, S.D. = ๐.๓๒๘)

เมื่อพิจารณารายละเอียดเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ข้อที่ ๑ นักเรียนถูกเพื่อนล้อ นักเรียนไม่โต้ตอบ และพยายามพูดทำความเข้าใจ ข้อที่ ๔ นักเรียนทะเลาะกับพ่อแม่อย่างรุนแรง นักเรียนคิดว่าเป็นสิ่งที่นักเรียนควบคุมสถานการณ์ได้ ($\bar{x} = ๓.๕๗$, S.D. = ๐.๕๖๘) รองลงมา ได้แก่ ข้อที่ ๒ นักเรียนโดนเพื่อนตำหนิเรื่องงานกลุ่ม นักเรียนรับฟัง และชี้แจงข้อเท็จจริงให้เพื่อนทราบได้ ข้อที่ ๕ ถ้านักเรียนนอนตื่นสาย ทำให้ไปขึ้นรถเพื่อไปเข้าค่ายไม่ทัน นักเรียนจะพยายามหาวิธีติดต่อให้รถจอดรอ เพื่อติดตามไปขึ้นรถ ($\bar{x} = ๓.๓๐$, S.D. = ๐.๔๖๖) น้อยที่สุด ได้แก่ ข้อที่ ๓ ถ้าครอบครัวของนักเรียนประสบปัญหา และไม่

สามารถส่งเสียให้นักเรียนเรียนต่อไปได้ นักเรียนยอมรับได้ และพยายามหาทางออกด้วยแนวทางต่าง ๆ ($\bar{x} = ๓.๒๗$, S.D. = ๐.๕๒๑) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๔ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความสามารถในการเผชิญปัญหา และ ฟันฝ่าอุปสรรค ด้านที่ ๒ สาเหตุ และความรับผิดชอบ ก่อนการใช้กิจกรรมตามหลัก ขั้นตอน และโครงสร้างของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ โรงเรียนวัดสุคันธาราม จังหวัด พระนครศรีอยุธยา

(n=๓๐)

ข้อที่	ด้านที่ ๒ สาเหตุและความรับผิดชอบ	ระดับปฏิบัติการ		ระดับ
		ก่อนทดลอง		
		$\bar{x}$	S.D.	
๑	นักเรียนทำงานไม่เสร็จ ได้รับการตำหนิอย่างรุนแรง ทำให้นักเรียนรู้สึกที่ต้องรับผิดชอบ และรีบหาทางแก้ไข	๓.๓๐	๐.๕๖๖	ปานกลาง
๒	เพื่อนนักเรียนชวนคุยในชั่วโมงเรียนเสมอ ทำให้นักเรียนไม่มีสมาธิเรียนเลย นักเรียนรู้สึกที่ต้องเตือนเพื่อนให้ตั้งใจเรียน	๓.๖๐	๐.๕๖๓	มาก
๓	นักเรียนต้องส่งรายงานในวันพรุ่งนี้ แต่ยังไม่เสร็จ นักเรียนคิดว่านักเรียนจะลาป่วย ไม่อยากไปโรงเรียน เพราะไม่อยากโดนครูทำโทษ	๓.๕๗	๐.๕๐๔	มาก
๔	นักเรียนสอบตกวิชาคณิตศาสตร์ สาเหตุที่สอบตก เป็นเพราะนักเรียนไม่สนใจเรียน	๓.๒๗	๐.๔๕๐	ปานกลาง
๕	นักเรียนไม่ช่วยเพื่อนทำรายงาน แต่ขอเป็นผู้ออกไปรายงานหน้าชั้นเรียน นักเรียนคิดว่า การออกไปรายงานหน้าชั้นก็ถือว่าชดเชยในการไม่ช่วยทำรายงาน	๓.๙๓	๐.๒๕๔	มาก
รวม		๓.๕๓	๐.๒๓๗	มาก

จากตารางที่ ๔.๔ พบว่า ระดับความสามารถในการเผชิญปัญหา และฟันฝ่าอุปสรรค ด้านที่ ๒ สาเหตุ และความรับผิดชอบโดยภาพรวม ก่อนการใช้กิจกรรมตามหลักขั้นตอน และโครงสร้างของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ โรงเรียนวัดสุคันธาราม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = ๓.๕๓$, S.D. = ๐.๒๓๗)

เมื่อพิจารณารายละเอียดเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดได้แก่ คือ ข้อที่ ๕ นักเรียนไม่ช่วยเพื่อนทำรายงาน แต่ขอเป็นผู้ออกไปรายงาน

หน้าชั้นเรียน นักเรียนคิดว่าการออกไปรายงานหน้าชั้นก็ถือว่าชดเชยในการไม่ช่วยทำรายงาน ($\bar{x} = 3.93$, S.D. = 0.254) รองลงมา ได้แก่ ข้อที่ ๒ เพื่อนนักเรียนชวนคุยในชั่วโมงเรียนเสมอ ทำให้ นักเรียนไม่มีสมาธิเรียนเลย นักเรียนรู้สึกที่ต้องเตือนเพื่อนให้ตั้งใจเรียน ($\bar{x} = 3.60$, S.D. = 0.563) ข้อที่ ๓ นักเรียนต้องส่งรายงานในวันพรุ่งนี้ แต่ยังไม่เสร็จ นักเรียนคิดว่านักเรียนจะลาป่วย ไม่อยาก ไปโรงเรียน เพราะไม่อยากโดนครูทำโทษ ($\bar{x} = 3.57$, S.D. = 0.504) ข้อที่ ๑ นักเรียนทำงานไม่เสร็จ ได้รับการตำหนิอย่างรุนแรง ทำให้นักเรียนรู้สึกที่ต้องรับผิดชอบและรีบหาทางแก้ไข ($\bar{x} = 3.30$, S.D. = 0.466) น้อยที่สุด ได้แก่ ข้อที่ ๔ นักเรียนสอบตกวิชาคณิตศาสตร์ สาเหตุที่สอบตก เป็น เพราะนักเรียนไม่สนใจเรียน ($\bar{x} = 3.27$, S.D. = 0.450) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๕ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความสามารถในการเผชิญปัญหา และ ฟันฝ่าอุปสรรค ด้านที่ ๓ ผลกระทบของปัญหาก่อนการใช้กิจกรรมตามหลักขั้นต้น และ โสร็จจะ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ โรงเรียนวัดสุคันธาราม จังหวัด พระนครศรีอยุธยา

(n=๓๐)

ข้อที่	ด้านที่ ๓ ผลกระทบของปัญหา	ระดับปฏิบัติการ		ระดับ
		ก่อนทดลอง		
		$\bar{x}$	S.D.	
๑	ถ้าคุณครูบอกกับนักเรียนว่า อาจสอบตกในวิชาวิทยาศาสตร์ เพราะมีคะแนนเก็บน้อยมาก นักเรียนคิดว่าถ้าตั้งใจอ่านหนังสือ จะสอบผ่านได้อย่างแน่นอน	๓.๓๓	๐.๔๗๙	ปานกลาง
๒	นักเรียนทำรายงานอย่างสุดความสามารถ แต่ได้คะแนนน้อยมาก นักเรียนรู้สึกว่าการทำงานไม่ตรงตามคำสั่ง ส่งผลต่อคะแนนได้	๓.๖๓	๐.๔๙๐	มาก
๓	นักเรียนถูกเพื่อนสนิทตำหนิว่านิสัยไม่ดีหลังจากที่นักเรียน แสดงพฤติกรรมนั้นขณะอยู่ที่สาธารณะ เป็นเพราะนักเรียน แสดงนิสัยที่ไม่เหมาะสมออกมา	๓.๖๓	๐.๔๙๐	มาก
๔	หากพ่อ/แม่ หรือคนในครอบครัวของนักเรียนป่วยเป็นโรค ร้ายแรง การป่วยครั้งนี้ทำให้ฉันเป็นห่วง	๓.๓๐	๐.๔๖๖	ปานกลาง
๕	ถ้าพ่อ/แม่/นักเรียนต้องไปทำงานที่อื่น โดยให้นักเรียนอยู่กับญาติไปก่อนจนกว่านักเรียนจะเรียนจบ ถือว่าก็แค่แยกกัน และไม่ค่อยได้พบหน้ากันเท่านั้นเอง	๓.๓๐	๐.๔๖๖	ปานกลาง
รวม		๓.๔๔	๐.๑๕๒	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๕ พบว่า ระดับความสามารถในการเผชิญปัญหา และฟันฝ่าอุปสรรค ด้านที่ ๓ ผลกระทบของปัญหาโดยภาพรวม ก่อนการใช้กิจกรรมตามหลักขั้นต้น และโสร็จจะของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ โรงเรียนวัดสุคันธาราม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.44$, S.D. = 0.152)

เมื่อพิจารณารายละเอียดเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ข้อที่ ๒ นักเรียนทำรายงานอย่างสุดความสามารถ แต่ได้คะแนนน้อยมาก นักเรียนรู้สึกว่าการทำงานไม่ตรงตามคำสั่ง ส่งผลต่อคะแนนได้ และ ข้อ ๓ นักเรียนจะไม่คุยในเวลาเรียน ($\bar{x} = 3.63, S.D. = 0.490$) รองลงมา ได้แก่ ข้อที่ ๑ ถ้าคุณครูบอกกับนักเรียนว่า อาจสอบตกในวิชาวิทยาศาสตร์ เพราะมีคะแนนเก็บน้อยมาก นักเรียนคิดว่าถ้าตั้งใจอ่านหนังสือจะสอบผ่านได้ อย่างแน่นอน ($\bar{x} = 3.63, S.D. = 0.490$) น้อยที่สุด ได้แก่ ข้อที่ ๔ หากพ่อ/แม่ หรือคนในครอบครัว ของนักเรียนป่วยเป็นโรคร้ายแรง การป่วยครั้งนี้ทำให้ฉันเป็นห่วง และข้อที่ ๕ ถ้าพ่อ/แม่นักเรียนต้องไปทำงานที่อื่น โดยให้นักเรียนอยู่กับญาติไปก่อนจนกว่านักเรียนจะเรียนจบ ถือว่าก็แค่แยกกันและไม่ค่อยได้พบหน้ากันเท่านั้นเอง ($\bar{x} = 3.30, S.D. = 0.466$) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๖ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความสามารถในการเผชิญปัญหา และ ฟื้นฟูอุปสรรค ด้านที่ ๔ ความยึดถือของปัญหา ก่อนการใช้กิจกรรมตามหลักขั้นดีโสรัจจะ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ โรงเรียนวัดสุคันธาราม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

(n=๓๐)

ข้อที่	ด้านความยึดถือของปัญหา	ระดับปฏิบัติการ		ระดับ
		ก่อนทดลอง		
		$\bar{x}$	S.D.	
๑	กิจกรรมกลุ่มที่คุณครูมอบหมาย ไม่มีใครยอมรับในสิ่งที่นักเรียนเสนอเลย ทำให้นักเรียนร้องไห้เสียใจ เพราะมันมักจะเกิดขึ้นกับนักเรียนเสมอ	๓.๖๓	๐.๔๙๐	มาก
๒	นักเรียนทำรายงานอย่างสุดความสามารถ แต่ได้คะแนนน้อยมาก นักเรียนคิดว่าเรื่องแบบนี้จะไม่เกิดกับนักเรียนอีกถ้านักเรียนจะตั้งใจฟังคำสั่งครูให้ดี	๓.๙๓	๐.๒๕๔	มาก
๓	ถ้ามีคนกล่าวหาว่านักเรียนขโมยสินค้าในร้านค้าแห่งหนึ่ง แต่นักเรียนไม่ได้ขโมย นักเรียนจะปฏิเสธและต่อว่ากลับทันที เพราะเป็นเรื่องไม่จริง	๓.๖๐	๐.๔๙๘	มาก
๔	ในระหว่างที่เดินทางมาสอบ รถที่นักเรียนนั่งมาเกิดเสียระหว่างทาง และถึงเวลาที่ต้องเข้าสอบแล้ว ทำให้นักเรียนรู้ว่าสามารถแก้ไขได้ และต้องรีบทำทันที	๓.๖๐	๐.๔๙๘	มาก
ข้อที่	ด้านความยึดถือของปัญหา	ระดับปฏิบัติการ		ระดับ
		ก่อนทดลอง		

		$\bar{x}$	S.D.	
๕	ถ้านักเรียนถูกปฏิเสธไม่ให้ไปทัศนศึกษาที่โรงเรียนจัดขึ้น เนื่องจากนักเรียนป่วย ทำให้นักเรียนต้องดูแลสุขภาพมากขึ้น	๓.๙๐	๐.๓๐๕	มาก
รวม		๓.๗๓	๐.๓๓๘	มาก

จากตารางที่ ๔.๖ พบว่า ระดับความสามารถในการเผชิญปัญหา และฟันฝ่าอุปสรรค ด้านที่ ๔ ความยืดหยุ่นของปัญหาโดยภาพรวม ก่อนการใช้กิจกรรมตามหลักขั้นดี และโลว์จิสของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ โรงเรียนวัดสุคันธาราม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.73$, S.D. = 0.338)

เมื่อพิจารณารายละเอียดเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ข้อที่ ๒ นักเรียนทำรายงานอย่างสุดความสามารถ แต่ได้คะแนนน้อยมาก นักเรียนคิดว่าเรื่องแบบนี้จะไม่เกิดกับนักเรียนอีกถ้านักเรียนจะตั้งใจฟังคำสั่งครูให้ดี ($\bar{x} = 3.93$, S.D. = 0.254) รองลงมา ได้แก่ ข้อที่ ๕ ถ้านักเรียนถูกปฏิเสธไม่ให้ไปทัศนศึกษาที่โรงเรียนจัดขึ้น เนื่องจากนักเรียนป่วย ทำให้นักเรียนต้องดูแลสุขภาพมากขึ้น ($\bar{x} = 3.90$, S.D. = 0.305) และ ข้อ ๑ กิจกรรมกลุ่มที่คุณครูมอบหมาย ไม่มีใครยอมรับในสิ่งที่นักเรียนเสนอเลย ทำให้นักเรียนร้องไห้เสียใจ เพราะมันมักจะเกิดขึ้นกับนักเรียนเสมอ ($\bar{x} = 3.63$, S.D. = 0.490) น้อยที่สุด ได้แก่ ข้อที่ ๓ ถ้ามีคนกล่าวหาว่านักเรียนขโมยสินค้าในร้านค้าแห่งหนึ่ง แต่นักเรียนไม่ได้ขโมย นักเรียนจะปฏิเสธและต่อว่ากลับทันที เพราะเป็นเรื่องไม่จริง และข้อ ๔ ในระหว่างที่เดินทางมาสอบ รถที่นักเรียนนั่งมาเกิดเสียระหว่างทาง และถึงเวลาที่ต้องเข้าสอบแล้ว ทำให้นักเรียนรู้ว่าสามารถแก้ไขได้ และต้องรีบทำทันที ($\bar{x} = 3.60$, S.D. = 0.498) ตามลำดับ

วัตถุประสงค์ที่ ๒: เพื่อศึกษาการพัฒนาความสามารถในการเผชิญปัญหา และฟันฝ่าอุปสรรค หลังใช้กิจกรรมตามหลักขั้นดี และโสรัจจะ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ โรงเรียนวัดสุคันธาราม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ดังตารางที่ ๔.๗ - ตารางที่ ๔.๑๑

ตารางที่ ๔.๗ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความสามารถในการเผชิญปัญหา และฟันฝ่าอุปสรรคโดยภาพรวม หลังการใช้กิจกรรมตามหลักขั้นดี และโสรัจจะของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ โรงเรียนวัดสุคันธาราม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

(n=๓๐)

ความสามารถในการเผชิญปัญหา และฟันฝ่าอุปสรรค ตามหลักขั้นดี และโสรัจจะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ โรงเรียนวัดสุคันธาราม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	ระดับการปฏิบัติ		ระดับ
	$\bar{x}$	S.D.	
ด้านที่ ๑ การควบคุม	๔.๕๑	๐.๒๘๑	มากที่สุด
ด้านที่ ๒ สาเหตุ และความรับผิดชอบ	๔.๖๓	๐.๑๘๗	มากที่สุด
ด้านที่ ๓ ความจดจ่อในสิ่งที่ทำ	๔.๕๑	๐.๑๖๔	มากที่สุด
ด้านที่ ๔ ความยืดหยุ่นของปัญหา	๔.๘๑	๐.๒๘๐	มากที่สุด
รวม	๔.๖๑	๐.๒๐๗	มากที่สุด

จากตารางที่ ๔.๗ พบว่า ระดับความสามารถในการเผชิญปัญหา และฟันฝ่าอุปสรรค โดยภาพรวม หลังการใช้กิจกรรมตามหลักขั้นดี และโสรัจจะ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ โรงเรียนวัดสุคันธาราม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = ๔.๖๑$, S.D. = ๐.๒๐๗)

เมื่อพิจารณารายละเอียดเป็นรายด้าน พบว่า นักเรียนมีความสามารถในการเผชิญปัญหา และฟันฝ่าอุปสรรค มากที่สุด ได้แก่ ด้านที่ ๔ ความยืดหยุ่นของปัญหา ($\bar{x} = ๔.๘๑$, S.D. = ๐.๒๘๐) รองลงมา ได้แก่ นักเรียนมีความสามารถในการเผชิญปัญหา และฟันฝ่าอุปสรรค ด้านที่ ๒ สาเหตุและความรับผิดชอบ ($\bar{x} = ๔.๖๓$, S.D. = ๐.๑๘๗) ด้านที่ ๑ การควบคุม ($\bar{x} = ๔.๕๑$, S.D. = ๐.๒๘๑) น้อยที่สุด ได้แก่ นักเรียนมีความสามารถในการเผชิญปัญหา และฟันฝ่าอุปสรรค ด้านที่ ๓ ผลกระทบของปัญหา ($\bar{x} = ๔.๕๑$, S.D. = ๐.๑๖๔) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๘ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความสามารถในการเผชิญปัญหา และ
 ฟื้นฟูอุปสรรค ด้านที่ ๑ การควบคุม หลังการใช้กิจกรรมตามหลักขั้นดี และโสรัจจะ
 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ โรงเรียนวัดสุคันธาราม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
 (n=๓๐)

ข้อที่	ด้านที่ ๑ การควบคุม	ระดับปฏิบัติการ		ระดับ
		หลังทดลอง		
		$\bar{x}$	S.D.	
๑	นักเรียนถูกเพื่อนล้อ นักเรียนไม่ได้ตอบ และพยายามพูดทำความเข้าใจ	๔.๗๐	๐.๔๖๖	มากที่สุด
๒	นักเรียนโดนเพื่อนตำหนิเรื่องงานกลุ่ม นักเรียนรับฟัง และชี้แจงข้อเท็จจริงให้เพื่อนทราบได้	๔.๓๗	๐.๔๙๐	มาก
๓	ถ้าครอบครัวของนักเรียนประสบปัญหา และไม่สามารถส่งเสียให้นักเรียนเรียนต่อไปได้ นักเรียนยอมรับได้และพยายามหาทางออกด้วยแนวทางต่าง ๆ	๔.๔๐	๐.๔๙๘	มาก
๔	นักเรียนทะเลาะกับพ่อแม่อย่างรุนแรง นักเรียนคิดว่าเป็นสิ่งที่นักเรียนควบคุมสถานการณ์ได้	๔.๗๐	๐.๔๖๖	มากที่สุด
๕	ถ้านักเรียนนอนตื่นสาย ทำให้ไปขึ้นรถเพื่อไปเข้าค่ายไม่ทัน นักเรียนจะพยายามหาวิธีติดต่อให้รถจอดรอ เพื่อติดตามไปขึ้นรถ	๔.๔๐	๐.๔๙๘	มาก
รวม		๔.๕๑	๐.๒๘๑	มากที่สุด

จากตารางที่ ๔.๘ ระดับความสามารถในการเผชิญปัญหา และฟื้นฟูอุปสรรค ด้านที่ ๑ การควบคุมโดยภาพรวม หลังการใช้กิจกรรมตามหลักขั้นดี และโสรัจจะ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ โรงเรียนวัดสุคันธาราม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = ๔.๕๑$, S.D. = ๐.๓๘๗)

เมื่อพิจารณารายละเอียดเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ข้อที่ ๑ นักเรียนถูกเพื่อนล้อ นักเรียนไม่ได้ตอบ และพยายามพูดทำความเข้าใจ และข้อที่ ๔ นักเรียนทะเลาะกับพ่อแม่อย่างรุนแรง นักเรียนคิดว่าเป็นสิ่งที่นักเรียนควบคุมสถานการณ์ได้ ($\bar{x} = ๔.๗๐$, S.D. = ๐.๔๙๐) รองลงมา ได้แก่ ข้อที่ ๓ ถ้าครอบครัวของนักเรียนประสบปัญหาและไม่สามารถส่งเสียให้นักเรียนเรียนต่อไปได้ นักเรียนยอมรับได้และพยายามหาทางออกด้วยแนวทางต่าง ๆ และข้อที่ ๕ ถ้านักเรียนนอนตื่นสาย ทำให้ไปขึ้นรถเพื่อไปเข้าค่ายไม่ทัน นักเรียนจะพยายามหาวิธีติดต่อให้รถจอดรอ เพื่อติดตามไปขึ้นรถ ($\bar{x} = ๔.๔๐$, S.D. = ๐.๔๙๘) น้อย

ที่สุด ได้แก่ ข้อที่ ๒ นักเรียนโดนเพื่อนตำหนิเรื่องงานกลุ่ม นักเรียนรับฟัง และชี้แจงข้อเท็จจริงให้เพื่อนทราบได้ ($\bar{x} = ๔.๓๗$, S.D. = ๐.๔๖๖) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๙ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความสามารถในการเผชิญปัญหา และ ฟันฝ่าอุปสรรค ด้านที่ ๒ ด้านสาเหตุและความรับผิดชอบ หลังการใช้กิจกรรมตามหลักขั้นดี และโครงสร้างของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ โรงเรียนวัดสุคันธาราม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

(n=๓๐)

ข้อที่	ด้านที่ ๒ สาเหตุ และความรับผิดชอบ	ระดับปฏิบัติการ		ระดับ
		หลังทดลอง		
		$\bar{x}$	S.D.	
๑	นักเรียนทำงานไม่เสร็จ ได้รับการตำหนิอย่างรุนแรง ทำให้นักเรียนรู้สึกที่ต้องรับผิดชอบและรีบหาทางแก้ไข	๔.๔๐	๐.๔๙๘	มาก
๒	เพื่อนนักเรียนชวนคุยในชั่วโมงเรียนเสมอ ทำให้นักเรียนไม่มีสมาธิเรียนเลย นักเรียนรู้สึกที่ต้องเตือนเพื่อนให้ตั้งใจเรียน	๔.๗๐	๐.๔๖๖	มากที่สุด
๓	นักเรียนต้องส่งรายงานในวันพรุ่งนี้ แต่ยังไม่เสร็จ นักเรียนคิดว่านักเรียนจะลาป่วย ไม่อยากไปโรงเรียน เพราะไม่อยากโดนครูทำโทษ	๔.๖๗	๐.๔๗๙	มากที่สุด
๔	นักเรียนสอบตกวิชาคณิตศาสตร์ สาเหตุที่สอบตก เป็นเพราะนักเรียนไม่สนใจเรียน	๔.๓๗	๐.๔๙๐	มาก
๕	นักเรียนไม่ช่วยเพื่อนทำรายงาน แต่ขอเป็นผู้ออกไปรายงานหน้าชั้นเรียน นักเรียนคิดว่าการออกไปรายงานหน้าชั้นก็ถือว่าชดเชยในการไม่ช่วยทำรายงาน	๔.๖๓	๐.๑๘๗	มากที่สุด
รวม		๔.๔๐	๐.๔๙๘	มาก

จากตารางที่ ๔.๙ พบว่า ระดับความสามารถในการเผชิญปัญหา และฟันฝ่าอุปสรรค ด้านที่ ๒ ด้านสาเหตุ และความรับผิดชอบโดยภาพรวม หลังการใช้กิจกรรมตามหลักขั้นดี และโครงสร้างของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ โรงเรียนวัดสุคันธาราม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = ๔.๔๐$, S.D. = ๐.๔๙๘)

เมื่อพิจารณารายละเอียดเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ข้อที่ ๕ นักเรียนไม่ช่วยเพื่อนทำรายงาน แต่ขอเป็นผู้ออกไปรายงานหน้าชั้นเรียน นักเรียนคิดว่าการออกไปรายงานหน้าชั้นก็ถือว่าชดเชยในการไม่ช่วยทำรายงาน ($\bar{x} = ๔.๖๓$,

S.D. = ๐.๑๘๗) รองลงมา ได้แก่ ข้อที่ ๒ เพื่อนนักเรียนชวนคุยในช่วงโมงเรียนเสมอ ทำให้นักเรียนไม่มีสมาธิเรียนเลย นักเรียนรู้สึกที่ต้องเตือนเพื่อนให้ตั้งใจเรียน ($\bar{x}$ = ๔.๗๐, S.D. = ๐.๔๖๖) ข้อที่ ๓ นักเรียนต้องส่งรายงานในวันพรุ่งนี้ แต่ยังไม่เสร็จ นักเรียนคิดว่านักเรียนจะลาป่วย ไม่อยากไปโรงเรียน เพราะไม่อยากโดนครูทำโทษ ($\bar{x}$ = ๔.๖๗, S.D. = ๐.๔๗๙) ข้อที่ ๑ นักเรียนทำงานไม่เสร็จ ได้รับการตำหนิอย่างรุนแรง ทำให้นักเรียนรู้สึกที่ต้องรับผิดชอบและรีบหาทางแก้ไข ($\bar{x}$ = ๔.๔๐, S.D. = ๐.๔๙๘) น้อยที่สุด ได้แก่ ข้อที่ ๔ นักเรียนสอบตกวิชาคณิตศาสตร์ สาเหตุที่สอบตก เป็นเพราะนักเรียนไม่สนใจเรียน ($\bar{x}$ = ๓.๓๗, S.D. = ๐.๔๙๐) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๑๐ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความสามารถในการเผชิญปัญหา และ ฟันฝ่าอุปสรรค ด้านที่ ๓ ผลกระทบของปัญหา หลังการใช้กิจกรรมตามหลักขั้นดี และโสรัจจะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ โรงเรียนวัดสุคันธาราม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

(n=๓๐)

ข้อที่	ด้านที่ ๓ ผลกระทบของปัญหา (Reach)	ระดับปฏิบัติการ		ระดับ
		หลังทดลอง		
		$\bar{x}$	S.D.	
๑	ถ้าคุณครูบอกกับนักเรียนว่า อาจสอบตกในวิชาวิทยาศาสตร์ เพราะมีคะแนนเก็บน้อยมาก นักเรียนคิดว่าถ้าตั้งใจอ่านหนังสือจะสอบผ่านได้อย่างแน่นอน	๔.๔๐	๐.๔๙๘	มาก
๒	นักเรียนทำรายงานอย่างสุดความสามารถ แต่ได้คะแนนน้อยมาก นักเรียนรู้สึกว่าการทำงานไม่ตรงตามคำสั่งส่งผลต่อคะแนนได้	๔.๗๐	๐.๔๖๖	มากที่สุด
๓	นักเรียนถูกเพื่อนสนิทตำหนิว่านิสัยไม่ดีหลังจากที่นักเรียนแสดงพฤติกรรมนั้นขณะอยู่ในที่สาธารณะ เป็นเพราะนักเรียนแสดงนิสัยที่ไม่เหมาะสมออกมา	๔.๗๐	๐.๔๖๖	มากที่สุด
๔	หากพ่อ/แม่ หรือคนในครอบครัวของนักเรียนป่วยเป็นโรคร้ายแรง การป่วยครั้งนี้ทำให้ฉันเป็นห่วง	๔.๓๗	๐.๔๙๐	มาก
๕	ถ้าพ่อ/แม่นักเรียนต้องไปทำงานที่อื่น โดยให้นักเรียนอยู่กับญาติไปก่อนจนกว่านักเรียนจะเรียนจบ ถือว่าก็แค่แยกกันและไม่ค่อยได้พบหน้ากันเท่านั้นเอง	๔.๓๗	๐.๔๙๐	มาก
รวม		๔.๕๑	๐.๑๖๔	มากที่สุด

จากตารางที่ ๔.๑๐ ระดับความสามารถในการเผชิญปัญหา และฟันฝ่าอุปสรรค ด้านที่ ๓ ผลกระทบของปัญหาโดยภาพรวม หลังการใช้กิจกรรมตามหลักขั้นดี และโสรัจจะ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ โรงเรียนวัดสุคันธาราม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = ๔.๕๑, S.D. = ๐.๔๘๒)

เมื่อพิจารณารายละเอียดเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ข้อที่ ๒ นักเรียนทำรายงานอย่างสุดความสามารถ แต่ได้คะแนนน้อยมาก นักเรียนรู้สึกว่าการทำงานไม่ตรงตามคำสั่ง ส่งผลต่อคะแนนได้ และข้อ ๓ นักเรียนถูกเพื่อนสนิทตำหนิว่านิสัยไม่ดีหลังจากที่นักเรียนแสดงพฤติกรรมนั้นขณะอยู่ในที่สาธารณะ เป็นเพราะนักเรียนแสดงนิสัยที่ไม่เหมาะสมออกมา ($\bar{x} = ๔.๗๐$, S.D. = ๐.๔๖๖) รองลงมา ได้แก่ ข้อที่ ๑ ถ้าคุณครูบอกกับนักเรียนว่า อาจสอบตกในวิชาวิทยาศาสตร์ เพราะมีคะแนนเก็บน้อยมาก นักเรียนคิดว่าถ้าตั้งใจอ่านหนังสือจะสอบผ่านได้อย่างแน่นอน ($\bar{x} = ๔.๔๐$, S.D. = ๐.๔๙๘) น้อยที่สุด ได้แก่ ข้อที่ ๔ หากพ่อ/แม่ หรือคนในครอบครัวของนักเรียนป่วยเป็นโรคร้ายแรง การป่วยครั้งนี้ทำให้ฉันเป็นห่วง และข้อ ๕ ถ้าพ่อ/แม่/นักเรียนต้องไปทำงานที่อื่น โดยให้นักเรียนอยู่กับญาติไปก่อนจนกว่านักเรียนจะเรียนจบ ถือว่าก็แค่แยกกันและไม่ค่อยได้พบหน้ากันเท่า ($\bar{x} = ๔.๓๗$, S.D. = ๐.๔๙๐) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๑๑ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความสามารถในการเผชิญปัญหา และ
 ฟื้นฝ่าอุปสรรค ด้านที่ ๔ ความยึดเยื้อของปัญหา หลังการใช้กิจกรรมตามหลักขั้นดี
 และโครงสร้าง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ โรงเรียนวัดสุคันธาราม จังหวัด
 พระนครศรีอยุธยา

(n=๓๐)

ข้อที่	ด้านที่ ๔ ความยึดเยื้อของปัญหา	ระดับปฏิบัติการ		ระดับ
		หลังทดลอง		
		$\bar{x}$	S.D.	
๑	กิจกรรมกลุ่มที่คุณครูมอบหมาย ไม่มีใครยอมรับในสิ่งที่นักเรียนเสนอเลย ทำให้นักเรียนร้องไห้เสียใจ เพราะมันมักจะเกิดขึ้นกับนักเรียนเสมอ	๔.๗๐	๐.๔๖๖	มากที่สุด
๒	นักเรียนทำรายงานอย่างสุดความสามารถ แต่ได้คะแนนน้อยมาก นักเรียนคิดว่าเรื่องแบบนี้จะไม่เกิดกับนักเรียนอีกถ้านักเรียนจะตั้งใจฟังคำสั่งครูให้ดี	๕.๐๐	๐.๐๐๑	มากที่สุด
๓	ถ้ามีคนกล่าวหาว่านักเรียนขโมยสินค้าในร้านค้าแห่งหนึ่ง แต่นักเรียนไม่ได้ขโมย นักเรียนจะปฏิเสธและต่อว่ากลับทันที เพราะเป็นเรื่องไม่จริง	๔.๗๐	๐.๔๖๖	มากที่สุด
๔	ในระหว่างที่เดินทางมาสอบ รถที่นักเรียนนั่งมาเกิดเสียระหว่างทาง และถึงเวลาที่ต้องเข้าสอบแล้ว ทำให้นักเรียนรู้ว่าสามารถแก้ไขได้ และต้องรีบทำทันที	๔.๖๗	๐.๔๗๙	มากที่สุด
๕	ถ้านักเรียนถูกปฏิเสธไม่ให้ไปทัศนศึกษาที่โรงเรียนจัดขึ้น เนื่องจากนักเรียนป่วย ทำให้นักเรียนต้องดูแลสุขภาพมากขึ้น	๔.๙๗	๐.๑๘๓	มากที่สุด
รวม		๔.๘๑	๐.๒๘๐	มากที่สุด

จากตารางที่ ๔.๑๑ ระดับความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟื้นฝ่าอุปสรรค ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ โรงเรียนวัดสุคันธาราม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านที่ ๔ ความยึดหยุ่นของปัญหา หลังการใช้กิจกรรมตามหลักขั้นติ และโสรจจะโดยภาพรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{x} = ๔.๘๑$, S.D. = ๐.๒๘๐)

เมื่อพิจารณารายละเอียดเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ข้อที่ ๒ นักเรียนทำรายงานอย่างสุดความสามารถ แต่ได้คะแนนน้อยมาก นักเรียนคิดว่าเรื่องแบบนี้จะไม่เกิดกับนักเรียนอีกถ้านักเรียนจะตั้งใจฟังคำสั่งครูให้ดี ($\bar{x} = ๕.๐๐$, S.D. = ๐.๐๐๐) รองลงมา ได้แก่ ข้อที่ ๕ ถ้านักเรียนถูกปฏิเสธไม่ให้ไปทัศนศึกษาที่โรงเรียนจัดขึ้น เนื่องจากนักเรียนป่วย ทำให้นักเรียนต้องดูแลสุขภาพมากขึ้น ($\bar{x} = ๔.๙๗$, S.D. = ๐.๑๘๓) ข้อที่ ๑ กิจกรรมกลุ่มที่คุณครูมอบหมาย ไม่มีใครยอมรับในสิ่งที่นักเรียนเสนอเลย ทำให้นักเรียนร้องไห้เสียใจ เพราะมันมักจะเกิดขึ้นกับนักเรียนเสมอ และข้อที่ ๓ ถ้ามีคนกล่าวหาว่านักเรียนขโมยสินค้าในร้านค้าแห่งหนึ่ง แต่นักเรียนไม่ได้ขโมย นักเรียนจะปฏิเสธและต่อว่ากลับทันที เพราะเป็นเรื่องไม่จริง ($\bar{x} = ๔.๗๐$, S.D. = ๐.๔๖๖) น้อยที่สุด ได้แก่ ข้อที่ ๔ ในระหว่างที่เดินทางมาสอบ รถที่นักเรียนนั่งมาเกิดเสียระหว่างทาง และถึงเวลาที่ต้องเข้าสอบแล้ว ทำให้นักเรียนรู้ว่าสามารถแก้ไขได้ และต้องรีบทำทันที ($\bar{x} = ๖.๗$, S.D. = ๐.๔๗๙) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๑๒ เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับความสามารถในการเผชิญปัญหา และฟื้นฝ่าอุปสรรค

โดยภาพรวม ก่อน และหลังการใช้กิจกรรมตามหลักขั้นติ และโสรจจะ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ โรงเรียนวัดสุคันธาราม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

(n=๓๐)

การพัฒนา ความสามารถในการ เผชิญปัญหา และฟื้นฝ่าอุปสรรค ภาพรวม	การทดสอบ	ระดับการปฏิบัติ				
		N	$\bar{x}$	S.D.	t	Sig.
	ทดสอบก่อนเข้า กิจกรรม	๓๐	๓.๔๐	๐.๓๒๘	-๑๗.๓๖๙ ^๑	๐.๐๐๐*
	ทดสอบหลังเข้า กิจกรรม	๓๐	๔.๕๑	๐.๒๘๑		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๒ ระดับความสามารถในการเผชิญปัญหา และฟื้นฝ่าอุปสรรคของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ โรงเรียนวัดสุคันธาราม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา หลังการใช้กิจกรรมหลักขั้นติ และโสรจจะโดยภาพรวม นักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้กิจกรรม นักเรียนกลุ่มตัวอย่างนักเรียนมีค่าเฉลี่ยแตกต่างกัน คือ ก่อนการใช้กิจกรรมหลักขั้นติ และโสรจจะ ($\bar{x} = ๓.๕๕$, S.D. = ๐.๔๕๒) หลังการใช้กิจกรรมหลักขั้นติ และโสรจจะ ($\bar{x} = ๔.๖๒$, S.D. = ๐.๔๑๘) มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ ๔.๑๓ เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของระดับความสามารถในการเผชิญปัญหา และฟันฝ่าอุปสรรค
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ โรงเรียนวัดสุคันธาราม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
ด้านที่ ๑ การควบคุมก่อน และหลังการใช้กิจกรรมตามหลักขั้นดี และโสรัจจะ

(n=๓๐)

การพัฒนา ความสามารถในการ เผชิญปัญหา และฟัน ฝ่าอุปสรรค ด้านที่ ๑ การควบคุม	การทดสอบ	ระดับการปฏิบัติ				
		N	$\bar{x}$	S.D.	t	Sig.
	ทดสอบก่อนเข้า กิจกรรม	๓๐	๓.๔๐	๐.๓๒๘	-๑๗.๓๖๙	๐.๐๐๐*
	ทดสอบหลังเข้า กิจกรรม	๓๐	๔.๕๑	๐.๒๘๑		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๓ ระดับความสามารถในการเผชิญปัญหา และฟันฝ่าอุปสรรคหลังการ
ใช้กิจกรรมหลักขั้นดี และโสรัจจะด้านที่ ๑ การควบคุม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ โรงเรียนวัด
สุคันธาราม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีค่าเฉลี่ยแตกต่างกัน คือ ก่อนการใช้กิจกรรมหลักขั้นดี
และโสรัจจะ ($\bar{x} = ๓.๔๐$, S.D. = ๐.๓๒๘) หลังการใช้กิจกรรมหลักขั้นดี และโสรัจจะ ($\bar{x} = ๔.๕๑$,
S.D. = ๐.๒๘๑) มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ซึ่งเป็นไป
ตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ ๔.๑๔ เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของระดับความสามารถในการเผชิญปัญหา และฟันฝ่าอุปสรรค
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ โรงเรียนวัดสุคันธาราม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
ด้านที่ ๒ สาเหตุ และความรับผิดชอบ ก่อนและหลังการใช้กิจกรรมตามหลักขั้นดี
โสรัจจะ

(n=๓๐)

การพัฒนา ความสามารถใน การเผชิญปัญหา และฟันฝ่าอุปสรรค ด้านที่ ๑ การควบคุม	การทดสอบ	ระดับการปฏิบัติ				
		N	$\bar{x}$	S.D.	t	Sig.
	ทดสอบก่อนเข้า กิจกรรม	๓๐	๓.๕๓	๐.๒๓๗	-๒๐.๙๑๐	๐.๐๐๐*
	ทดสอบหลังเข้า กิจกรรม	๓๐	๔.๖๓	๐.๑๘๗		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๔ พบว่า ระดับความสามารถในการเผชิญปัญหา และฟันฝ่าอุปสรรค
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ โรงเรียนวัดสุคันธาราม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านที่ ๒ สาเหตุ
และความรับผิดชอบ นักเรียนกลุ่มตัวอย่างนักเรียนมีค่าเฉลี่ยแตกต่างกัน คือ ก่อนการใช้กิจกรรมตาม
หลักขั้นดี และโสรัจจะ ($\bar{x} = ๓.๕๓$, S.D. = ๐.๒๓๗) หลังการใช้กิจกรรมหลักขั้นดี และโสรัจจะ ($\bar{x} =$

๔.๖๓, S.D. = ๐.๑๘๗) มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ ๔.๑๕ เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของระดับความสามารถในการเผชิญปัญหา และฟื้นฝ่าอุปสรรค ด้านที่ ๓ ผลกระทบของปัญหาก่อน และหลังการใช้กิจกรรมตามหลักขันติ และ โสรัจจะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ โรงเรียนวัดสุคันธาราม จังหวัด พระนครศรีอยุธยา

(n=๓๐)

การพัฒนา ความสามารถในการ เผชิญปัญหา และฟื้น ฝ่าอุปสรรค ด้านที่ ๓ ผลกระทบ ของปัญหา	การทดสอบ	ระดับการปฏิบัติ				
		N	$\bar{x}$	S.D.	t	Sig.
	ทดสอบก่อนเข้า กิจกรรม	๓๐	๓.๔๔	๐.๑๕๒	-๒๓.๐๒๘	๐.๐๐๐*
	ทดสอบหลังเข้า กิจกรรม	๓๐	๔.๕๑	๐.๑๖๔		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๕ พบว่า ระดับความสามารถในการเผชิญปัญหา และฟื้นฝ่าอุปสรรค ด้านที่ ๓ ผลกระทบของปัญหา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ โรงเรียนวัดสุคันธาราม จังหวัด พระนครศรีอยุธยา มีค่าเฉลี่ยแตกต่างกัน คือ ก่อนการใช้กิจกรรมหลักขันติและโสรัจจะ ($\bar{x}$ = ๓.๔๔, S.D. = ๐.๑๕๒) หลังการใช้กิจกรรมหลักขันติ และโสรัจจะ ($\bar{x}$ = ๔.๕๑, S.D. = ๐.๑๖๔) มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ ๔.๑๖ เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของระดับความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟื้นฝ่าอุปสรรค ด้านที่ ๔ ความยืดหยุ่นของปัญหา ก่อน และหลังการใช้กิจกรรมตามหลักขันติและ โสรัจจะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ โรงเรียนวัดสุคันธาราม จังหวัด พระนครศรีอยุธยา

(n=๓๐)

การพัฒนา ความสามารถในการ เผชิญปัญหา และฟื้นฝ่าอุปสรรค ด้านที่ ๔ ความยืดหยุ่นของปัญหา	การทดสอบ	ระดับการปฏิบัติ				
		N	$\bar{x}$	S.D.	t	Sig.
	ทดสอบก่อนเข้า กิจกรรม	๓๐	๓.๗๓	๐.๓๓๘	-๒๓.๐๙๘	๐.๐๐๑*
	ทดสอบหลังเข้า กิจกรรม	๓๐	๔.๘๑	๐.๒๘๐		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๖ พบว่า ระดับความสามารถในการเผชิญปัญหา และฟื้นฝ่าอุปสรรค ด้านที่ ๔ ความยืดหยุ่นของปัญหา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ โรงเรียนวัดสุคันธาราม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีค่าเฉลี่ยแตกต่างกัน คือ ก่อนการใช้กิจกรรมหลักขั้นต้น และโสรัจจะ ($\bar{x} = ๓.๗๓$, S.D. = ๐.๓๓๘) หลังการใช้กิจกรรมหลักขั้นต้น และโสรัจจะ ($\bar{x} = ๔.๘๑$, S.D. = ๐.๒๘๐) มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

๔.๓ ผลการเปรียบเทียบระดับการพัฒนาความสามารถในการเผชิญปัญหา และฟื้นฝ่าอุปสรรคก่อน และหลังการใช้กิจกรรมตามหลักขั้นต้น และโสรัจจะ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ โรงเรียนวัดสุคันธาราม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ตามสมมติฐานที่ ๑ - ๓ ดังนี้

วัตถุประสงค์ ๓: เพื่อเปรียบเทียบระดับความสามารถในการเผชิญปัญหา และฟื้นฝ่าอุปสรรค หลังใช้กิจกรรมตามหลักขั้นต้น และโสรัจจะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ โรงเรียนวัดสุคันธาราม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล รายละเอียดปรากฏดังตารางที่ ๔.๑๗ - ตารางที่ ๔.๒๓

สมมติฐานที่ ๑ นักเรียนที่มี เพศ ต่างกัน มีการพัฒนาความสามารถในการเผชิญปัญหา และฟื้นฝ่าอุปสรรค ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ โรงเรียนวัดสุคันธาราม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๑๗ การเปรียบเทียบ กลุ่มตัวอย่างก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรม โดยการทดสอบด้วยสถิติทดสอบที (t-test) จำแนกตาม เพศ

(n=๓๐)

ความสามารถในการเผชิญปัญหา	กลุ่มตัวอย่าง	เพศ	$\bar{x}$	S.D.	t	sig.
ด้านที่ ๑ ควบคุม	ก่อนเข้าร่วมกิจกรรม	ชาย	๓.๓๙	๐.๓๔๖	-๐.๒๒๓	.๘๒๕
		หญิง	๓.๔๒	๐.๓๑๓		
	หลังเข้าร่วมกิจกรรม	ชาย	๔.๔๗	๐.๒๕๗	-๑.๑๑๘	.๒๗๓
		หญิง	๔.๕๘	๐.๓๑๓		
ด้านที่ ๒ สาเหตุ และความ รับผิดชอบ	ก่อนเข้าร่วมกิจกรรม	ชาย	๓.๕๖	๐.๒๑๒	๐.๖๒๓	.๕๓๘
		หญิง	๓.๕๐	๐.๒๗๖		
	หลังเข้าร่วมกิจกรรม	ชาย	๔.๖๐	๐.๑๖๘	-๐.๙๕๓	.๓๔๙
		หญิง	๔.๖๗	๐.๒๑๕		
ด้านที่ ๓ ความจดจ่อในสิ่ง ที่ทำ	ก่อนเข้าร่วมกิจกรรม	ชาย	๓.๔๗	๐.๐๙๗	๑.๑๘๓	.๒๔๗
		หญิง	๓.๔๐	๐.๒๐๙		
	หลังเข้าร่วมกิจกรรม	ชาย	๔.๔๗	๐.๐๙๗	-๑.๖๘๙	.๑๐๒
		หญิง	๔.๕๗	๐.๒๒๓		

ความสามารถในการเผชิญปัญหา	กลุ่มตัวอย่าง	เพศ	$\bar{x}$	S.D.	t	sig.
ด้านที่ ๔ ความยืดหยุ่นของ ปัญหา	ก่อนเข้าร่วมกิจกรรม	ชาย	๓.๗๙	๐.๒๘๗	๑.๑๐๘	.๒๗๗
		หญิง	๓.๖๕	.๔๐๑		
	หลังเข้าร่วมกิจกรรม	ชาย	๔.๘๐	.๒๙๑	-๐.๑๕๗	.๘๗๖
		หญิง	๔.๘๒	.๒๗๖		
		หญิง	๓.๔๙	.๒๘๔		
	รวม	ก่อนเข้าร่วมกิจกรรม	ชาย	๓.๕๕	.๑๙๓	๐.๖๗๑
หญิง			๓.๔๙	.๒๘๔		
หลังเข้าร่วมกิจกรรม		ชาย	๔.๕๘	.๑๘๙	-๐.๙๗๒	.๓๓๙
		หญิง	๔.๖๖	.๒๓๑		

จากตารางที่ ๔.๑๗ พบว่า หลังทำกิจกรรมของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ โดยภาพรวม และรายด้าน มีระดับความสามารถในการเผชิญปัญหา และฟันฝ่าอุปสรรคของนักเรียนเพิ่มขึ้น ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติอยู่ที่ระดับ มากกว่า ๐.๐๕ จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ ๒ นักเรียนที่มี **สถานภาพครอบครัว** ต่างกัน มีการพัฒนาความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ โรงเรียนวัดสุคันธาราม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๑๘ การเปรียบเทียบระดับความสามารถในการเผชิญปัญหา และฟันฝ่าอุปสรรค ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ก่อนเข้าร่วมกิจกรรมโดยการทดสอบด้วยสถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way Anova) จำแนกตามสถานภาพครอบครัว

(n=๓๐)

ความสามารถในการเผชิญปัญหา และฟันฝ่าอุปสรรค	แหล่งข้อมูล	SS	df	MS	F	sig.
ด้านที่ ๑ การควบคุม	ระหว่างกลุ่ม	๐.๐๐๐	๑	๐.๐๐๐	๐.๐๐๐	๑.๐๐๐
	ภายในกลุ่ม	๓.๑๒๐	๒๘	๐.๑๑๑		
	รวม	๓.๑๒๐	๒๙			
ด้านที่ ๒ สาเหตุ และ ความรับผิดชอบ	ระหว่างกลุ่ม	๐.๐๐๐	๑	๐.๐๐๐	๐.๐๐๐	๑.๐๐๐
	ภายในกลุ่ม	๑.๖๒๗	๒๘	๐.๐๕๘		
	รวม	๑.๖๒๗	๒๙			
ด้านที่ ๓ ความจดจ่อในสิ่งที่ทำ	ระหว่างกลุ่ม	.๐๐๒	๑	๐.๐๐๒	๐.๐๙๙	๐.๗๕๕
	ภายในกลุ่ม	.๖๗๐	๒๘	๐.๐๒๔		
	รวม	.๖๗๒	๒๙			
ด้านที่ ๔ ความยืดหยุ่นของปัญหา	ระหว่างกลุ่ม	.๐๕๙	๑	๐.๐๕๙	๐.๕๑๑	๐.๔๘๑
	ภายในกลุ่ม	๓.๒๔๗	๒๘	๐.๑๑๖		
	รวม	๓.๓๐๗	๒๙			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	.๐๐๒	๑	๐.๐๐๒	๐.๐๔๓	๐.๘๓๗
	ภายในกลุ่ม	๑.๕๔๖	๒๘	๐.๐๕๕		
	รวม	๑.๕๔๘	๒๙			

จากตารางที่ ๔.๑๘ พบว่า ก่อนทำกิจกรรมของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกสถานภาพครอบครัว ผู้ปกครอง ด้วยวิธีการทดสอบค่าเอฟ (F-test) พบว่า ระดับความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคของนักเรียน ภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติอยู่ที่ระดับ ๐.๐๕ จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ ๔.๑๙ การเปรียบเทียบระดับความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ หลังเข้าร่วมกิจกรรมโดยการทดสอบด้วยสถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way Anova) จำแนกตามสถานภาพครอบครัว

(n=๓๐)

ความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค	แหล่งข้อมูล	SS	df	MS	F	sig.
ด้านที่ ๑. การควบคุม	ระหว่างกลุ่ม	๐.๐๔๓	๑	๐.๐๔๓	๐.๕๓๒	๐.๔๗๒
	ภายในกลุ่ม	๒.๒๕๒	๒๘	๐.๐๘๐		
	รวม	๒.๒๙๕	๒๙			
ด้านที่ ๒. สาเหตุและความรับผิดชอบ	ระหว่างกลุ่ม	๐.๐๒๙	๑	๐.๐๒๙	๐.๘๒๒	๐.๓๗๒
	ภายในกลุ่ม	๐.๙๙๐	๒๘	๐.๐๓๕		
	รวม	๑.๐๑๙	๒๙			
ด้านที่ ๓. ความจดจ่อในสิ่งที่ทำ	ระหว่างกลุ่ม	๐.๐๐๕	๑	๐.๐๐๕	๐.๑๙๓	๐.๖๖๔
	ภายในกลุ่ม	๐.๗๗๓	๒๘	๐.๐๒๘		
	รวม	๐.๗๗๘	๒๙			
ด้านที่ ๔. ความยืดหยุ่นของปัญหา	ระหว่างกลุ่ม	๐.๑๔๒	๑	๐.๑๔๒	๑.๘๖๖	๐.๑๘๓
	ภายในกลุ่ม	๒.๑๓๖	๒๘	๐.๐๗๖		
	รวม	๒.๒๗๘	๒๙			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	.๐๔๓	๑	๐.๐๔๓	๑.๐๐๒	๐.๓๒๕
	ภายในกลุ่ม	๑.๑๙๗	๒๘	๐.๐๔๓		
	รวม	๑.๒๔๐	๒๙			

จากตารางที่ ๔.๑๙ พบว่า ระดับความสามารถในการเผชิญปัญหา และฟันฝ่าอุปสรรค ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ หลังเข้าร่วมกิจกรรม จำแนกตามสถานภาพครอบครัวด้วยวิธีการทดสอบค่าเอฟ (F-test) พบว่า ระดับความสามารถในการเผชิญปัญหา และฟันฝ่าอุปสรรคของนักเรียนภาพรวม และรายด้าน ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติอยู่ที่ระดับ ๐.๐๕ จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ ๔.๒๐ การเปรียบเทียบระดับการพัฒนาความสามารถในการเผชิญปัญหา และฟันฝ่าอุปสรรคของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ก่อนเข้าร่วมกิจกรรมตามหลักขั้นต้นติและโสรัจจะ โดยการทดสอบด้วยสถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way Anova) จำแนกตามอาชีพผู้ปกครอง

(n=๓๐)

ความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค	แหล่งข้อมูล	SS	df	MS	F	sig.
ด้านที่ ๑. การควบคุม	ระหว่างกลุ่ม	๐.๒๐๕	๕	๐.๐๔๑	๐.๓๓๘	๐.๘๘๕
	ภายในกลุ่ม	๒.๙๑๕	๒๔	๐.๑๒๑		
	รวม	๓.๑๒๐	๒๙			
ด้านที่ ๒. สาเหตุ และ ความรับผิดชอบ	ระหว่างกลุ่ม	๐.๑๐๗	๕	๐.๐๒๑	๐.๓๓๘	๐.๘๘๔
	ภายในกลุ่ม	๑.๕๑๙	๒๔	๐.๐๖๓		
	รวม	๑.๖๒๗	๒๙			
ด้านที่ ๓. ความจดจ่อ ในสิ่งที่ทำ	ระหว่างกลุ่ม	๐.๐๙๗	๕	๐.๐๑๙	๐.๘๑๔	๐.๕๕๑
	ภายในกลุ่ม	๐.๕๗๕	๒๔	๐.๐๒๔		
	รวม	๐.๖๗๒	๒๙			
ด้านที่ ๔. ความยืดหยุ่นของ ปัญหา	ระหว่างกลุ่ม	๐.๖๐๐	๕	๐.๑๒๐	๑.๐๖๕	๐.๔๐๔
	ภายในกลุ่ม	๒.๗๐๖	๒๔	๐.๑๑๓		
	รวม	๓.๓๐๗	๒๙			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	๐.๑๕๕	๕	๐.๐๓๑	๐.๕๓๓	๐.๗๔๙
	ภายในกลุ่ม	๑.๓๙๔	๒๔	๐.๐๕๘		
	รวม	๑.๕๔๙	๒๙			

จากตารางที่ ๔.๒๐ พบว่า ระดับการพัฒนาความสามารถในการเผชิญปัญหา และฟันฝ่าอุปสรรคของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ก่อนเข้าร่วมกิจกรรมตามหลักขั้นต้นติ และโสรัจจะจำแนกตามอาชีพผู้ปกครอง ด้วยวิธีการทดสอบค่าเอฟ (F-test) พบว่าระดับการพัฒนาความสามารถในการเผชิญปัญหา และฟันฝ่าอุปสรรคภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติอยู่ที่ระดับ ๐.๐๕ จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ ๔.๒๑ การเปรียบเทียบระดับการพัฒนาความสามารถในการเผชิญปัญหา และฟันฝ่าอุปสรรคของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ หลังเข้าร่วมกิจกรรมตามหลักขั้นต้น และโสร็จจะ โดยการทดสอบด้วยสถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way Anova) จำแนกตามอาชีพผู้ปกครอง

(n=๓๐)

ความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค	แหล่งข้อมูล	SS	df	MS	F	sig.
ด้านที่ ๑. การควบคุม	ระหว่างกลุ่ม	๐.๓๓๙	๕	๐.๐๖๘	๐.๘๓๑	๐.๕๔๑
	ภายในกลุ่ม	๑.๙๕๖	๒๔	๐.๐๘๒		
	รวม	๒.๒๙๕	๒๙			
ด้านที่ ๒. สาเหตุและความรับผิดชอบ	ระหว่างกลุ่ม	๐.๑๓๑	๕	๐.๐๒๖	๐.๗๐๗	๐.๖๒๔
	ภายในกลุ่ม	๐.๘๘๘	๒๔	๐.๐๓๗		
	รวม	๑.๐๑๙	๒๙			
ด้านที่ ๓. ความจดจ่อในสิ่งที่ทำ	ระหว่างกลุ่ม	๐.๐๕๗	๕	๐.๐๑๑	๐.๓๗๗	๐.๘๕๙
	ภายในกลุ่ม	๐.๗๒๒	๒๔	๐.๐๓๐		
	รวม	๐.๗๗๙	๒๙			
ด้านที่ ๔. ความยืดหยุ่นของปัญหา	ระหว่างกลุ่ม	๐.๒๙๒	๕	๐.๐๕๘	๐.๗๐๖	๐.๖๒๔
	ภายในกลุ่ม	๑.๙๘๖	๒๔	๐.๐๘๓		
	รวม	๒.๒๗๙	๒๙			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	๐.๑๕๗	๕	๐.๐๓๑	๐.๖๙๗	๐.๖๓๑
	ภายในกลุ่ม	๑.๐๘๒	๒๔	๐.๐๔๕		
	รวม	๑.๒๔๐	๒๙			

จากตารางที่ ๔.๒๑ พบว่า ระดับการพัฒนาความสามารถในการเผชิญปัญหา และฟันฝ่าอุปสรรคของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ หลังเข้าร่วมกิจกรรมตามหลักขั้นต้น และโสร็จจะจำแนกตามอาชีพผู้ปกครอง ด้วยวิธีการทดสอบค่าเอฟ (F-test) พบว่า ระดับความสามารถในการเผชิญปัญหา และฟันฝ่าอุปสรรคของนักเรียนภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติอยู่ที่ระดับ ๐.๐๕ จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ ๔.๒๒ ผลสรุปโดยรวมการเปรียบเทียบการการพัฒนาความสามารถในการเผชิญปัญหา และฟื้นฟู ฝ่อาอุปสรรค ก่อน และหลังการใช้กิจกรรมตามหลักขั้นดิและโสรัจจะ ของนักเรียนชั้น มัธยมศึษาปีที่ ๑ โรงเรียนวัดสุคันธาราม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยจำแนกปัจจย บุคคล ตามสมมุติฐาน ที่ ๑ - ๓

สมมุติฐาน	ตัวแปรต้น	ตัวแปรตาม	ร่วมกิจกรรม	สถิติทดสอบ	ค่าระดับนัยสำคัญ	ผลการทดสอบสมมุติฐาน	
						ยอมรับ	ปฏิเสธ
๑	เพศ	ด้านที่ ๑. การควบคุม ด้านที่ ๒. สาเหตุและความรับผิดชอบ ด้านที่ ๓. ความจดจ่อในสิ่งที่ทำ ด้านที่ ๔. ความยึดเื้อของปัญหา	ก่อนทำกิจกรรม	T-test	๐.๐๕	✓	
			หลังทำกิจกรรม			✓	
๒	สถานภาพทางครอบครัว	ด้านที่ ๑. การควบคุม ด้านที่ ๒. สาเหตุ และความรับผิดชอบ ด้านที่ ๓. ความจดจ่อในสิ่งที่ทำ ด้านที่ ๔. ความยึดเื้อของปัญหา	ก่อนทำกิจกรรม	F-test	๐.๐๕	✓	
			หลังทำกิจกรรม			✓	
๓	อาชีพผู้ปกครอง	ด้านที่ ๑. การควบคุม ด้านที่ ๒. สาเหตุ และความรับผิดชอบ ด้านที่ ๓. ความจดจ่อในสิ่งที่ทำ ด้านที่ ๔. ความยึดเื้อของปัญหา	ก่อนทำกิจกรรม	F-test	๐.๐๕	✓	
			หลังทำกิจกรรม			✓	

๔.๔ สรุปองค์ความรู้จากการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนาความสามารถในการเผชิญปัญหา และฟื้นฝ่าอุปสรรคตามหลักขันติ และโสรจจะ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนวัดสุคันธาราม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” ทำให้ผู้วิจัยค้นพบองค์ความรู้จากการวิจัย ดังแผนภาพที่ ๔.๑ ดังนี้

ภาพที่ ๔.๑ สรุปองค์ความรู้จากการวิจัย

บทที่ ๕

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “การพัฒนาความสามารถในการเผชิญปัญหา และฟื้นฟูอุปสรรคตามหลักขั้นต้น และโครงสร้างของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ โรงเรียนวัดสุคันธาราม ตำบลบ่อตาโล่ อำเภอน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความสามารถในการเผชิญปัญหา และฟื้นฟูอุปสรรคก่อนการใช้กิจกรรมหลักขั้นต้น และโครงสร้าง เพื่อศึกษาการพัฒนาความสามารถในการเผชิญปัญหา และฟื้นฟูอุปสรรค หลังใช้กิจกรรมหลักขั้นต้น และโครงสร้าง เพื่อเปรียบเทียบระดับความสามารถในการเผชิญปัญหา และฟื้นฟูอุปสรรคก่อน และหลังการใช้หลักขั้นต้น และโครงสร้าง โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ของนักเรียนโรงเรียนวัดสุคันธาราม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นการศึกษาแบบกึ่งทดลอง (Quasi Experimental Research) โดยใช้รูปแบบการทดลองก่อน และหลังการทดลอง เพื่อศึกษาผลของการใช้กิจกรรมตามหลักขั้นต้น และโครงสร้างในการพัฒนาความสามารถในการเผชิญปัญหา และฟื้นฟูอุปสรรคของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ โรงเรียนวัดสุคันธาราม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ จำนวน ๓๐ คน แบ่งเป็นสถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าทดสอบค่าที (T-tast) ค่าความแปรปรวนทางเดียว (Anova) และทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธี (LSD) สามารถสรุปอภิปรายผล และให้ข้อเสนอแนะได้ต่อไปนี้

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

๕.๒ อภิปรายผล

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

๕.๑.๑ การวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ข้อมูลลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ โรงเรียนวัดสุคันธาราม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ทั้งหมด ๓๐ คน จำแนกตามเพศ ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำแนกตามสถานภาพครอบครัวส่วนใหญ่คือ อยู่ร่วมกัน รองลงมา คือ หย่าร้าง แยกกันอยู่ พ่อเสียชีวิต แม่เสียชีวิต และพ่อ และแม่เสียชีวิต ตามลำดับ จำแนกตามอาชีพผู้ปกครองส่วนใหญ่ คือ อาชีพรับจ้าง และรองลงมา คือ ผู้ปกครองมีอาชีพค้าขาย ตามลำดับ

๕.๑.๒ การวิเคราะห์ระดับ และการพัฒนาความสามารถในการเผชิญปัญหา และฟื้นฝ่าอุปสรรคของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ โรงเรียนวัดสุคันธาราม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ก่อน และหลังการใช้หลักขั้นดี และโสรัจจะ

ผลการวิเคราะห์พบว่า ระดับความสามารถในการเผชิญปัญหา และฟื้นฝ่าอุปสรรคโดยภาพรวม ก่อนการใช้กิจกรรมตามหลักขั้นดี และโสรัจจะ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ โรงเรียนวัดสุคันธาราม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายละเอียดเป็นรายด้านพบว่า นักเรียนระดับความสามารถในการเผชิญปัญหา และฟื้นฝ่าอุปสรรคมากที่สุด ได้แก่ ด้านที่ ๔ ความยืดหยุ่นของปัญหา รองลงมา ได้แก่ ด้านที่ ๒ สาเหตุ และความรับผิดชอบ ด้านที่ ๓ ผลกระทบของปัญหา น้อยที่สุด ได้แก่ ด้านที่ ๑ การควบคุม ตามลำดับ ระดับความสามารถในการเผชิญปัญหา และฟื้นฝ่าอุปสรรคโดยภาพรวม หลังการใช้กิจกรรมตามหลักขั้นดี และโสรัจจะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ โรงเรียนวัดสุคันธาราม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา อยู่ในระดับมากที่สุด

เมื่อพิจารณารายละเอียดเป็นรายด้าน พบว่า นักเรียนมีความสามารถในการเผชิญปัญหา และฟื้นฝ่าอุปสรรค มากที่สุด ได้แก่ ด้านที่ ๔ ความยืดหยุ่นของปัญหา รองลงมา ได้แก่ นักเรียนมีความสามารถในการเผชิญปัญหา และฟื้นฝ่าอุปสรรค ด้านที่ ๒ สาเหตุ และความรับผิดชอบ ด้านที่ ๑ การควบคุม น้อยที่สุด ได้แก่ นักเรียนมีความสามารถในการเผชิญปัญหา และฟื้นฝ่าอุปสรรค ด้านที่ ๓ ผลกระทบของปัญหา ตามลำดับ

๕.๑.๓ การเปรียบเทียบระดับความสามารถในการเผชิญปัญหา และฟื้นฝ่าอุปสรรคหลังใช้กิจกรรมตามหลักขั้นดี และโสรัจจะ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ โรงเรียนวัดสุคันธาราม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ผลการเปรียบเทียบระดับความสามารถในการเผชิญปัญหา และฟื้นฝ่าอุปสรรค หลังใช้หลักขั้นดี และโสรัจจะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ โรงเรียนวัดสุคันธาราม จังหวัด

พระนครศรีอยุธยา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล นำเสนอตามสมมติฐาน ดังนี้

สมมติฐานที่ ๑ นักเรียนที่มี เพศ ต่างกัน มีระดับความสามารถในการเผชิญปัญหา และฟื้นฝ่าอุปสรรคหลังใช้กิจกรรมตามหลักขันติ และโสรัจจะ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ โรงเรียนวัดสุคันธาราม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ไม่แตกต่างกัน

ผลการทดสอบ พบว่า หลังทำกิจกรรมของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ โดยภาพรวมและรายด้าน มีระดับความสามารถในการเผชิญปัญหา และฟื้นฝ่าอุปสรรคของนักเรียนเพิ่มขึ้น ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติอยู่ที่ระดับ มากกว่า ๐.๐๕ จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ ๒ นักเรียนที่มี สถานภาพครอบครัว ต่างกัน มีระดับความสามารถในการเผชิญปัญหา และฟื้นฝ่าอุปสรรคหลังใช้กิจกรรมตามหลักขันติ และโสรัจจะ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ โรงเรียนวัดสุคันธาราม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ไม่แตกต่างกัน

ผลการทดสอบ พบว่า ระดับความสามารถในการเผชิญปัญหา และฟื้นฝ่าอุปสรรค ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ก่อนเข้าร่วมกิจกรรมโดยการทดสอบด้วยสถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way Anova) จำแนกตามสถานภาพครอบครัว พบว่า หลังเข้าร่วมกิจกรรมโดยการทดสอบด้วยสถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way Anova) จำแนกตามสถานภาพครอบครัว พบว่า ความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟื้นฝ่าอุปสรรคของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนวัดสุคันธาราม จังหวัดพระนครศรีอยุธยาหลังทำกิจกรรมของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอาชีพผู้ปกครอง ด้วยวิธีการทดสอบค่าเอฟ (F-test) พบว่า ระดับความสามารถในการเผชิญปัญหา และฟื้นฝ่าอุปสรรคของนักเรียน ภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติอยู่ที่ระดับ ๐.๐๕ จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ ๓ นักเรียนที่มี อาชีพของผู้ปกครอง ต่างกัน มีระดับความสามารถในการเผชิญปัญหา และฟื้นฝ่าอุปสรรคหลังใช้กิจกรรมตามหลักขันติ และโสรัจจะ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ โรงเรียนวัดสุคันธาราม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ไม่แตกต่างกัน

ผลการทดสอบ พบว่า ระดับการพัฒนาความสามารถในการเผชิญปัญหา และฟื้นฝ่าอุปสรรค ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ตามหลักขันติ และโสรัจจะหลังเข้าร่วมกิจกรรมโดยการทดสอบด้วยสถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way Anova) จำแนกตามอาชีพผู้ปกครอง พบว่า ความสามารถในการเผชิญปัญหา และฟื้นฝ่าอุปสรรคของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนวัดสุคันธาราม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา หลังทำกิจกรรมของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอาชีพของผู้ปกครอง ด้วยวิธีการทดสอบค่าเอฟ (F-test) พบว่า ระดับความสามารถในการเผชิญปัญหา และฟื้นฝ่าอุปสรรคของนักเรียน ภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติอยู่ที่ระดับ ๐.๐๕ จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

๕.๒ อภิปรายผล

การอภิปรายผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยกล่าวถึงประเด็นที่สำคัญเกี่ยวกับการพัฒนาความสามารถในการเผชิญปัญหา และฟื้นฟูอุปสรรคตามหลักขั้นดี และโสรัจจะ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ โรงเรียนวัดสุคันธาราม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยอภิปรายผลตามลำดับ ดังนี้

๕.๒.๑ การวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ข้อมูลลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ โรงเรียนวัดสุคันธาราม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ทั้งหมด ๓๐ คน จำแนกตามเพศ ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำแนกตามสถานภาพครอบครัวส่วนใหญ่คือ อยู่ร่วมกัน รองลงมา คือ หย่าร้าง แยกกันอยู่ พ่อเสียชีวิต แม่เสียชีวิต และพ่อ และแม่เสียชีวิต ตามลำดับ จำแนกตามอาชีพผู้ปกครองส่วนใหญ่ คือ อาชีพรับจ้าง และรองลงมา คือ ผู้ปกครองมีอาชีพค้าขาย ตามลำดับ

๕.๒.๒ การวิเคราะห์ระดับ และการพัฒนาความสามารถในการเผชิญปัญหา และฟื้นฟูอุปสรรคของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ โรงเรียนวัดสุคันธาราม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ก่อนและหลังการใช้หลักขั้นดี โสรัจจะ

ผลการวิเคราะห์พบว่า ระดับความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟื้นฟูอุปสรรค ตามหลักขั้นดีและโสรัจจะก่อนการใช้กิจกรรม หลักขั้นดีและโสรัจจะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ โรงเรียนวัดสุคันธาราม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายละเอียดเป็นรายด้าน พบว่า นักเรียนระดับความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟื้นฟูอุปสรรคมากที่สุด ได้แก่ ด้านที่ ๔ ความยืดหยุ่นของปัญหา รองลงมา ได้แก่ ด้านที่ ๒ สาเหตุและความรับผิดชอบ ด้านที่ ๓ ผลกระทบของปัญหา น้อยที่สุด ได้แก่ ด้านที่ ๑ การควบคุม ตามลำดับ ระดับความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟื้นฟูอุปสรรค หลังการใช้กิจกรรม หลักขั้นดีและโสรัจจะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ โรงเรียนวัดสุคันธาราม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยภาพรวม พบว่า ระดับความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟื้นฟูอุปสรรค หลังใช้หลักขั้นดี โสรัจจะหลังการใช้กิจกรรมตามหลักขั้นดีและโสรัจจะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ โรงเรียนวัดสุคันธาราม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายละเอียดเป็นรายด้าน พบว่า นักเรียนมีความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟื้นฟูอุปสรรค มากที่สุด ได้แก่ ด้านที่ ๔ ความยืดหยุ่นของปัญหา รองลงมา ได้แก่ นักเรียนมีความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟื้นฟูอุปสรรค ด้านที่ ๒ สาเหตุและความรับผิดชอบ ด้านที่ ๑ การควบคุม น้อยที่สุด ได้แก่ นักเรียนมีความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟื้นฟูอุปสรรค ด้านที่ ๓ ผลกระทบของปัญหา ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับ ธวัชชัย

พิทักษ์สกุลรัตน์^{๑๐} ศึกษาเกี่ยวกับความสามารถในการเผชิญปัญหา และฟันฝ่าอุปสรรคของนักเรียน ช่วงชั้นที่ ๒ ตามหลักทฤษฎีการบำบัดแบบเกสตัลท์ กับทฤษฎีการบำบัดแบบเผชิญความจริง กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ ๒ โรงเรียนชุมชนบ้านลาด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต ๑ ที่มีระดับความสามารถในการเผชิญปัญหา และฟันฝ่าอุปสรรคระดับปานกลางลงมา จำนวน ๑๔ คน ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามหลักทฤษฎีเกสตัลท์ และทฤษฎีการบำบัดแบบเผชิญความจริงมีความสามารถในการเผชิญ และฟันฝ่าอุปสรรคโดยรวมและรายด้านหลังการทดลองสูงกว่าก่อนได้รับการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ นอกจากนี้ยังพบว่านักเรียนที่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามหลักทฤษฎีเกสตัลท์ และทฤษฎีการบำบัดแบบเผชิญความจริงมีความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

๕.๒.๓ การเปรียบเทียบระดับความสามารถในการเผชิญปัญหา และฟันฝ่าอุปสรรค หลังใช้หลักขั้นติ และโสรัจจะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ โรงเรียนวัดสุคันธาราม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำแนกตามปัจจัยแต่ละบุคคล

ผลการเปรียบเทียบระดับความสามารถในการเผชิญปัญหา และฟันฝ่าอุปสรรค หลังใช้หลักขั้นติ และโสรัจจะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ โรงเรียนวัดสุคันธาราม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำแนกตามปัจจัยแต่ละบุคคล นำเสนอตามสมมติฐาน ดังนี้

สมมติฐานที่ ๑ นักเรียนที่มี เพศ ต่างกัน มีระดับความสามารถในการเผชิญปัญหา และฟันฝ่าอุปสรรค ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ โรงเรียนวัดสุคันธาราม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ไม่แตกต่างกัน

ผลการทดสอบ พบว่า หลังทำกิจกรรมของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ ภาพรวม และรายด้าน มีระดับความสามารถในการเผชิญปัญหา และฟันฝ่าอุปสรรคของนักเรียนเพิ่มขึ้น ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติอยู่ที่ระดับ มากกว่า ๐.๐๕ จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ ๒ นักเรียนที่มี สถานภาพครอบครัว ต่างกัน มีระดับความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ โรงเรียนวัดสุคันธาราม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ตามหลักขั้นติ และโสรัจจะไม่แตกต่างกัน

ผลการทดสอบ พบว่า ระดับความสามารถในการเผชิญปัญหา และฟันฝ่าอุปสรรค ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ก่อนเข้าร่วมกิจกรรมโดยการทดสอบด้วยสถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way Anova) จำแนกตามสถานภาพครอบครัว พบว่า หลังเข้าร่วมกิจกรรมโดยการทดสอบด้วยสถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way Anova) จำแนกตามสถานภาพครอบครัว พบว่า ความสามารถในการเผชิญปัญหา และฟันฝ่าอุปสรรคของนักเรียน

^{๑๐} ธวัชชัย พิทักษ์สกุลรัตน์, “ผลการพัฒนาความสามารถในการเผชิญ และฟันฝ่าอุปสรรค (AQ) ของนักเรียนช่วงชั้นที่ ๒ ตามหลักทฤษฎีการบำบัดแบบเกสตัลท์กับทฤษฎีการบำบัดแบบเผชิญความจริง”, วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการศึกษา, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๕๐), บทคัดย่อ.

มัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนวัดสุคันธาราม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา หลังทำกิจกรรมของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอาชีพผู้ปกครอง ด้วยวิธีการทดสอบค่าเอฟ (F-test) พบว่า ระดับความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคของนักเรียน ภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติอยู่ที่ระดับ ๐.๐๕ จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ ๓ นักเรียนที่มี อาชีพผู้ปกครอง ต่างกัน มีความสามารถในการเผชิญปัญหา และฟันฝ่าอุปสรรค ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ตามหลักชั้นดี และโสร็จจะไม่แตกต่างกัน

ผลการทดสอบ พบว่า ระดับการพัฒนาความสามารถในการเผชิญปัญหา และฟันฝ่าอุปสรรค ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ตามหลักชั้นดี และโสร็จจะหลังเข้าร่วม กิจกรรมโดยการทดสอบด้วยสถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way Anova) จำแนกตามอาชีพผู้ปกครอง พบว่า ความสามารถในการเผชิญปัญหา และฟันฝ่าอุปสรรคของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนวัดสุคันธาราม จังหวัดพระนครศรีอยุธยาหลังทำกิจกรรมของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอาชีพผู้ปกครอง ด้วยวิธีการทดสอบค่าเอฟ (F-test) พบว่า ระดับความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคของนักเรียน ภาพรวม และรายด้าน ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติอยู่ที่ระดับ ๐.๐๕ จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ซึ่งขัดแย้งกับการศึกษาของ ลดาร์ตัน ศรีรักษ์^{๑๑} ศึกษาเรื่อง “ความสามารถในการเผชิญปัญหา และฟันฝ่าอุปสรรคกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสถิติธุรกิจแบบผสมผสานของนักศึกษาคณะบัญชี มหาวิทยาลัยกรุงเทพ” พบว่า ความสามารถในการเผชิญปัญหา และฟันฝ่าอุปสรรครวมทุกด้านในระดับค่อนข้างสูง จำแนกตามเพศ สภาพการพักอาศัย และระดับรายได้โดยประมาณของครอบครัว พบว่าแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ ในการศึกษาความสัมพันธ์ที่ระดับนัยสำคัญ ๐.๐๑ อาชีพมารดาสัมพันธ์กับด้านการรับรู้ผลกระทบของปัญหา และอุปสรรค ระดับการศึกษาของบิดาสัมพันธ์กับด้านการควบคุมสถานการณ์ ความสามารถในการเผชิญปัญหา และฟันฝ่าอุปสรรคไม่มีความสัมพันธ์กับผลการเรียนวิชาสถิติธุรกิจแบบผสมผสาน

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

๑) ด้านการควบคุม ครูควรฝึกให้นักเรียนรู้จักรอ ฝึกสมาธิ หรือเชิญพระวิทยากรไปฝึกวิปัสสนาบ่อย ๆ อย่างน้อยเดือนละ ๑ ครั้ง

๒) ด้านสาเหตุและความรับผิดชอบ ควรส่งเสริมให้นักเรียนมีความมั่นใจในตนเองเมื่อโดยให้เข้าร่วมกิจกรรมที่มีการแสดงออกในเรื่องความคิด ให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่ทางภาครัฐจัดขึ้น แสวงหากิจกรรมเป็นการฝึกให้เคยชินกับสิ่งแวดล้อม และสังคมในปัจจุบัน

๓) ด้านผลกระทบของของปัญหา ควรส่งเสริมกระบวนการคิด ควรหากิจกรรมให้นักเรียนฝึกแก้ไขปัญหา สถานการณ์ต่าง ๆ ในโลกปัจจุบัน ติดตามข่าวสารในโลกปัจจุบันเพื่อจะได้รู้วิธีแก้ปัญหาอย่างถูกต้อง

^{๑๑} ลดาร์ตัน ศรีรักษ์, “ความสามารถในการเผชิญปัญหา และฟันฝ่าอุปสรรคกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสถิติธุรกิจแบบผสมผสานของนักศึกษาคณะบัญชี มหาวิทยาลัยกรุงเทพ” วารสาร มจร.วิชาการ, หน้า ๑๗-๑๘.

๔) ความยืดหยุ่นของปัญหา ควรส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักแก้ปัญหา ฝึกการทำงานโครงการที่มีระยะเวลา เพื่อพัฒนาการรอคอยความสำเร็จ รู้จักเหตุและผล ฝึกการสร้างแรงบันดาลใจให้ตนเอง และมุ่งมั่นทำงาน หรือกิจกรรมที่ได้รับมอบหมายให้ประสบผลสำเร็จ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

๑) ควรมีการศึกษากับนักเรียนที่มีลักษณะแตกต่างกัน เช่น การอบรมเลี้ยงดู หรือสภาพสังคมที่แตกต่าง ที่มีผลต่อความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค

๒) ควรให้ความสำคัญกับชั้นดี และเน้นโครงงาน เพื่อให้เด็กมีความงามทั้งภายนอก และภายใน

๓) ควรศึกษาปัจจัย หรือตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของนักเรียน

บรรณานุกรม

๑. ภาษาไทย :

ก. ข้อมูลปฐมภูมิ

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๙

ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน. กรุงเทพมหานคร: อักษรเจริญทัศน์, ๒๕๒๕.

ข. ข้อมูลทุติยภูมิ

(๑) หนังสือ:

โชติ จินตแสวง. ๓๘ มงคล. กรุงเทพมหานคร: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๒.

ธีระศักดิ์ กาบวรรณรักษ์. AQ พลั้่งแห่งความสำเร็จ. กรุงเทพมหานคร: บิสดิต. แปลจาก

Stoltz. P. G. ๑๙๙๗. Adversity Quotient: Turning Obstacles into Opportunities. NewYork: United States of America, ๒๕๕๒.

เต็มศักดิ์ คทวนิช. จิตวิทยาทั่วไป. กรุงเทพมหานคร: ซีเอ็ดยูเคชั่น, ๒๕๔๖.

นัยพินิจ คชภักดี. พัฒนาบุคลิกภาพเสริมสร้างเขาว์นปัญญา. กรุงเทพมหานคร: นานมีบุ๊ค, ๒๕๓๙.

พระธรรมโกศาจารย์ (พุทธทาสภิกขุ). อริยศีลธรรม.ชุดธรรมโฆษณ์.สุราษฎร์ธานี: ธรรมทานมูลนิธิจัดพิมพ์, ๒๕๒๐.

พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต). พุทธธรรม. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๓.

พระไพศาล วิสาโล. หัวใจแห่งความสุข. กรุงเทพมหานคร: เนชั่นบุ๊คส์. ๒๕๕๓.

พันเอกปิ่น มุทุกันต์. แนวการสอนธรรมะตามหลักสูตรนักรธรรมตรี. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์คลังวิทยา, ๒๕๑๔.

พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุศย์. ทฤษฎีจิตวิทยาพัฒนาการ. กรุงเทพมหานคร: บริษัทแอกทีฟ พรีนธ์ จำกัด, ๒๕๔๙.

รุจิร ภูสาระ. แบบเรียนแนวหน้าชุดพัฒนากระบวนการสร้างเสริมนิสัย. พิมพ์ครั้งที่ ๕.

.กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์อักษรเจริญทัศน์, ๒๕๔๑.

วัชร ทรัพย์มี. ทฤษฎีและกระบวนการให้บริการปรึกษา. กรุงเทพมหานคร: ทบวงมหาวิทยาลัย, ๒๕๓๓.

วินิช สุรรัตน์. ความคิดและความคิดสร้างสรรค์. พิมพ์ครั้งแรก.กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาสน์, ๒๕๕๗.

วิทยา นาควัชระ. วิธีเลี้ยงลูกให้เก่งดีมีสุข IQ EQ MQ AQ. กรุงเทพมหานคร: Good book, ๒๕๔๔.

คีนสนีย์ ฉัตรคุปต์. **เทคนิคสร้าง IQ EQ MQ: 3Q เพื่อความสำเร็จ**. กรุงเทพมหานคร: สถาบัน
สร้างสรรค์ศักยภาพสมองศรีเอทีเฟเบอร์, ๒๕๔๔.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. **การศึกษาองค์ความรู้เกี่ยวกับคุณลักษณะของคนไทยที่พึง
ประสงค์: ความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรค**. กรุงเทพมหานคร: สำนักงาน
เลขาธิการสภาการศึกษาไทย, ๒๕๕๒.

สุรางค์ ไคว์ตระกูล. **จิตวิทยาการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ ๗. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์โรงพิมพ์แห่ง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๐.

อารี พันธมณี. **พ่อ แม่ ที่ลูกอยากได้**. กรุงเทพมหานคร: ไยใหม่, ๒๕๔๖.

อุทัย บุญประเสริฐ. **กระบวนการกลุ่มหรือกลุ่มสัมพันธ์และการบริหารทีมงานที่มีประสิทธิภาพ**.
กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์, ๒๕๓๗.

(๒) วิทยานิพนธ์ :

กัมพล เจริญรักษ์. **การพัฒนาชุดฝึกความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรคของ
นักเรียนช่วงชั้นที่ ๔ โรงเรียนกระแซงวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ เขต
๔. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการศึกษา**. มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม, ๒๕๕๐.

จันทร์ดี ถนอมคล้าย. “การพัฒนาวินัยในตนเองด้านความอดทนของเด็กก่อนประถมศึกษาที่มี
สติปัญญาแตกต่างกันด้วยวิธีการเล่นิทานประกอบหุ่นมือ โดยมีการใช้คำถามก่อน
ระหว่างและหลังเล่นิทาน”. **ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาจิตพัฒนาการ**.
บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ๒๕๓๙.

ชัยพร วิชชาวุธ. อ้างใน ศุภลักษณ์ อนันตธนะสาร. “ความคิดสร้างสรรค์ข้าราชการโรงพยาบาล
สงฆ์”. **วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัย
ศิลปากร, ๒๕๕๔.

ดวงจันทร์ ผวดศรี. อ้างใน ศุภลักษณ์ อนันตธนะสาร. “ความคิดสร้างสรรค์ข้าราชการโรงพยาบาล
สงฆ์”. **วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัย
ศิลปากร, ๒๕๕๔.

นิธิภา อัจฉฤทธิ์. “ระดับความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคกับผลกระทบต่อ
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษามหาวิทยาลัยรังสิต”. **วิจัยภาควิชาคณิตศาสตร์
วิทยาลัยเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร**. มหาวิทยาลัยรังสิต, ๒๕๕๙.

มารศรี กลางประพันธ์. “การพัฒนาคุณธรรมด้วยความอดทน (ขันติ) ของนักเรียนระดับปริญญาตรี”.
วิทยาศาสตร์สุขภาพบัณฑิต สาขาวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์. บัณฑิตวิทยาลัย:
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ๒๕๔๘.

อารีย์ ชันดิธรรมกุล. “ความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคของนักศึกษามหาวิทยาลัยศรี
ปทุม วิทยาเขตชลบุรี ตามทฤษฎีของสตอลซ์ สำนักวิชาการศึกษามหาวิทยาลัยศรีปทุม”.
ทุนสนับสนุนการวิจัยมหาวิทยาลัยศรีปทุม. มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี,
๒๕๕๒.

ธวัชชัย พิทักษ์สกุลรัตน์. ผลการพัฒนาความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรค (AQ)

ของนักเรียนช่วงชั้นที่ ๒ ตามหลักทฤษฎีการบำบัดแบบเกสตัลท์ กับทฤษฎีการบำบัดแบบเผชิญความจริง. **วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการศึกษา.**

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๕๐.

ศุภลักษณ์ อนันตธนะสาร. “ความคิดสร้างสรรค์ข้าราชการโรงพยาบาลสงฆ์”. **วิทยานิพนธ์รัฐ**

ประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๕๔.

สิริวรรณ วงศ์พงศ์เกษม. “ผลของโปรแกรมพัฒนาผู้เรียนที่มีต่อความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรคของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ ๑ โรงเรียนเซนต์ดอมินิก กรุงเทพมหานคร”.

วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการศึกษาและแนะแนว. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๕๔.

สุวัฒน์ วัฒนวงศ์. “การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างชั้นดี-โสรัจจะกับสันโดษเพื่อเป็นแนวทางในการค้นหาบุคลิกภาพธรรมาธิปไตย”. **ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยา**

สังคม. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ๒๕๕๘.

(๓) บทความ:

มณฑรา ธรรมบุศย์. AQ กับความสำเร็จของชีวิต. **วารสารวิชาการ.** ปีที่ ๔ .ฉบับที่ ๙. (๒๕๔๔): ๑๔.

ลดาร์ตัน ศรัรักษ์. “ความสามารถในการเผชิญปัญหาและฝ่าฟันอุปสรรคกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสถิติธุรกิจแบบผสมผสานของนักศึกษาคณะบัญชี มหาวิทยาลัยกรุงเทพ” **วารสาร มจร.วิชาการ.**

(๔) สื่ออิเล็กทรอนิกส์

กมลพรรณ ชิวพันธุ์ศรี. IQ EQ AQ MQ SQ กับสังคมเศรษฐกิจปัจจุบัน. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: www.parent-youth.net [๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒].

กรมสุขภาพจิต. **เปลี่ยนนิสัยให้ใจเย็นลงด้วย ๕ วิธีฝึกความอดทนให้ตัวเอง.** [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: www.huffingtonpost.com [๒๕ กันยายน ๒๕๖๑].

ขันติ โสรจจะ. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: dhammajak.net [๑๕ มกราคม ๒๕๖๑].

คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์. **AQ: Adversity Quotient ความฉลาดในการแก้ไขปัญหา.**

[ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://flas.kps.ku.ac.th/forum/index.php?topic=๘๒.๐> [๒๐ กรกฎาคม ๒๕๖๐].

ประวัติโดยของโรงเรียนวัดสุคันธาราม. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: http://data.bopp-bec.info/web/index_view_history [๑๕ มกราคม ๒๕๖๑].

พระมหาดร.สมชาย ฐานวุฑโฒ. ทำอย่างไรจึงจะเข้าใกล้ความสำเร็จได้ด้วยอุปสรรค. **บทความธรรมะ Dhamma Articles>ข้อคิดรอบตัว.** ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๕. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://dmc.tv/a13728> [๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒].

พระมหานภดล ธมมาทิต (สีทอง). “ความสัมพันธ์ระหว่างคุณธรรมด้านสังคหวัตถุ ๔ และขันติ-โสรัจจะกับพฤติกรรมที่เป็นสมาชิกที่ดีขององค์การบุคคลากร: ศึกษากรณีบุคคลากรสำนักงานโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักปลัดกระทรวงสาธารณสุข”. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://thaihealthlife.com> [๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒].

พระอัครเดช ญาณเตโช. **ขันติธรรมนำมาซึ่งประโยชน์สุข**. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา:

[http://www.stou.ac.th/study/sumrit/๒-๕๘\(๕๐๐\)/page๓-๒-๕๘\(๕๐๐\).html](http://www.stou.ac.th/study/sumrit/๒-๕๘(๕๐๐)/page๓-๒-๕๘(๕๐๐).html) [๒๕ มกราคม ๒๕๖๑].

รศ.มณฑรา ธรรมบุศย์. **จิตวิทยาสำหรับครู**. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา:

<https://sites.google.com/site/psychologybkf1/home/citwithyaphathnakar/thvsdi-phathnakar-thang-sti-payya-khxng-pheiy-cet> [๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒].

สมเด็จพระญาณสังวร. สมเด็จพระสังฆราช. สกลมหาสังฆปริณายก. **แสงส่องใจ**. [ออนไลน์].

แหล่งที่มา: <http://www.dhammadjak.net/board/viewtopic.php?t=14380> [๑๑ มิถุนายน ๒๕๕๕].

ภาคผนวก ก

หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน ภาควิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว คณะครุศาสตร์ โทร. ๐๘๑-๘๓๑๒๑๖๓

ที่ ศธ ๖๑๐๓.๒ / ๑๑๕ วันที่ ๒๗ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๐

เรื่อง ขออนุมัติครุภัณฑ์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์

นมัสการ พระมหาสมบุญ สุธมโม, ผศ.ดร.

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางสาวพิมพรไพ นามสกุล ไกรสะอาด รหัสประจำตัว ๕๙๐๑๒๐๒๑๒๒ นิสิตปริญญาโท หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนาความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟื้นฝ่าอุปสรรค ตามหลักขันติและโสรัจจะ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนวัดสุคันธาราม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว พิจารณาแล้วเห็นว่าพระคุณท่านเป็นผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอเรียนเชิญพระคุณท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ ดังที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากพระคุณท่านด้วยดี จึงขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงนมัสการมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(รศ.ดร.ชาติชาย พิทักษ์ธนาคม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ขอรับรองว่าได้ผ่านการตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัยเรียบร้อยแล้ว

(พระมหาสมบุญ สุธมโม, ผศ.ดร.)

วันที่ ๒๗ พ.ย. ๖๐

หมายเหตุ : หนังสือฉบับนี้จะไม่สมบูรณ์ในการนำไปอ้างอิงผลการตรวจเครื่องมือหากไม่ได้รับการลงนามโดยผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องในข้างต้น
บันทึกศึกษา คณะครุศาสตร์ โทร. ๐๖๓-๒๑๔-๕๖๑๘

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน ภาควิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว คณะครุศาสตร์ โทร. ๐๘๑-๘๓๑๒๑๒๓

ที่ ศธ ๖๑๐๓.๒ / ๑๑๕ วันที่ ๒๗/ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๐

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์

เรียน ผศ.ดร. ประยูร สุขะใจ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางสาวพิมพ์พรไพ นามสกุล ไกรสะอาด รหัสประจำตัว ๕๙๐๑๒๐๒๑๒๒๒ นิสิตปริญญาโท หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง "การพัฒนาความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟื้นฟูอุปสรรค ตามหลักขันติและโสรัจจะ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนวัดสุคันธาราม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา" เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างยิ่ง จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ ดังที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(รศ.ดร.ชาติชาย พิทักษ์ธนาคม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ขอรับรองว่าได้ผ่านการตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัยเรียบร้อยแล้ว

(ผศ.ดร. ประยูร สุขะใจ)

วันที่ ๒๖/๑๑/๖๐

หมายเหตุ : หนังสือฉบับนี้จะไม่สมบูรณ์ในการนำไปอ้างอิงผลการตรวจเครื่องมือหากไม่ได้รับการลงนามโดยผู้เชี่ยวชาญที่เขียนนามในข้างต้น
บันทึกศึกษา คณะครุศาสตร์ โทร. ๐๖๓-๒๑๔-๕๖๑๔

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน ภาควิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว คณะครุศาสตร์ โทร. ๐๘๑-๘๓๑๒๑๖๓

ที่ ศธ ๖๑๐๓.๒ / ๑๑๕ วันที่ ๒๗ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๐

เรื่อง ขออนุมัติครุภัณฑ์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์

นมัสการ พระมหาเมื่อน กิตติโสภโณ,ผศ.ดร.

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางสาวพิมพรไพ นามสกุล ไกรสะอาด รหัสประจำตัว ๕๙๐๑๒๐๒๑๒๒๒ นิสิตปริญญาโท หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนาความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟื้นฟูอุปสรรค ตามหลักขันติและไตร่จจะ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนวัดสุคันธาราม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว พิจารณาแล้วเห็นว่าพระคุณท่านเป็นผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอเรียนเชิญพระคุณท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ ดังที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากพระคุณท่านด้วยดี จึงขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงนมัสการมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(รศ.ดร.ชาติชาย พิทักษ์ธนาคม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ขอรับรองว่าได้ผ่านการตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัยเรียบร้อยแล้ว

(พระมหาเมื่อน กิตติโสภโณ,ผศ.ดร.)

วันที่ ๓ / ๑๑ / ๖๐

หมายเหตุ : หนังสือฉบับนี้จะไม่สมบูรณ์ในการนำไปอ้างถึงการตรวจเครื่องมือหากไม่ได้รับการลงนามโดยผู้เชี่ยวชาญที่เขียนนามในข้างต้น
บัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์ โทร. ๐๖๓๒๑๔-๕๖๑๘

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน ภาควิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว คณะครุศาสตร์ โทร. ๐๘๑-๘๓๑๒๑๖๓

ที่ ศธ ๖๑๐๓.๒ / ๑๑๕ วันที่ ๒๗ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๐

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์

เรียน ผศ.ดร. สมโภช ศรีวิจิตรรกุล

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางสาวพิมพ์พรไพ นามสกุล ไกรสะอาด รหัสประจำตัว ๕๙๐๑๒๐๒๑๒๒๒
นิสิตปริญญาโท หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนา
ความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟื้นฝ่าอุปสรรค ตามหลักขันติและโสรัจจะ ของนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนวัดสุคันธาราม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาและ
การแนะแนว พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอเรียน
เชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ ดังที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้
หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอขอบคุณในความเอื้อเพื่อ
ทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(รศ.ดร.ชาติชาย พิทักษ์ธนาคม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ขอรับรองว่าได้ผ่านการตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัยเรียบร้อยแล้ว

(ผศ.ดร. สมโภช ศรีวิจิตรรกุล)

วันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๐

หมายเหตุ : หนังสือฉบับนี้จะไม่สมบูรณ์ในการนำไปอ้างอิงผลการตรวจเครื่องมือหากไม่ได้รับการลงนามโดยผู้เชี่ยวชาญที่เอื้อนามในข้างต้น
บัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์ โทร. ๐๖๓-๒๑๔-๕๖๑๘

ภาคผนวก ข

ผลการประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

ผลการหาค่า (IOC) ของแบบสอบถาม

การพัฒนาความสามารถในการเผชิญปัญหา และฟันฝ่าอุปสรรค
ตามหลักหลักขั้นต้น และโครงสร้าง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑
โรงเรียนวัดสุคันธาราม ตำบลบ่อตาโล่ อำเภอลำดวน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ข้อ	ความสามารถในการเผชิญปัญหา และฟันฝ่าอุปสรรค	ผู้เชี่ยวชาญ/ท่านที่						สรุปและ แปลผล	
		๑	๒	๓	๔	๕	รวม	ค่า IOC	แปล ผล
ด้านที่ ๑ การควบคุม									
๑	นักเรียนถูกเพื่อนล้อ นักเรียนไม่โต้ตอบ และพยายามพูดทำความเข้าใจ	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๒	นักเรียนโดนเพื่อนตำหนิเรื่องงานกลุ่ม นักเรียนรับฟังและชี้แจงข้อเท็จจริงให้ เพื่อนทราบได้	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๓	ถ้าครอบครัวของนักเรียนประสบปัญหา และไม่สามารถส่งเสียให้นักเรียนเรียน ต่อไปได้ นักเรียนยอมรับได้และพยายาม หาทางออกด้วยแนวทางต่างๆ	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๔	นักเรียนทะเลาะกับพ่อแม่อย่างรุนแรง นักเรียนคิดว่าเป็นสิ่งที่นักเรียนควบคุม สถานการณ์ได้	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๕	ถ้านักเรียนนอนตื่นสาย ทำให้ไปขึ้นรถ เพื่อไปเข้าค่ายไม่ทัน นักเรียนจะพยายาม หาวิธีติดต่อบุคคลจอดรอ เพื่อติดตามไป ขึ้นรถ	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
ด้านที่ ๒ สาเหตุและความรับผิดชอบ (Origin and Ownership)									
๖	นักเรียนทำงานไม่เสร็จ ได้รับการตำหนิ อย่างรุนแรง ทำให้นักเรียนรู้สึกว่าจะต้อง รับผิดชอบและรับหาทางแก้ไข	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๗	เพื่อนนักเรียนชวนคุยในชั่วโมงเรียนเสมอ ทำให้นักเรียนไม่มีสมาธิเรียนเลย นักเรียนรู้สึกว่าจะต้องเตือนเพื่อนให้ตั้งใจ เรียน	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้

ข้อ	ความสามารถในการเผชิญปัญหา และฟื้นฝ่าอุปสรรค	ผู้เชี่ยวชาญ/ท่านที่						สรุปและ แปลผล	
		๑	๒	๓	๔	๕	รวม	ค่า IOC	แปล ผล
๘	นักเรียนต้องส่งรายงานในวันพรุ่งนี้ แต่ยังไม่เสร็จ นักเรียนคิดว่านักเรียนจะลาป่วย ไม่อยากไปโรงเรียน เพราะไม่อยากโดนครูทำโทษ	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๙	นักเรียนสอบตกวิชาคณิตศาสตร์ สาเหตุที่สอบตก เป็นเพราะนักเรียนไม่สนใจเรียน	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
ด้านที่ ๓ ผลกระทบของของปัญหา (Reach)									
๑๑	ถ้าคุณครูบอกกับนักเรียนว่า อาจสอบตกในวิชาวิทยาศาสตร์ เพราะมีคะแนนเก็บน้อยมาก นักเรียนคิดว่าถ้าตั้งใจอ่านหนังสือจะสอบผ่านได้อย่างแน่นอน	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๑๒	นักเรียนทำรายงานอย่างสุดความสามารถ แต่ได้คะแนนน้อยมาก นักเรียนรู้สึกว่าการทำงานไม่ตรงตามคำสั่ง ส่งผลต่อคะแนนได้	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๑๓	นักเรียนถูกเพื่อนสนิทตำหนิว่านิสัยไม่ดี หลังจากที่นักเรียนแสดงพฤติกรรมนั้นขณะอยู่ในที่สาธารณะ เป็นเพราะนักเรียนแสดงนิสัยที่ไม่เหมาะสมออกมา	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๑๔	หากพ่อ/แม่ หรือคนในครอบครัวของนักเรียนป่วยเป็นโรคร้ายแรง การป่วยครั้งนี้ทำให้ฉันเป็นห่วง	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๑๕	ถ้าพ่อ/แม่ นักเรียนต้องไปทำงานที่อื่น โดยให้นักเรียนอยู่กับญาติไปก่อนจนกว่านักเรียนจะเรียนจบ ถือว่าก็แค่แยกกัน และไม่ค่อยได้พบหน้ากันเท่านั้นเอง	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้

ข้อ	ความสามารถในการเผชิญปัญหา และฟื้นฟ้อุปสรรค	ผู้เชี่ยวชาญ/ท่านที่					รวม	สรุปและ แปลผล	
		๑	๒	๓	๔	๕		ค่า IOC	แปล ผล
ด้านที่ ๔ ความยืดหยุ่นของปัญหา (Endurance)									
๑๖	กิจกรรมกลุ่มที่คุณครูมอบหมาย ไม่มีใครยอมรับในสิ่งที่นักเรียนเสนอเลย ทำให้นักเรียนร้องไห้เสียใจ เพราะมันมักจะเกิดขึ้นกับนักเรียนเสมอ	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๑๗	นักเรียนทำรายงานอย่างสุดความสามารถ แต่ได้คะแนนน้อยมาก นักเรียนคิดว่าเรื่องแบบนี้จะไม่เกิดกับนักเรียนอีกถ้านักเรียนจะตั้งใจฟังคำสั่งครูให้ดี	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๑๘	ถ้ามีคนกล่าวหาว่านักเรียนขโมยสินค้าในร้านค้าแห่งหนึ่ง แต่นักเรียนไม่ได้ขโมย นักเรียนจะปฏิเสธและต่อว่ากลับทันที เพราะเป็นเรื่องไม่จริง	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๑๙	ในระหว่างที่เดินทางมาสอบ รถที่นักเรียนนั่งมาเกิดเสียระหว่างทาง และถึงเวลาที่ต้องเข้าสอบแล้ว ทำให้นักเรียนรู้ว่าสามารถแก้ไขได้ และต้องรีบแก้ไขทันที	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๒๐	ถ้านักเรียนถูกปฏิเสธไม่ให้ไปทัศนศึกษาที่โรงเรียนจัดขึ้น เนื่องจากนักเรียนป่วย ทำให้นักเรียนต้องดูแลสุขภาพมากขึ้น	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้

ภาคผนวก ค
หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรง
ของแบบสอบถาม (Try-out)

ที่ ศธ ๖๑๐๓.๒/ ๕

ภาควิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอนิวยอร์ก
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทรศัพท์ ๐๘๑-๘๓๑-๒๓๖๗

๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๐

เรื่อง ขออนุญาตขอคืนข้อมูลเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวิเชียร (กลั่นสุนทรภักอุปถัมภ์)

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางสาวพิมพ์พรไพ นามสกุล ไกรสะอาด รหัสประจำตัว ๕๙๐๑๒๐๒๑๒๒ นิสิตปริญญาโท
หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนาความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคตามหลักขั้นต้นและโครงสร้าง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนวัดสุคันธาราม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อวิจัยประกอบการทำวิทยานิพนธ์จากนักเรียนภายใต้การดูแลและปกครองของท่าน จึงขออนุญาตขอคืนข้อมูลจากท่านผู้อำนวยการโรงเรียนวิเชียร (กลั่นสุนทรภักอุปถัมภ์) เพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถามในการวิจัย ซึ่งจะประโยชน์ทางวิชาการต่อไป

หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านผู้อำนวยการโรงเรียนวิเชียร (กลั่นสุนทรภักอุปถัมภ์) ด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รศ.ดร.ชาติชาย พิทักษ์จนาคม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว

ขอรับรองว่าได้ผ่านการแจกแบบสอบถามเพื่อการวิจัยเรียบร้อยแล้ว

(ผู้อำนวยการโรงเรียนวิเชียร (กลั่นสุนทรภักอุปถัมภ์))

วันที่ ๑๑ / ๑๑ / ๒๕๖๐

ผู้ประสานงาน : นางสาวพิมพ์พรไพ ไกรสะอาด ๐๘๗-๕๙๖๕๖๖๑

หมายเหตุ : หนังสือฉบับนี้จะไม่สมบูรณ์ในการนำไปอ้างอิงงานวิจัย หากไม่ได้รับการลงนามโดยผู้รับรองข้างต้น

ภาคผนวก ง

ผลการหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Alpha)

ผลการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability)
 การพัฒนาความสามารถในการเผชิญปัญหา และฟื้นฟูอุปสรรคตามหลักขั้นต้น และโครงสร้าง
 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ โรงเรียนวัดสุคันธาราม
 ตำบลบ่อตาโล่ อำเภอลำปาง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
 นางสาวพิมพ์พรไพ ไกรสะอาด
 หลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
 สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว
 มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Reliability Statistics		
Cronbach's Alpha	Cronbach's Alpha Based on Standardized Items	N of Items
๐.๓๓๓๗	๐.๘๒๒๔	๔๒

Item Statistics			
	Mean	Std. Deviation	N
ลำดับ	๑๕.๕๐๐๐	๘.๘๐๓๔๑	๓๐
เพศ	๑.๔๐๐๐	๐.๔๙๘๒๗	๓๐
อาชีพ	๑.๘๖๖๗	๑.๓๘๒๙๘	๓๐
สถานภาพ	๑.๓๐๐๐	๐.๙๑๕๓๙	๓๐
ด้านที่ ๑ ข้อ ๑	๓.๕๖๖๗	๐.๕๖๘๓๒	๓๐
ด้านที่ ๑ ข้อ ๒	๓.๓๐๐๐	๐.๔๖๖๐๙	๓๐
ด้านที่ ๑ ข้อ ๓	๓.๒๖๖๗	๐.๕๒๐๘๓	๓๐
ด้านที่ ๑ ข้อ ๔	๓.๕๖๖๗	๐.๕๖๘๓๒	๓๐
ด้านที่ ๑ ข้อ ๕	๓.๓๐๐๐	๐.๔๖๖๐๙	๓๐
ด้านที่ ๒ ข้อ ๑	๓.๓๐๐๐	๐.๔๖๖๐๙	๓๐
ด้านที่ ๒ ข้อ ๒	๓.๖๐๐๐	๐.๕๖๓๒๔	๓๐
ด้านที่ ๒ ข้อ ๓	๓.๕๖๖๗	๐.๕๐๔๐๑	๓๐
ด้านที่ ๒ ข้อ ๔	๓.๒๖๖๗	๐.๔๔๙๗๘	๓๐
ด้านที่ ๒ ข้อ ๕	๓.๙๓๓๓	๐.๒๕๓๗๑	๓๐
ด้านที่ ๓ ข้อ ๑	๓.๓๓๓๓	๐.๔๗๙๔๖	๓๐
ด้านที่ ๓ ข้อ ๒	๓.๖๓๓๓	๐.๔๙๐๑๓	๓๐
ด้านที่ ๓ ข้อ ๓	๓.๖๓๓๓	๐.๔๙๐๑๓	๓๐
ด้านที่ ๓ ข้อ ๔	๓.๓๐๐๐	๐.๔๖๖๐๙	๓๐
ด้านที่ ๓ ข้อ ๕	๓.๓๐๐๐	๐.๔๖๖๐๙	๓๐
ด้านที่ ๔ ข้อ ๑	๓.๖๓๓๓	๐.๔๙๐๑๓	๓๐

ด้านที่ ๔ ข้อ ๒	๓.๙๓๓๓	๐.๒๕๓๗๑	๓๐
ด้านที่ ๔ ข้อ ๓	๓.๖๐๐๐	๐.๔๙๘๒๗	๓๐
Item Statistics			
	Mean	Std. Deviation	N
ด้านที่ ๔ ข้อ ๔	๓.๖๐๐๐	๐.๔๙๘๒๗	๓๐
ด้านที่ ๔ ข้อ ๕	๓.๙๐๐๐	๐.๓๐๕๑๓	๓๐
ด้านที่ ๑ ข้อ ๑	๔.๗๐๐๐	๐.๔๖๖๐๙	๓๐
ด้านที่ ๑ ข้อ ๒	๔.๓๖๖๗	๐.๔๙๐๑๓	๓๐
ด้านที่ ๑ ข้อ ๓	๔.๔๐๐๐	๐.๔๙๘๒๗	๓๐
ด้านที่ ๑ ข้อ ๔	๔.๗๐๐๐	๐.๔๖๖๐๙	๓๐
ด้านที่ ๑ ข้อ ๕	๔.๔๐๐๐	๐.๔๙๘๒๗	๓๐
ด้านที่ ๒ ข้อ ๑	๔.๔๐๐๐	๐.๔๙๘๒๗	๓๐
ด้านที่ ๒ ข้อ ๒	๔.๗๐๐๐	๐.๔๖๖๐๙	๓๐
ด้านที่ ๒ ข้อ ๓	๔.๖๖๖๗	๐.๔๗๙๔๖	๓๐
ด้านที่ ๒ ข้อ ๔	๔.๓๖๖๗	๐.๔๙๐๑๓	๓๐
ด้านที่ ๓ ข้อ ๑	๔.๔๐๐๐	๐.๔๙๘๒๗	๓๐
ด้านที่ ๓ ข้อ ๒	๔.๗๐๐๐	๐.๔๖๖๐๙	๓๐
ด้านที่ ๓ ข้อ ๓	๔.๗๐๐๐	๐.๔๖๖๐๙	๓๐
ด้านที่ ๓ ข้อ ๔	๔.๓๖๖๗	๐.๔๙๐๑๓	๓๐
ด้านที่ ๓ ข้อ ๕	๔.๓๖๖๗	๐.๔๙๐๑๓	๓๐
ด้านที่ ๔ ข้อ ๑	๔.๗๐๐๐	๐.๔๖๖๐๙	๓๐
ด้านที่ ๔ ข้อ ๓	๔.๗๐๐๐	๐.๔๖๖๐๙	๓๐
ด้านที่ ๔ ข้อ ๔	๔.๖๖๖๗	๐.๔๗๙๔๖	๓๐
ด้านที่ ๔ ข้อ ๕	๔.๙๖๖๗	๐.๑๘๒๕๗	๓๐

Scale Statistics			
Mean	Variance	Std. Deviation	N of Items
๑.๗๒๘๗E๒	๑๓๒.๕๓๓	๑๑.๕๑๒๓๑	๔๒

ภาคผนวก จ

หนังสือขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ที่ ศธ ๖๑๐๓.๒/ ๘

ภาควิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอลำสนธิ
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทรศัพท์ ๐๘๑-๘๓๑-๒๓๖๗

๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๐

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดสุคันธาราม

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการตอบแบบสอบถาม จำนวน ๓๐ ชุด

ด้วย นางสาวพิมพรไพ นามสกุล ไกรสะอาด รหัสประจำตัว ๕๙๐๑๒๐๒๑๒๒ นิสิตปริญญาโท
หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนาความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟื้นฟ้อุปสรรคตามหลักขันติและโสรัจจะ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนวัดสุคันธาราม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อวิจัยประกอบการทำวิทยานิพนธ์จากนักเรียนภายใต้การดูแลและปกครองของท่าน จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านผู้อำนวยการโรงเรียน วัดสุคันธาราม เพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป

หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านผู้อำนวยการโรงเรียนวัดสุคันธาราม ด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รศ.ดร.ชาติชาย พิทักษ์ธนาคม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว

ขอรับรองว่าได้ผ่านการแจกแบบสอบถามเพื่อการวิจัยเรียบร้อยแล้ว

(ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดสุคันธาราม)

วันที่ ๗ / ๑๑ / ๖๐

ผู้ประสานงาน : นางสาวพิมพรไพ ไกรสะอาด ๐๙๗-๓๕๖๙๕๖๑

หมายเหตุ : หนังสือฉบับนี้จะไม่สมบูรณ์ในการนำไปอ้างอิงงานวิจัย หากไม่ได้รับการลงนามโดยผู้ที่รับรองข้างต้น

ภาคผนวก ฉ
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง การพัฒนาความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟื้นฝ่าอุปสรรค (AQ)
ตามหลักขั้นดีและโสรัจจะ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑
โรงเรียนวัดสุคันธาราม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

คำชี้แจง

แบบสอบถามฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาระดับความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟื้นฝ่าอุปสรรค (AQ) ตามหลักขั้นดี โสรจจะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ โรงเรียนวัดสุคันธาราม ตำบลบ่อตาโล่ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยจำแนกตามสภาพและปัจจัยส่วนบุคคลจะแปลผลวิจัยในภาพรวม ผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลของนักเรียนเป็นความลับและใช้ประโยชน์เฉพาะการวิจัยเท่านั้น

แบบสอบถามนี้ แบ่งเป็น ๓ ตอน คือ

ตอนที่ ๑ เป็นแบบแบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล

ตอนที่ ๒ เป็นแบบวัดความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟื้นฝ่าอุปสรรค (AQ) ตามหลักขั้นดีและโสรัจจะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดสุคันธาราม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า จะได้รับความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามจากนักเรียนเป็นอย่างดี จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

นางสาวพิมพ์พรไพ ไกรสะอาด
 นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
 สาขาวิชา จิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว
 มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ตอนที่ ๑ แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล

คำชี้แจง ให้นักเรียนกรอกรายละเอียดให้ตรงกับความเป็นจริง

๑. เพศ

( ) ชาย ( ) หญิง

๒. สถานภาพครอบครัว

( ) อยู่ร่วมกัน ( ) แยกกันอยู่ ( ) หย่าร้าง
( ) พ่อเสียชีวิต ( ) แม่เสียชีวิต ( ) พ่อและแม่เสียชีวิต

๓. อาชีพของผู้ปกครอง

( ) รับจ้าง ( ) รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ ( ) เกษตรกร/ประมง
( ) ค้าขาย ( ) ธุรกิจส่วนตัว ( ) ไม่ได้ประกอบอาชีพ

ตอนที่ ๒ แบบวัดความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟื้นฝ่าอุปสรรค

คำชี้แจง

๑. แบบแบบวัดความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟื้นฝ่าอุปสรรคมีจำนวน ๒๐ ข้อ

๒. ให้นักเรียนอ่านสถานการณ์ที่กำหนดให้แล้วพิจารณาเลือกตอบข้อที่ใกล้เคียงกับลักษณะนิสัยประจำตัว ความคิดเห็นหรือความรู้สึกของนักเรียน ควรเลือกตอบให้ตรงกับความจริง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องใดช่องหนึ่ง มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด โดย

- ๕ หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความคิดหรือการปฏิบัติของนักเรียน มากที่สุด
๔ หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความคิดหรือการปฏิบัติของนักเรียน มาก
๓ หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความคิดหรือการปฏิบัติของนักเรียน ปานกลาง
๒ หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความคิดหรือการปฏิบัติของนักเรียน น้อย
๑ หมายถึง ข้อความนั้นไม่ตรงกับความคิดหรือการปฏิบัติของนักเรียน น้อยที่สุด

ข้อ	ความสามารถในการเผชิญปัญหา และฟื้นฝ่าอุปสรรค	ระดับความคิดหรือการปฏิบัติ				
		๕ มากที่สุด	๔ มาก	๓ ปานกลาง	๒ น้อย	๑ น้อยที่สุด
๑	เมื่อนักเรียนถูกเพื่อนล้อ นักเรียนไม่ได้ตอบ และพยายามพูดทำความเข้าใจ					
๒	เมื่อนักเรียนโดนเพื่อนตำหนิเรื่องงานกลุ่ม นักเรียนรับฟังและชี้แจงข้อเท็จจริงให้เพื่อนทราบได้					
๓	เมื่อครอบครัวของนักเรียนประสบปัญหาและไม่สามารถส่งเสียให้นักเรียนเรียนต่อไปได้ นักเรียนยอมรับได้และพยายามหาทางออกด้วยแนวทางต่างๆ					

ข้อ	ความสามารถในการเผชิญปัญหา และฟื้นฝ่าอุปสรรค	ระดับความคิดหรือการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๔	เมื่อนักเรียนทะเลาะกับพ่อแม่อย่างรุนแรง นักเรียนคิดว่าเป็นสิ่งที่นักเรียนควบคุม สถานการณ์ได้					
๕	เมื่อนักเรียนนอนตื่นสาย ทำให้ไปขึ้นรถเพื่อไป เข้าค่ายไม่ทัน นักเรียนจะพยายามหาวิธีติดต่อ ให้รถจอดรอ เพื่อติดตามไปขึ้นรถ					
๖	เมื่อนักเรียนทำงานไม่เสร็จ ได้รับการตำหนิ อย่างรุนแรง ทำให้นักเรียนรู้สึกที่ต้อง รับผิดชอบและรีบหาทางแก้ไข					
๗	เมื่อเพื่อนของนักเรียนชวนคุยในชั่วโมงเรียน เสมอ ทำให้นักเรียนไม่มีสมาธิเรียนเลย นักเรียนรู้สึกที่ต้องเตือนเพื่อนให้ตั้งใจเรียน					
๘	เมื่อต้องส่งรายงานในวันพรุ่งนี้ แต่นักเรียนยัง ทำไม่เสร็จ นักเรียนคิดว่านักเรียนจะลาป่วย ไม่ อยากไปโรงเรียน เพราะไม่อยากโดนครูทำโทษ					
๙	เมื่อนักเรียนสอบตกวิชาคณิตศาสตร์ สาเหตุที่ สอบตก เป็นเพราะนักเรียนไม่สนใจเรียน					
๑๐	เมื่อนักเรียนไม่ได้ช่วยเพื่อนทำรายงาน แต่ขอ เป็นผู้ออกไปรายงานหน้าชั้นเรียน นักเรียนคิด ว่าการออกไปรายงานหน้าชั้นก็ถือว่าชดเชยใน การไม่ช่วยทำรายงาน					
๑๑	เมื่อคุณครูบอกกับนักเรียนว่า อาจสอบตกใน วิชาวิทยาศาสตร์ เพราะมีคะแนนเก็บน้อยมาก นักเรียนคิดว่าถ้าตั้งใจอ่านหนังสือจะสอบผ่าน ได้อย่างแน่นอน					
๑๒	เมื่อนักเรียนทำรายงานอย่างสุดความสามารถ แต่ได้คะแนนน้อยมาก นักเรียนรู้สึกว่าการ ทำงานไม่ตรงตามคำสั่ง ส่งผลต่อคะแนนได้					
๑๓	เมื่อนักเรียนถูกเพื่อนสนิทตำหนิว่านิสัยไม่ดี หลังจากที่นักเรียนแสดงพฤติกรรมนั้นขณะอยู่ ในที่สาธารณะ เป็นเพราะนักเรียนแสดงนิสัยที่ ไม่เหมาะสมออกมา					

ข้อ	ความสามารถในการเผชิญปัญหา และฟันฝ่าอุปสรรค	ระดับความคิดหรือการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๑๔	เมื่อพ่อ/แม่ หรือคนในครอบครัวของนักเรียนป่วย เป็นโรคร้ายแรง การป่วยครั้งนี้ทำให้ฉันเป็นห่วง					
๑๕	เมื่อพ่อ/แม่นักเรียนต้องไปทำงานที่อื่น โดยให้นักเรียนอยู่กับญาติไปก่อนจนกว่านักเรียนจะเรียนจบ ถือว่าก็แค่แยกกันและไม่ค่อยได้พบหน้ากันเท่านั้นเอง					
๑๖	เมื่อคุณครูมอบหมายให้ทำกิจกรรมกลุ่ม ไม่มีใครยอมรับในสิ่งที่นักเรียนเสนอเลย ทำให้นักเรียนร้องไห้เสียใจ เพราะมันมักจะเกิดขึ้นกับนักเรียนเสมอ					
๑๗	นักเรียนทำรายงานอย่างสุดความสามารถ แต่ได้คะแนนน้อยมาก นักเรียนคิดว่าเรื่องแบบนี้จะไม่เกิดกับนักเรียนอีกถ้านักเรียนจะตั้งใจฟังคำสั่งครูให้ดี					
๑๘	เมื่อมีคนกล่าวหาว่านักเรียนขโมยสินค้าในร้านค้าแห่งหนึ่ง แต่นักเรียนไม่ได้ขโมย นักเรียนจะปฏิเสธและต่อว่ากลับทันที เพราะเป็นเรื่องไม่จริง					
๑๙	ในระหว่างที่เดินทางมาสอบ รถที่นักเรียนนั่งมาเกิดเสียระหว่างทาง และถึงเวลาที่ต้องเข้าสอบแล้ว ทำให้นักเรียนรู้ว่าสามารถแก้ไขได้ และต้องรีบทำทันที					
๒๐	เมื่อนักเรียนถูกปฏิเสธไม่ให้ไปทัศนศึกษาที่โรงเรียนจัดขึ้น เนื่องจากนักเรียนป่วย ทำให้นักเรียนต้องดูแลสุขภาพมากขึ้น					

ภาคผนวก ข
กิจกรรมตามหลักขั้นดี และโสรัจจะ

กิจกรรมครั้งที่ ๑
“รู้อะไรไม่รู้ รู้จักกัน”

ชื่อ.....นามสกุล.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนหาเพื่อนคนที่เราไม่สนิท ไม่ค่อยได้คุยกับเขา ให้ได้มากที่สุดในเวลา ๕ นาที

รายการ	คนที่	
	๑	๒
ชื่อ/นามสกุล		
ชื่อเล่น		
งานอดิเรก		
อาหารจานโปรด		
สิ่งที่ชอบที่สุด		
สิ่งที่เกลียดที่สุด		
คติพจน์ประจำใจ		

รายการ	คนที่	
	๑	๒
ชื่อ/นามสกุล		
ชื่อเล่น		
งานอดิเรก		
อาหารจานโปรด		
สิ่งที่ชอบที่สุด		
สิ่งที่เกลียดที่สุด		
คติพจน์ประจำใจ		

กิจกรรมครั้งที่ ๒

ระดมความคิด

วัตถุประสงค์

- ๑) เพื่อสร้างความสัมพันธ์ภาพ
- ๒) เพื่อกระตุ้นกระบวนการคิด เพื่อสร้างจิตสำนึกความเป็นผู้นำ และการทำงานร่วมกัน
- ๓) เพื่อเข้าใจตนเองและผู้อื่น เพื่อให้สามารถควบคุมตนเอง และผู้อื่นได้

แนวคิด

เป็นกิจกรรมในการสร้างความเข้าใจในตนเอง เข้าใจผู้อื่น สร้างความเป็นผู้นำ สร้างมนุษยสัมพันธ์ รู้จักทำงานร่วมกับผู้อื่น

เวลา ๙๐ นาที

สื่อและอุปกรณ์

๑. กระดาษ
๒. กระดานไวท์บอร์ด
๓. ปากกา ปากกาไวท์บอร์ด

วิธีดำเนินกิจกรรม

๑. ผู้วิจัยให้นักเรียนแต่ละคนเขียนตามโจทย์ดังนี้
  - ๑.๑ นักเรียนต้องการให้เพื่อนรู้สึกกับเราอย่างไร
  - ๑.๒ นักเรียนต้องการให้เพื่อนปฏิบัติต่อตนเองอย่างไร
  - ๑.๒ นักเรียนเห็นด้วยกับความคิดนี้หรือไม่ เพราะเหตุใด
๒. ผู้วิจัยให้นักเรียนหัวหน้าทีม รวบรวมของแต่ละคนมาเขียนบนไวท์บอร์ด ถ้าเรื่องไหนซ้ำกันให้ให้ลงเป็นขีดจำนวน กลุ่มต่อมาก็เขียนต่อในไวท์บอร์ดอันเดียวกัน เช่น

ต้องการให้เพื่อนรู้สึกกับเรา	ต้องการให้เพื่อนปฏิบัติกับเรา
เข้าใจเรา	เป็นกันเอง ///
ไว้วางใจเรา //	ปรึกษาได้ทุกเรื่อง //
มองเราในแง่บวก ///	พูดดีกับเรา ///

๓. ผู้วิจัยสรุปว่าข้อใดมากที่สุด แล้วให้ทุกคนหาคำตอบว่า สิ่งที่เราคิด เราทำได้ข้อคิดอะไร (คำตอบคือ เราอยากให้อันอื่นรู้สึกกับเราและปฏิบัติต่อเราอย่างไร ให้เรารู้สึกและปฏิบัติต่อเขาก่อน อย่างนั้น ให้เอาใจเขามาใส่ใจเรา เพราะการที่เราจะเป็นผู้นำที่ดีในอนาคต เราจะต้องรู้จักตนเอง เข้าใจตนเอง เราจะรู้จักและเข้าใจผู้อื่น เราจะสามารถควบคุมตนเอง และควบคุมผู้อื่นได้

๔. ผู้วิจัยสรุปกิจกรรมให้นักเรียนฟัง

แบบบันทึกของกิจกรรมระดมความคิด

คำชี้แจง ให้นักเรียนจับกลุ่มตามสีของปากกา ในเวลา ๕ นาที

๑. ชื่อกลุ่ม.....

๒. สมาชิกในกลุ่ม

๑) .....หัวหน้ากลุ่ม

๒) .....รองหัวหน้ากลุ่ม

๓) ..... สมาชิก

๔) ..... สมาชิก

๕) ..... เลขานุการ

๓. สัญลักษณ์และความหมายของสัญลักษณ์

.....
 .....

๔. คติพจน์หรือคำขวัญประจำกลุ่ม

.....
 .....

กิจกรรมครั้งที่ ๓ “ชีวิตลิขิตเอง”

วัตถุประสงค์

- ๑) เพื่อทราบความเชื่อของนักเรียน และเปลี่ยนความคิดจากความเชื่อ
- ๒) เพื่อกระตุ้นเป้าหมายให้ทราบสาเหตุของความรับผิดชอบ

แนวคิด

เป็นกิจกรรมในการสร้างความเข้าใจในตนเอง สร้างความเชื่อมั่นให้ตนเอง และเป็นการกระตุ้นเป้าหมายของนักเรียนและพัฒนาตนเองให้ไปถึงสิ่งที่ตนเองต้องการที่สุดในชีวิต เพื่อเป็นการควบคุมสถานการณ์ที่คาดว่าจะเป็นอย่างอุปสรรค

เวลา ๙๐ นาที

สื่อและอุปกรณ์

- ๑) โพรเจคเตอร์
- ๒) บทเพลงประเภทความเชื่อ ไม่ใช่พรสรรค์ และเพลงที่นักเรียนมองเห็นปัญหา และพร้อมที่จะเข้าใจและเผชิญปัญหา สำหรับนักเรียนแต่ละกลุ่ม
- ๓) เครื่องฉาย
- ๔) กระดาษแข็งสีขาว
- ๕) สีเมจิก สีไม้

วิธีดำเนินกิจกรรม

๑) ผู้วิจัยกำหนดบทเพลงให้แต่ละกลุ่มจับฉลากแล้วเปิดท่อนสำคัญให้ฟังแล้วให้นักเรียนคิดวิเคราะห์จากนั้นให้ออกมานำเสนอในแบบที่อยากจะทำเสนอโดยการนำเสนอเป็นลักษณะใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการนำเสนอกลุ่มละ ๑๐ นาที โดยมีเนื้อหาในการนำเสนอ ดังนี้

- (๑) เนื้อหาของเพลงมีจุดมุ่งหมายที่จะสื่ออะไร
  - (๒) นักเรียนเห็นด้วยกับความคิดนี้หรือไม่ เพราะเหตุใด
  - (๓) นักเรียนจะใช้หลักขั้นต้นและโครงสร้าง กับความคิดนี้อย่างไร
- ๒) ผู้วิจัยให้คำแนะนำเพิ่มเติมกับนักเรียนทุกครั้งที่แต่ละกลุ่มนำเสนอเสร็จ
- ๓) ผู้วิจัยแจกกระดาษเพื่อให้นักเรียนเขียนตามหัวข้อที่กำหนด ๓ ข้อ
- (๑) ฉันต้องการมากที่สุด คือ.....
  - (๒) ฉันเชื่อว่าฉัน.....
  - (๓) สิ่งที่สำคัญกับชีวิตของฉัน คือ.....
- ๔) ผู้วิจัยสรุปกิจกรรมให้นักเรียนฟัง

กิจกรรมครั้งที่ ๔ “อบอุ่น สงบ ร่มเย็น เป็นประโยชน์”

วัตถุประสงค์

- ๑) เพื่อรับรู้สาเหตุและความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของนักเรียน
- ๒) เพื่อให้รู้สึกเอาใจเขามาใส่ใจเรา
- ๓) เพื่อกระตุ้นการเห็นคุณค่าในตนเอง ควบคุมตนเอง เพื่อนำไปสู่เป้าหมายในชีวิต

แนวคิด

เป็นกิจกรรมในการสร้างความเข้าใจในตนเอง สร้างความเชื่อมั่นให้ตนเอง และเป็นการกระตุ้นเป้าหมายของนักเรียนและพัฒนาตนเองให้ไปถึงสิ่งที่ตนเองต้องการที่สุดในชีวิต เพื่อเป็นการควบคุมสถานการณ์ที่คาดว่าจะเป็นอย่างสุจริตด้วยขันติและโสรจจะ

เวลา ๙๐ นาที

สื่อและอุปกรณ์

- ๑) โพรเจคเตอร์
- ๒) เครื่องฉาย
- ๓) กระดาษแข็งสีขาว
- ๔) สีเมจิก สีไม้

วิธีดำเนินกิจกรรม

- ๑) ผู้วิจัยบรรยายพร้อมดนตรีบำบัดโดยให้นักเรียนนั่งสมาธิ จินตนาการถึงคุณค่าของตนเอง
- ๒) ผู้วิจัยเริ่มเข้ากิจกรรม เต็ดดอกไม้สะเทือนถึงดวงดาว โดยให้นักเรียนมุ่งสนใจไปที่เพื่อนคนหนึ่ง แล้วเดินตามเขาโดยยืน ๔๕ องศาที่เขาเสมอที่เขาเคลื่อนย้าย โดยผู้วิจัยจะให้สัญญาณในการเคลื่อนย้ายทุกครั้ง ทุกครั้งที่เคลื่อนย้ายให้นักเรียนคิด ถ้านักเรียนท่านไหนตอบถูกว่า กิจกรรมนี้ให้ข้อคิดอะไร จึงหยุดการเคลื่อนย้าย

กิจกรรมครั้งที่ ๕ “หยุดสักนิด คิดก่อนทำ”

วัตถุประสงค์

- ๑) เพื่อรับรู้ถึงระดับอุปสรรค ฝึกความอดทน ฝึกการควบคุมอารมณ์
- ๒) เพื่อกระตุ้นความเป็นเห็นคุณค่าในตนเอง รู้จักรับผิดชอบและปรับปรุงตนเอง
- ๓) เพื่อกระชับความสัมพันธ์และสร้างความรู้สึกที่ดี สร้างกำลังใจ มองโลกในแง่ดี
- ๔) เพื่อยกระดับจิตใจจากการรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น เพื่อให้สามารถแก้ปัญหาของตนเอง และผู้อื่นได้ จากการเปิดใจรับฟัง

แนวคิด

เป็นกิจกรรมในการสร้างความเข้าใจในตนเอง ฝึกความอดทน การควบคุมอารมณ์ให้มีความสงบ สงบ เสียงลม เพื่อเป็นการควบคุมสถานการณ์ที่คาดว่าจะเป็อุปสรรคที่เราไม่สามารถควบคุมได้ตามหลักขั้นดี และโสรจจะ

เวลา ๙๐ นาที

สื่อและอุปกรณ์

- ๑) เครื่องขยายเสียง
- ๒) ไมล์

วิธีดำเนินกิจกรรม

๑) ผู้วิจัยบรรยายพร้อมดนตรีบำบัดโดยให้นักเรียนนั่งสมาธิ ๕ นาที เพื่อปรับสรีระและจิตใจให้พร้อมที่จะเรียนรู้

๒) ผู้วิจัยนำเข้าสู่กิจกรรมการเรียนรู้ โดยให้เดินไปเรื่อยในเขตที่ผู้วิจัยกำหนด และให้หยุดเดินอย่างช้า ๆ โดยนึกถึงเป้าหมายที่ตนเองได้เขียนไว้ในกิจกรรมครั้งที่ ๒ เมื่อจะชนกับนักเรียนคนอื่น ๆ ให้นักเรียนหยุด สักพักเพื่อหาหนทางเดินต่อไป ผู้วิจัยส่งสัญญาณให้หยุดเดิน นักเรียนนึกถึงเป้าหมายของตนเองโดยการก้มหน้าลงเล็กน้อยโดยไม่มองใคร ๆ แล้วให้ทบทวนแล้วตอบคำถามว่า ได้ข้อคิดอะไรในการทำกิจกรรม ถ้าตอบถูกทุกคนจะหยุดกิจกรรมนั้น ถ้าตอบไม่ถูก ผู้วิจัยส่งสัญญาณครั้งต่อไป นักเรียนก็เดินตามปกติ เมื่อจะชนเพื่อนอีกก็ให้หยุด และหาหนทางเดินไปทางอื่น ๓๐ นาที ผ่านไปหากนักเรียนตอบยังไม่ได้ ให้ผู้วิจัยทำการเฉลย

๓) ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มที่เคยแบ่งไว้คราวก่อนในกิจกรรมที่ ๑ โดยให้นักเรียนหนึ่งคนนั่งหันหลังให้เพื่อน แล้วให้เพื่อนในกลุ่มสมาชิก นั่งต่อหลัง แล้วจับแขนเพื่อนแล้วพูดกเพื่อนที่นั่งหันหลัง โดยเพื่อนที่นั่งฟังต้องฟังอย่างเดียว ห้ามโต้ตอบเพื่อนที่นั่งต่อหลัง โดยพูดเกี่ยวกับข้อดีของเธอ ข้อเสียของเธอ ฉันทขอให้เธอ (พูดประโยคให้กำลังใจเพื่อน)

- ๔) ผู้วิจัยสรุปกิจกรรมให้นักเรียนฟัง

กิจกรรมครั้งที่ ๒ “หนึ่งหัวใจ”

วัตถุประสงค์

- ๑) เพื่อรับรู้ถึงระดับอุปสรรค ฝึกความอดทน ฝึกการควบคุมอารมณ์
- ๒) เพื่อกระตุ้นความเป็นเห็นคุณค่าในตนเอง รู้จักรับผิดชอบและปรับปรุงตนเอง
- ๓) เพื่อกระชับความสัมพันธ์และสร้างความรู้สึที่ดี สร้างกำลังใจ มองโลกในแง่ดี
- ๔) เพื่อยกระดับจิตใจให้สามารถแก้ปัญหาของตนเองและผู้อื่นได้ จากการเปิดใจรับฟัง

แนวคิด

เป็นกิจกรรมในการสร้างสัมพันธ์ภาพและความรู้สึกที่ดี สร้างความประทับใจ ฝึกความอดทน ฝึกการควบคุมอารมณ์ตามหลักขันติและโสรัจจะ

เวลา ๙๐ นาที

สื่อและอุปกรณ์

- ๑) ไมล์
- ๒) เครื่องเสียง

วิธีดำเนินกิจกรรม

๑) ผู้วิจัยให้นักเรียนออกมาแชร์ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นกับตนเองตั้งแต่วันที่ได้เจอกับผู้วิจัย โดยแยกเป็นข้อ ๆ ดังนี้

- (๑) นักเรียนเจออุปสรรคนั้นแล้วมีผลกระทบทางใจ หรือทางจากปัญหาที่เกิดขึ้น
- (๒) นักเรียนควบคุมผลกระทบนั้นด้วยวิธีใด
- (๓) นักเรียนรู้สาเหตุของปัญหาที่เกิดว่าเกิดจากอะไร
- (๔) นักเรียนสามารถจัดการกับปัญหาละอุปสรรคด้วยวิธีใด ใช้เวลาในการจัดการนานเท่าใด

(๕) นักเรียนเชื่อมั่นในตนเอง มีความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคได้มากขึ้น และจะพัฒนาได้มากขึ้นไปอีก ถ้าได้เผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคในวันข้างหน้าได้หรือไม่

๒) ผู้วิจัยบรรยายพร้อมดนตรีโดยให้นักเรียนแสดงความรู้สึกออกทางการกรทำ โดยห้ามพูดกับเพื่อนว่าเรารู้สึกอย่างไร เช่น ถ้าอยากชื่นชมเพื่อนให้ยกนิ้วโป้งแล้วยิ้มอย่างจริงจัง ถ้าอยากให้กำลังใจก็ให้จับแขนเพื่อนทั้งสองข้างแล้วพยักหน้าแสดงความเชื่อมั่นว่าเพื่อนต้องทำได้ ถ้าอยากขอโทษให้จับมือเพื่อนแล้วก้มหัวเล็กน้อย ถ้าอยากขอบคุณก็ให้กอดเพื่อน เป็นต้น

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ/นามสกุล	นางสาวพิมพ์พรไพ โกรสะอาด
วัน/เดือน/ปี	วันเสาร์ที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๒๑
ที่อยู่ปัจจุบัน	๓๓ หมู่ที่ ๖ ตำบลคลองจิก อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
การศึกษา	ปริญญาโทสาขาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ประกาศนียบัตร	
พ.ศ.๒๕๔๒	ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) สาขาการเงิน การธนาคาร สถาบันเทคโนโลยีราชมงคลวิทยาเขตพระนครศรีอยุธยา ท่าวาสุกรี ตำบลท่าวาสุกรี อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
พ.ศ.๒๕๕๙	ปริญญาตรีพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาจิตวิทยา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ประสบการณ์การทำงาน	
พ.ศ. ๒๕๔๔	ผู้จัดการ ร้าน A&W restaurant co,ltd. สาขารัตนาธิเบศร์ จังหวัดนนทบุรี
พ.ศ. ๒๕๔๕	ธุรการฝ่ายผลิต บริษัท แอลวิน โปรดักซ์ จำกัด.อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
พ.ศ. ๒๕๔๖	ธุรการฝ่ายสรรหาบุคลากร บริษัท บุญถาวรเซรามิค จำกัด สำนักงานใหญ่ แขวงรัชดาภิเษก เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. ๒๕๔๗	ผู้จัดร้านธานีโฟน สาขาฟิวเจอร์พาร์ครังสิต จังหวัดปทุมธานี
พ.ศ. ๒๕๔๘	ทำธุรกิจส่วนตัว
พ.ศ. ๒๕๕๔	เจ้าหน้าที่ประสานงานโรงเรียนวิสุทธิพุทธ ฝ่ายบริการฝึกอบรม สำนักส่งเสริม พระพุทธศาสนาและบริการสังคม มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
พ.ศ. ๒๕๕๕	เจ้าหน้าที่ประสานงานชุมชน สำนักส่งเสริมพระพุทธศาสนาและบริการ สังคม มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
พ.ศ. ๒๕๕๘	เจ้าหน้าที่ประสานงาน บริษัท Vcargo ศูนย์กระจายสินค้าในเครือ Central สาขาวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
พ.ศ. ๒๕๕๙	ทำธุรกิจส่วนตัว

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ/นามสกุล	นางสาวพิมพ์พรไพ โกรสะอาด
วัน/เดือน/ปี ที่อยู่ปัจจุบัน	วันเสาร์ที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๒๑ ๓๓ หมู่ที่ ๖ ตำบลคลองจิก อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
การศึกษา	ปริญญาโทสาขาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ประกาศนียบัตร	
พ.ศ.๒๕๔๒	ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) สาขาการเงิน การธนาคาร สถาบันเทคโนโลยีราชมงคลวิทยาเขตพระนครศรีอยุธยา ท่าวาสุกรี ตำบลท่าวาสุกรี อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
พ.ศ.๒๕๕๙	ปริญญาตรีพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาจิตวิทยา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ประสบการณ์การทำงาน	
พ.ศ. ๒๕๔๔	ผู้จัดการ ร้าน A&W restaurant co,ltd. สาขารัตนาธิเบศร์ จังหวัดนนทบุรี
พ.ศ. ๒๕๔๕	ธุรการฝ่ายผลิต บริษัท แอลวิน โปรดักซ์ จำกัด.อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
พ.ศ. ๒๕๔๖	ธุรการฝ่ายสรรหาบุคลากร บริษัท บุญถาวรเซรามิค จำกัด สำนักงานใหญ่ แขวงรัชดาภิเษก เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. ๒๕๔๗	ผู้จัดร้านธานีโฟน สาขาฟิวเจอร์พาร์ครังสิต จังหวัดปทุมธานี
พ.ศ. ๒๕๔๘	ทำธุรกิจส่วนตัว
พ.ศ. ๒๕๕๔	เจ้าหน้าที่ประสานงานโรงเรียนวิถิพุทธ ฝ่ายบริการฝึกอบรม สำนักส่งเสริม พระพุทธศาสนาและบริการสังคม มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
พ.ศ. ๒๕๕๕	เจ้าหน้าที่ประสานงานชุมชน สำนักส่งเสริมพระพุทธศาสนาและบริการ สังคม มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
พ.ศ. ๒๕๕๘	เจ้าหน้าที่ประสานงาน บริษัท Vcargo ศูนย์กระจายสินค้าในเครือ Central สาขาวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
พ.ศ. ๒๕๕๙	ทำธุรกิจส่วนตัว

